

Anul XXXVII
Serie nouă
SEPTEMBRIE 2026

9

(CCCII)

48 pagini

ISSN 1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din s u m a r:

- ✓ Concursul Internațional „George Enescu” (I)
- ✓ Festivalul „Enescu și Muzica lumii”
- ✓ *Tosca* la Tel Aviv
- ✓ Festivalul Național de Muzică Ușoară „Mamaia” 2026
- ✓ Marina Voica la 90 de ani
- ✓ Omagiu lui Eugen Rotaru

În imagine:

Câștigători și participanți la „Mamaia” 2026 –
Paula Seling, Melisa Covaci, Olga Gorcinschi, Alexandru Gorgos

Laureați români ai Concursului „Enescu”

Încă de la prima ediție, interpreții români s-au clasat pe poziții fruntașe în cadrul acestei dificile competiții internaționale, câștigându-și apoi o binemeritată reputație, care a ușurat lansarea lor în carieră. Primul român câștigător al Premiului I a fost violonistul Ștefan Ruha, clujean de etnie romă și cu limba maternă maghiară (nu interpret din Ungaria, cum eronat a apărut în expoziția Muzeului Național „George Enescu” consacrată concursului!). Compatriotul nostru a împărțit Premiul I cu Semion Snitkovski (URSS). Premiul II a revenit lui Varujan Cozighian, în timp ce Premiul III a fost împărțit de trei interpreți, printre care și Daniel Podlovski. Tot la ediția din 1958 România a mai cucerit un Premiu I, acordat pentru cea mai bună interpretare a *Sonatei a treia „în caracter popular românesc”* de Enescu, prin frații Ștefan & Valentin Gheorghiu, urmați pe locul 2 de același Semion Snitkovski, acompaniat de Olga Stupakova și cu Premiul III de duo-ul Varujan Cozighian și Nicolae Brînduș. La secția pian, în acel an, cea mai bună clasare a unui român a fost obținerea unei Mențiuni de către Alexandrina Zorleanu.

Peste trei ani, la ediția a doua românul Constantin Iliescu obținea Premiul II ex aequo la secția pian. În acel an Dan Grigore a primit Premiul V, iar Theodor Paraschivescu – Mențiune.

A fost și anul când concursului i-a fost adăugată secțiunea de canto, cu premii diferențiate în funcție de tipologia vocală. În 1961 baritonii Dan Iordăchescu și Ladislau Konya obțineau Premiul I pentru voci masculine (Președintele juriului de canto era Paul Constantinescu). Rezultate meritorii am avut și la vioară, prin Daniel Podlovski, Premiul II și Ladislau Kiss, Premiul IV ex aequo.

Trei ani mai târziu soprana Marina Krilovici, respectiv tenorul Ion Buzzea câștigau premiile I la canto iar pianistul Gabriel Amiraș, Premiul III 1964. Era ediția în care Elisabeth Leonskaia lua Premiul I. La vioară nu am avut români pe podium dar Ladislau Kiss a obținut Premiul V iar Gheorghe Jalobeanu Mențiune.

În 1967 cel mai mare pianist român al timpurilor moderne, Radu Lupu, câștiga concursul la 21 de ani (Premiul I ex aequo cu Samuel Altmann, URSS). Revenit printre concurenți și la această ediție, Dan Grigore a luat Premiul II iar Tiberiu Szasz Premiul V. Soția violonistului Eugen Sârbu, Mariana Sârbu, a cucerit Premiul III la vioară, Angela Gavrilă obținând, la rândul ei, Premiul V. A fost singura ediție când premiile de la canto s-au acordat în ordinea clasării, indiferent de tipul de voce (feminine sau bărbătești). În aceste condiții dificile, Viorica Cortez a fost cea care a câștigat Premiul I.

Performanța a fost repetată la ediția următoare de Eugenia Moldoveanu și de Gheorghe Crăsnaru, fiecare cu Premiul I la categoria respectivă. La doar 18 ani Silvia Marcovici primea Premiul I la vioară, alți doi tineri români urmând-o, din afara podiumului: Andrei Agoston, Mențiune, Eugen Sârbu, Mențiune. La pian România a obținut „Medalia de bronz”, prin Radu Toescu, Premiul III.

Între 1970 și anul căderii comunismului Concursul nu a mai avut loc, forurile de partid luând decizia continuării doar a Festivalului, renunțând la competiția atât de atractivă de până atunci. În 1990 lucrurile încă erau prea

tulburi pentru ca guvernul să aloce fonduri pentru un asemenea eveniment, reluat un an mai târziu, în ministeriatul lui Andrei Pleșu și sub președinția lui Ludovic Spiess. Atunci numărul de competitori a fost mic, în special în ceea ce privește prezențele străinilor. Prin urmare, a fost cel mai bogat palmares pentru România, care a adunat premii prin Daniel Goți, Premiul I la pian, Viniciu Moroianu, Premiul II, Luiza Borac, Premiul III, Valentin Dimulescu, Premiul V. Foarte tânărul Dan Claudiu Vornicelu (18 ani) primea Premiul I la vioară, urmat de Bogdan Zvorișteanu, Premiul III, Florin Ionescu Galați, Premiul IV, Irina Mureșanu, Premiul VI. La canto, Simina Ivan Badea a obținut Premiul II canto, iar la noua secțiune, cea de compoziție, Dan Dediu câștiga Premiul I.

(urmăre în pagina 7)

DIN SUMAR

Concursul Internațional „George Enescu” (I)....2-6

Concertele inaugurale.....2-5

Secțiunea Compoziție.....5-7

Adio, Ileana Cotrubaș!.....8-9

Festivalul „Enescu și Muzica lumii”.....10-12

Vioara lui Enescu la Ateneu.....13

Tosca la Tel-Aviv.....18-19

Marina Voica la 90 de ani.....23-24

Mamaia 2026.....29-35

Convorbirile „A.M.” – Natalia Guberna.....47-48

Concursul Internațional „George Enescu”

Concertele inaugurale

Cea de-a 20-a ediție a Concursului Internațional de Compoziție și Interpretare „George Enescu” a debutat cu o suită de trei concerte simfonice de anvergură susținute, în intervalul 23-28 august, pe podiumul Ateneului Român, de către Orchestra Națională Radio și Orchestra Română de Tineret, bucurându-se de prezența pe podiumul dirijoral a unor personalități de notorietate precum Cristian Măcelaru, Zygmund Krauze și Marin Alsop (Polonia), dar și de trei dintre tinerii participanți activ la cursurile de măiestrie tutelate de Cristian Măcelaru: Benjamin Draper (Liverpool), Ana Spasovska (Macedonia) și Valentina Paolucci (SUA). Programele concertelor au cuprins, pe lângă câteva piese premiate la secțiunea Compoziție în ediția din 2024 a Concursului enescian, lucrări de George Enescu, Béla Bartók, Zygmund Krauze etc., dar și trei opusuri simfonice semnificative din creația lui Dan Dediu (*Brahmsodia*), a Doinei Rotaru (*Clocks III*) și a Liviei Teodorescu-Ciocănea (*Anna Livia Plurabelle*). (Despina PETECCEL THEODORU)

Străveche și reînnoită fascinație

În seara fierbinte de 23 august, când a avut loc concertul de deschidere a celei de-a XX-a ediții a Concursului Internațional „George Enescu” am fost la Ateneul Român după o pauză de o lună și jumătate. Mi-era dor de el, de sala-i elegantă, de atmosfera unică și de surprizele pe care mi le-a oferit.. Surprize care au străbătut ca într-o clipire de ochi decenii pline de culorile subtile ale muzicii, de file uimitoare, de sălbaticе splendori, de răvășitoare interpretări, de secretele unei filozofii cumulate de secole în programele-i bogate, complexe, extaziante.

Acum, nimic nu m-a bucurat mai mult decât alegerea prestigioasei Orchestre Naționale Radio, pentru emoționantul și foarte așteptatul eveniment. Spun asta deoarece ea, orchestra, de aproape un secol (98 de ani) a bucurat și continuă să bucure milioane de ascultători din țară și din lume, pe calea undelor, din sala de concert, din înregistrări sau turneele făcute pe toată planeta, prin profesionalismul și calitățile sale rarissime ce o fac de fiecare dată să vorbească nu numai limba muzicii ci și a inimii. Tot ea, orchestra, deținând, pe lângă un repertoriu extrem de variat/bogat și recordul ansamblului muzical-simfonic cu cel mai mare număr de prime audiții semnate de compozitori români, probându-i/promovându-i constant.

Seara a început cu *The Stone and the Ivy* de compozitorul italian Diego Santamaria, câștigătorul premiului de originalitate la

secția de compoziție a concursului din 2024. Lucrarea mi s-a părut interesantă ca idee și simbolică, ea, „reunind două elemente aparent contrastante, dar profund legate unul de altul: piatra și iedera”, după cum mărturisește însuși compozitorul. Doar că, pe parcursul derulării ei, în pofida unei vizibile îndemănări componistice, eu am simțit-o străbătută de o ciudată derută, cauzată de nehotărârea în abordarea stilurilor (când cu tentă heterofonică – partea I, când cu învârtirea sunetelor în jurul unui singur element muzical - partea a II-a, când alternând între static și mișcare, repetitive ambele și oarecum eliptice de ritm), ceea ce mi-a evocat orice în afară de originalitate. Totuși, orchestra, fiecare partidă în parte, ca și dirijorul Cristian Măcelaru, s-au descurcat minunat în conglomeratul de sunete, cu toată așezarea lor stranie în partitură, scoțând la iveală exact acele elemente particulare subliniate mai sus. Publicul l-a

Foto: Cristina Iănoșe

Mayami Kanagawa, Yo Kitamura, Roman Lopatynskiy, Cristian Măcelaru

aplaudat, președintele juriului i-a oferit diploma, iar gazdele un superb buchet de flori.

A urmat *Brahmsodia – Triplul concert pentru vioară, violoncel, pian și orchestră, op. 169*, de Dan Dediu, o muzică despre muzica lui Brahms. În fine, nu vreau să intru în amănunte, dar cum nu prea mă omor după mozaicuri și citate, dacă sunt depozitate ulterior de stilul compozi-

torului trecut, ce continuă să fascineze. Este scrisă pentru o orchestră grandioasă și marchează delimitarea compozitorului de folclor, „consacrându-l în rândul simfoniștilor de renume mondial” (Ania Toader). Cu influențe berlioziene, de un romantism clasicizat, cu arhitectură solidă, cu idei limpezi și scurte, cu o orchestrație luxuriantă, ce cuprinde armonii bogate în disonanțe, ritmuri frânte, sincope și o asimetrie melodică, cu tratarea instrumentelor prin exploatarea registrelor lor strălucitoare (inclusiv a percuției), *Simfonia* se află în sfera spiritualității latine.

Toată această vâltoare, ce a lărgit spațiul, făcând să vuiască în el fluviul descriptiv al unei picturi învolburate, a fost deosebit de plastic relevată de Cristian Măcelaru. Întrucât, prin subtila-i artă și considerabila-i experiență, el a lăsat să curgă ideile și sentimentele compozitorului, evidențiind în același timp fiecare temă, contrast, armonie, nuanță, tonalitate, timbru, cu o fină vigoare, oferind astfel o mirabilă pagină care m-a absorbit hipnotic în vraja ei.

Cât despre orchestră, întotdeauna foarte bună, sub bagheta dirijorului și-a dezvăluit rare calități, ce amintesc uneori de grația felină a unei pisici, dar și de o grandoare a forței cu care a trecut printr-un tăvălug de nuanțe. Toate partidele ei, prin sensibile și abile tălmăciri, s-au împletit și divizat elegant și tonic, făcând corp comun cu muzica și dirijorul.

A fost o seară remarcabilă, ca o fascinație eternă, străveche și reînnoită.

Doina MOGA

Muzica românească în prim-plan

Simfonicul din seara zilei de 27 august a fost precedat de prezența, în rotunda Ateneului Român, a prodigiosului Ansamblu clujean „Couleurs”, căruia i-a revenit rolul de a pune în valoare atât partiturile finaliștilor secțiunii Compoziție prezidată de Zigmund Krauze – efervescentul Jason Kass (SUA), vizionara Oana Vardianu și profund reflexiva australiancă, de numai 16 ani, Xhloe Chan - cât și vocația dirijorală autentică a trei tineri valoroși,

Foto: Cristina Tănase

Dan Dediu în mijlocul interpreților

torului de drept (mai ales că Brahms este, printre altele, expert al camuflării, care ascunde normele forme în pasaje înșelătoare, dezvoltând în toată cariera sa un tur de forță intelectual și estetic). De aceea mă voi opri la faptul că Dan Dediu, prin stăpânirea posibilităților tehnico-emoționale ale instrumentelor solistice, cu parcursul discursului lor, care atinge și insistă chiar asupra unor registre mai puțin confortabile, dar de efect, a oferit lucrării o coloristică aparte și soliștilor posibilitatea de a-și dezvălui calități mai puțin bătătorite, realizând o pagină cameral-orchestrală inedită. Lucrarea a avut și marele merit de a fi reunit acum pe cei trei câștigători ai Concursului „Enescu” din 2024, trei soliști excepționali de o certă valoare, fiecare fiind dotat nu numai cu talent, tehnică impecabilă, sensibilitate și o înțelegere profundă a muzicii, dar și cu o emoție șarmantă, care asigură fiecăruia podiumul solistic al multor orchestre din lume. Indiscutabil, ei au fost vedetele incontestabile ale primei părți ale concertului, iar bisul, cu *Dansul ungar* de Brahms, a răvășit audiența. Este vorba de violonista japonezo-americană, stabilită la Berlin, Mayumi Kanagawa, violoncelistul japonez Yo Kitamura și pianistul ucrainean Roman Lopatynski, artiști pe care mi-ar plăcea să îi reascult, ca să mă pot delecta de fiecare în parte în concerte cu partituri de rezonanță. Și ca mine, probabil toți cei care au fost prezenți în sală...

În partea a doua a concertului s-a cântat *Simfonia nr. 1, în mi bemol major, op. 13*, de George Enescu. Ea a fost scrisă la vârsta de 24 de ani, i-a fost dedicată prietenului/ colegului său Alfredo Casella, și de la premiera sa din 1906, de la Théâtre du Châtelet din Paris, a înregistrat un mare succes, fiind în prezent considerată una dintre capodoperele se-

Foto: Andra Pavel

Zygmunt Krauze, Marin Alsop

participanți activi la cursurile de masterclass: chinezoaica Xiao Geng, Petru Pane și britanicul Dorian Dimitrov.

Concertul propriu-zis al Orchestrei Naționale Radio a debutat cu *Concertul pentru pian și orchestră nr. 3, „Fragmente de memorie”* - compozitor și dirijor Zygmund Krauze - o muzică repetitivă, cu secvențe ritmice punctualiste, contemplativă și involburată, traversată de arpeggieri evanescente ori contopite în secvențe masive de unison, exacerbând ori temperând palierele suprapuse ale memoriei afective. Piesa compozitoarei americane Sarah

sincopat al gongurilor, dublat de *pizzicato*-ul corzilor, ticăitul timpului fizic se „metamorfozează” treptat, până la disoluție, odată cu intervenția clarinetului și a altor suflători. Fundalul ritmic, cu accente dramatice al tobelor și timpanilor, marchează trecerea ineluctabilă a timpului, când recuperarea trecutului e resimțită doar ca o ficțiune. Ființa e atrasă acum, gravitațional, înspre zona modal-doinită, cu reflexe de bocet, dar puritatea timbrală a flautului și piccolei anunță, în chip compensatoriu, integrarea sa în vibrația Timpului etern. Marin Alsop și

Orchestra Națională Radio au evidențiat în deplină concordanță substanța spirituală a muzicii Doinei Rotaru.

În concertul din 28 august, podiumul Ateneului Român a fost gazda Orchestrei Române de Tineret fondată în 2008 prin strădania violoncelistului Marin Cazacu. Fiecare piesă din program a beneficiat de baghetele a patru dirijori: Benjamin Draper - un temperament artistic autentic, cu o gestică fermă, înzestrat cu simțul construcției, atent la punctarea accentelor dătătoare de sens, în *Uvertura de concert pe teme populare românești op. 32* de George Enescu; Valentina Paolucci - voluntară, dezinvoltă, cu o generozitate gestuală ce stimulează dialogul cu orchestra, adecvată *Uverturii* operei *Forța destinului* de Giuseppe Verdi; Cristian Măcelaru -

preocupat de contrastele timbrale, de intensificări și degradeuri coloristice din care obține efecte expresive superbe, ca și de *legato*-ul trecerii de la tensiuni la destinderi ritmice, în favoarea dinamicii coerente a *Concertului pentru orchestră* de Béla Bartók; Ana Spasovska, mai riguroasă, chiar austeră în tactare, s-a apropiat de piesa Liviei

Kirkland Snider, *Forward into Light (Înainte, spre Lumină)*, a constituit o pledoarie explicită pentru *primatul luminii*, exprimată prin alternarea de structuri eterofonice transparente, ori tensionate, aidoma valurilor marine, de certă influență impresionistă. Dubla semnificație a „oceanului urban” - aceea de *tumult* al vieții cotidiene, și al fluctuațiilor sufletești, și aceea de *tălăzuire* din adâncurile oceanice - și-a găsit corespondentul în partitura cu titlu omonim, *Urban Ocean*, a compozitorului american Steven Mackey.

Piesa de rezistență a concertului din 27 august a fost, indubitabil, *Clocks III pentru orchestră* de Doina Rotaru. Captată inițial de „semnalizările” semantice oferite de titlul generic paratextual, percepția auditorului va fi atrasă deopotrivă de **polisemiile** intuite în spatele noțiunii de **ceas**. Căci, „Ceasurile” Doinei Rotaru semnalează nu doar prezența instrumentului de măsurare a timpului. Dincolo de **ticăitul** ceasornicelor palpită de fapt **clipe** de viață trăite și re trăite în planuri temporale pluri-stratificate, de la ceasul fizic, la ceasul biologic, la cel cosmic, arhetipal, și de la timpul static (aparent vidat de pulsații), la cel dinamic (determinat de „durata pură” a succesiunii stărilor lăuntrice, în sens bergsonian), la cel retrogradabil (prin încercarea de reiterare a trecutului în prezent), dar și la cel psihologic (prin sondarea celor mai tainice „intensități ale stărilor de conștiință”). Sugerat de ritmul repetitiv sau

Foto: Andra Pavel

Foto: Cristina Tănase

Teodorescu, „Anna Livia Plurabelle”- *Fantezie pentru orchestră*, cu deschidere și stăpânire de sine, chiar dacă era vorba despre o p.a.a. Lucrarea ar putea fi înscrisă în categoria **arhitextualității** „tăcute” (cf. Genette), deoarece, în afară de titlu, nimic nu trimite la **arhitectura compozită** concepută de către James Joyce pentru romanul său

Secțiunea Compoziție

Dan Dediu:

„La un concurs de compoziție câștigă nu cine scrie mai multe note, ci cine scrie notele și pauzele care trebuie”

Teodora Constantinescu: Cum ați descrie experiența dumneavoastră ca membru al juriului Concursului Internațional „George Enescu”, la secțiunea Compoziție?

Dan Dediu: A fost o experiență foarte intensă și foarte plăcută. Am văzut multe partituri, am ascultat fișierele electronice anexate, am evaluat, comparat,

Cristian Măcelaru

Foto: Petrică Tănase

Dan Dediu

Foto: Cezar Sandu

„Finnegans Wake (Priveghiul Finneganilor)”, din care face parte și textul care a inspirat-o pe compozitoare, și nimic nu transpare în *Fantezia sa pentru orchestră*: nici abundența **referințelor intertextuale** la literatură, filosofie, știință, nici insolitul permutărilor între personaje și opusul lor, ori între cuvintele selectate din peste 70 de limbi, din ale căror combinații și-a inventat o „limbă poliglotă” proprie - *idioglossia*. La fel ca John Cage, căruia i se datorează prima adaptare muzicală a versurilor din „Finnegans Wake” - o *melopee* de 3 minute, pentru voce și percuție, „*Minunata văduvă de 18 primăveri*” - Livia Teodorescu a surprins și a transpus în muzica sa atât *eufonia*, cât și *duritatea* stranie a înlănțuirii cuvintelor, alegând însă expresiile enigmatice din finalul vol. I, capitolul VIII, al romanului dedicat personajului feminin: *Anna a fost..., Livia este..., Plurabelle urmează să fie*. Altfel spus, omenescul, instinctualul din natura umană a Annei-Livia, urmează să se rafineze odată cu renașterea ciclică a vieții și Naturii, până la atingerea „frumuseții” (*belle*) depline, *plurale* - „plura(l)belle”. Căci Ana e deopotrivă **femeie și râu** - personificare a râului *Liffey* sau *Life* (viață!) din Dublin. De aceea, **râul**, apa ca arhetip purificator, devine tema recurentă a romanului, tot așa cum fluiditatea și volatilitatea corzilor în unison, ce deschid *Fantezia* Liviei Teodorescu, vor reveni periodic, chiar în momentele paroxistice, de distorsionare a realității. Interesant mi s-a părut episodul în care evocarea variantelor fractale ale ideii de piatră, din același capitol - „...piatră cubică”, „pietricele care trosnesc”, „pietre irlandeze din strasuri”, sau „... marmură de scoică” - se reflectă în **pigmentările** timbrale ale suflătorilor, în **arabescurile** corzilor, sau în ritmurile *ludice* ale percuției. Timbralitatea misterioasă a suflătorilor și percuției restabilește tăcerea inițială, împlinind apetența pentru **ciclicitate** și **armonizare a contrariilor**, a scriitorului irlandez. O lucrare inspirată, pe măsura imaginației lui Joyce, la fel de inspirat interpretată de către excelenta Orchestră Română de Tineret,

Despina PETECEL THEODORU

ierarhizat, notat. N-a fost ușor, dar consider că mi-am făcut o imagine destul de clară despre nivelul profesional al compozițiilor trimise în concurs. Plus, la ședința de jurizare am cunoscut creatori de mare forță și oameni deosebiți, cu care m-am înțeles extraordinar. De asemenea, masa rotundă din 24 august cu membrii juriului de compoziție a coagulat un *ethos* comun, consistent ideatic. Dirijorului Cristian Măcelaru, directorul artistic al Concursului „Enescu”, i se cuvin mulțumiri pentru această idee de a ne pune împreună pentru a discuta cu cei interesați despre procesul jurizării și despre realitățile și problemele întâlnite în acest cadru. Întâlnirea s-a dovedit a fi extrem de utilă, și nu numai din perspectiva interacțiunii cu publicul; chiar și noi între noi, membrii juriului, am reușit să ne înțelegem mai bine unii pe alții. Am asistat la exprimarea unor adevărate profesii de credință, iar acest lucru a creat un nod mental foarte puternic, care s-a simțit și în public. Două ore parcă au trecut ca două minute!

T.C.: În prezent, fiecare membru al juriului evaluează individual lucrările participante și încarcă rezultatele pe o

platformă, spre deosebire de edițiile anterioare în care juriul se aduna și audia lucrările împreună. Ce impact considerați că are acest aspect asupra procesului de evaluare?

D.D.: Notarea pe platformă a fost și în 2024, iar înainte, chiar vreo zece ani înainte, fiecare membru al juriului primea partiturile ca fișiere PDF și le nota. Cam acum 15-20 de ani se trimiteau doar partiturile. Țin minte că

Jinhan Xiao

m-am dus cu mașina mea la domnul Nemescu acasă și am încărcat portbagajul cu o grămadă de partituri, pe care le-am cărat la mine în apartament cu liftul. Erau vreo 180 de partituri, iar analiza și notarea lor mi-a luat trei săptămâni. Anul acesta a fost primul an în care partiturile în format pdf au fost acompaniate de un document sonor generat electronic, iar acest lucru a fost benefic, în opinia mea, pentru procesul de evaluare. Unele partituri devin astfel mai inteligibile, altele, mai ales cele foarte complicate, se clarifică.

T.C.: Cât de dificil a fost să alegeți lucrarea pentru premiul pentru originalitate și ce parametri urmăriți, în general, când vine vorba de o astfel de evaluare?

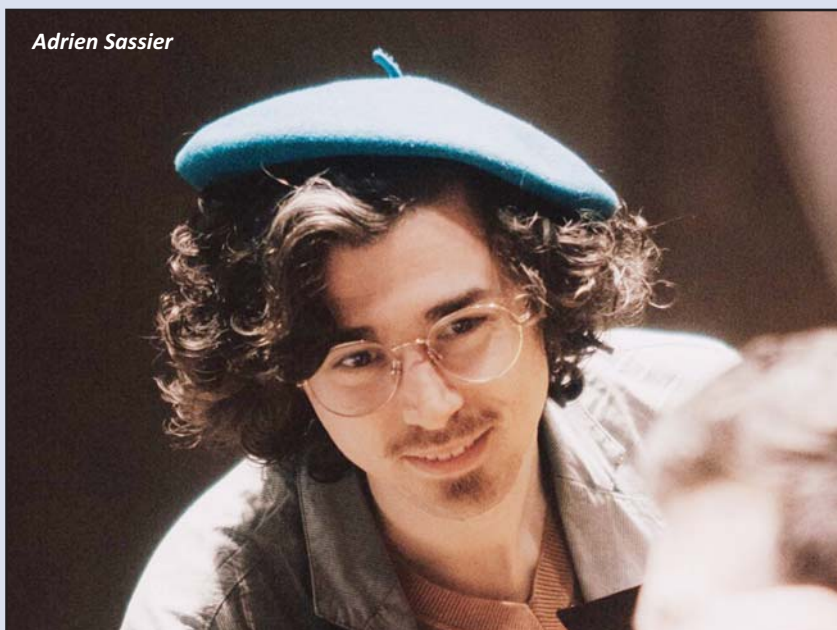
D.D.: N-a fost deloc dificil. Premiul pentru muzică de cameră și cel de originalitate au fost clare: la categoria originalitate s-a clasat pe primul loc aceeași piesă care fusese votată la categoria muzică de cameră pe primul loc. Drept urmare, pentru că juriul a dorit să recompenseze trei piese diferite la cele trei categorii, am lăsat piesa premiată la muzică de cameră ca atare, iar la categoria originalitate am ales piesa clasată pe locul al doilea. S-a dovedit, până la urmă (pentru că piesele sunt trimise anonim, noi neștiind cine sunt autorii), că ambele piese aparțineau aceluiași tânăr compozitor francez, Adrien Sassier. Amândouă, piese excelente și originale! Deci n-a fost deloc greu anul acesta. Aceste piese aveau de toate: emoție, poveste, notație excelentă, echilibru, izbucniri explozive, realism instrumental, plus un iz enescian în scriitura pianistică pe care eu l-am apreciat în mod deosebit.

T.C.: În cadrul Mesei rotunde din cadrul concursului ați pomenit o tendință către mecanizare a procesului de compoziție și anume utilizarea computerului. Cum afectează acesta partitura finită?

D.D.: O observație generală este că toate partiturile trimise au fost scrise la computer. Nici măcar una nu era scrisă de mână! Dar nu trebuie să punem semnul egal între faptul că o partitură este scrisă la computer și mecanizarea discursului muzical. Poate că unele doar au fost transcrise la computer după ce au fost scrise de mână. N-avem de unde să știm. Deci, eu pledez pentru a diferenția lucrurile: au fost lucrări scrise la computer care nu aveau nimic mecanic, după cum au fost partituri în care mecanicitatea se reflecta intenționat în structură, fără a fi însă compusă algoritmic. E adevărat însă că multe piese n-aveau prea mult discernământ în folosirea procedurii copy-paste. La acestea mă refeream când vorbeam de mecanicitate involuntară, adusă în partitură de discernământul componistic precar al candidaților.

T.C.: Cum ați descrie cele trei lucrări câștigătoare ale acestei ediții?

D.D.: La muzică de cameră, compoziția lui Adrien Sassier (29 de ani), *Les ailes du désespoir* pentru flaut, clarinet, pian (preparat), vioară și violoncel e o piesă poetică, cu inserții de badinerie și *comptines*, teatrală, postmodernă și polistilistică, bine instrumentată și cu o poveste suprarealistă, emoționantă în diversitate și în pasajele dezvoltătoare. Piesa care a câștigat la muzică simfonică - *Quadruple Blue. Four Odes to the Abyssal Sea* de Jinhan Xiao (26 de ani) - e scrisă profesionist, propune o muzică gestuală, texturi permanent mișcătoare, ilustrând un neo-impresionism agrementat cu tehnici instrumentale extinse și aducând patru dimensiuni ale apelor adânci ca imaginar componistic. Pe mine nu m-a

Adrien Sassier

impresionat în mod deosebit, dar asta e, rezultatul votului a fost clar! Piesa care a luat premiul pentru originalitate - *Rêves en fleur. Conte symphonique* tot de Adrien Sassier - are o poeticitate aparte ce răsare din muzica franceză de secol 20, cu rezonanțe din Ravel, Jolivet, Dutilleux, Hersant și Florentz, iar povestea și programul indicat de autor în partitură, precum și modul de punere în pagină mi-a amintit de Aurel Stroe. E o partitură foarte matură, de parcă autorul său ar avea peste 40 de ani. Admirabil!

T.C.: *Considerați că există anumite etape premergătoare participării la Concursul „Enescu” și care credeți că este momentul în care un compozitor este pregătit să concureze într-o competiție de asemenea anvergură?*

D.D.: Eu mi-am făcut, doar pentru mine, câteva observații cu privire la profilul participanților. I-am împărțit în șase clase: 1. neștiutori, 2. amatori, 3. învățăcei, 4. compilatori, 5. combinatori, 6. profesioniști. În cadrul fiecărei clase există trei niveluri: jos, mijlociu, ridicat. Acum, cine vrea să participe, participă. Nu există opreliști. Eu i-aș încuraja pe cât mai mulți să participe. Nu se știe ce oportunități se vor ivi, chiar și atunci când nu iau niciun premiu! De pildă, voi programa în festivalul Săptămâna Muzicii Noi de anul viitor câteva lucrări camerale care mi-au plăcut și care n-au luat niciun premiu. Nici nu știu ale cui sunt! Voi întreba la Artexim despre compozitori. Dar piesele mi-au plăcut și consider că merită cântate și cunoscute. Deci: dacă

nu participi, nu ești. Dacă participi, chiar dacă nu iei premiu, ai șansa ca muzica ta să placă unor membri ai juriului și să fii reținut undeva, într-un rezervor al talentelor viitoare. Ba chiar ai șansa să apari în programe la diferite festivaluri și să ți se cânte piesa respectivă.

T.C.: *Aveți și alte recomandări pentru viitorii participanți?*

D.D.: Nu le-aș spune recomandări, ci mai degrabă constatări. De pildă, nivelul de cultură al compozitorului și sursele de inspirație devin străvezii din titlul ales sau comentariul din prefața partiturii. Majoritatea textelor introductive denotă un grad scăzut de cultură generală și o preocupare pentru o pseudo-filosofie standardizată în snobismul ei, intermediată de IA sau surse online de *fast-thinking*. Mai departe, am constatat o nevoie de a arăta multe cunoștințe printr-o grafică muzicală complicată ca notație și efecte, pierzându-se din vedere muzica și aspectul sonor, logica

discursului și a devenirii. E aproape un sindrom de *horror vacui* (frică de gol), care vine la pachet cu o sonoritate anostă, derivată dintr-un „sonorism” academizat și retoric. Am avut foarte puține muzici care își dau timp de reflecție, fac apel la meditație și evidențiază momentele de răgaz. Majoritatea sunt agitate și fiecare pagină aduce altceva, ca-ntr-un joc pe calculator cu împușcături. La un concurs de compoziție câștigă nu cine scrie mai multe note, ci cine scrie notele și pauzele care trebuie.

Interviu realizat de
Teodora CONSTANTINESCU

Palmaresul actualei ediții:

Premiul pentru Muzică simfonică:

Jinhan XIAO – *Quadruple Blue:*

Four Odes to the Abyssal Seas

Premiul pentru Muzică de cameră:

Adrien SASSIER – *Les Ailes du*

Désespoir

Premiul pentru Originalitate:

Adrien SASSIER – *Rêves en Fleur*

(urmare din pag. 1)

A urmat o pauză de 8 ani, lucru care din nou a dat peste cap predictibilitatea și care a cauzat o palidă prezență internațională. La această ediție Alexandru Tomescu a câștigat Premiul I la vioară, urmat de George Cosmin Bănică, Premiul II, la egalitate cu Remus Azoiței. La secțiunea canto câștigător a fost tenorul Marius Brenciu. La ediția din 2001 încă se constată dominarea autohtonă, prin Diana Ionescu,

Premiul I, pian, urmată de Matei Varga, Premiul II și de Maria Magdalena Pițu Podlacha, Premiul III. Din nou participă la vioară George Cosmin Bănică, care nu primește decât Premiul II (întrecut de Nemanya Radulovic, Iugoslavia - Premiul I), Premiul III revenind lui Ștefan Horvath. La această ediție s-a renunțat la secțiunea Compoziție.

Nici doi ani mai târziu George Cosmin Bănică (Premiul II) nu își depășește clasările din anii anteriori, Premiul I la vioară revenindu-i lui Eugen Țichindeleanu. La pian Răzvan Dagnea obține Premiul III. Era ultima dată când a mai existat secțiunea canto, iar Premiul I nu s-a acordat, următoarea clasată fiind Teodora Gheorghiu, Premiul II.

În 2005 singurul instrumentist român laureat a fost George Cosmin Bănică, de data aceasta cu Premiul III la vioară. La compoziție se remarcă Diana Rotaru.

În 2007 câștigătoare a fost Anna Tifu, reprezentând Italia dar provenind dintr-o familie de origine română. Tot atunci Vlad Stănculeasa primea Premiul III.

Doi ani mai târziu doar românii de la Compoziție mai obțin succese: Cristian Lolea, Victor Alexandru Colțea, Ciprian Gabriel Pop primesc Premii speciale.

Mihai Ritivoiu a obținut la pian Premiul III în 2011 (Premiul I nu s-a acordat) iar la noua secțiune adăugată concursului, cea de violoncel, urcă pe podium Valentin Răduțiu, Premiul II.

Au trecut 3 ani până la următoarea ediție, câștigată la vioară de Ștefan Tarara, România/ Germania - Premiul I.

2016 este anul fără laureați români. Abia după încă doi ani Florian Mitrea obține Premiul Special la pian, iar compozitorul Alexandru-Ștefan Murariu se clasează primul la categoria Muzică simfonică.

La ediția din pandemie, întinsă pe doi ani, trei români câștigă premii la cele trei secțiuni instrumentale: Valentin Șerban, Premiul I la vioară, Adela Liculescu, Premiul II la pian și Ștefan Cazacu, Premiul III la violoncel.

Ediția următoare a avut loc în 2022, când Maria Marica a readus României Premiul I la vioară, urmată de Ștefan Aprodu, Premiul II, poziție echivalentă cu cea pe care s-a clasat George Todică, Premiul II, pian. Era anul când Constantin Borodin, Republica Moldova/România, primea Premiul II la violoncel, iar Constantin Siepermann din Germania (provenind dintr-o familie de origine română) primea Premiul III.

Contraperformața din 2016 s-a repetat în 2024, când toți premianții au fost străini, situație care din păcate se constată și zilele acestea, la ediția XX a concursului.

Mihai COSMA

Adio, Ileana Cotrubaș!

Luna august ne-a adus vestea tristă a încetării din viață, la Viena, a sopranei Ileana Cotrubaș, unul dintre cei mai vizibili și mai prețuiți interpreți români din lumea operei, cu o carieră impresionantă derulată mai ales în anii 70 și 80.

Născută în 1939 la Galați, Ileana Cotrubaș a cântat încă din anii copilăriei, făcând parte din Corul de Copii Radio. Studiile le-a făcut la Conservatorul din București, la

clasa cunoscutului tenor Constantin Stroescu. A debutat pe scena Operei Naționale București în rolul Melisande, înainte de a împlini 25 de ani, după care, urmare a câștigării unor importante premii internaționale, s-a ivit ocazia plecării în Occident, lucru care a determinat regimul comunist de atunci să o considere o fugară, consemnările despre cariera ei nefiind permise în presa românească.

A cântat pe importante scene europene, mai cu seamă la Opera de Stat din Viena, unde a pătruns după o audiere mijlocită de pe-atunci-impresarul Ioan Holender. Au urmat teatre din Anglia, Franța, Germania și preluarea în ultimul moment a rolului Mimi la Teatro alla Scala, înlocuind-o pe Mirella Freni, partener în acest spectacol fiindu-i Luciano Pavarotti. Nu a durat mult până la debutul american, MET invitând-o pentru 6 roluri lirice sau de agilitate, printre care Mimi, Violetta, Gilda, Tatiana. Avea să aniverseze 50 de apariții pe această scenă considerată Everestul liricii mondiale, unde a cântat inclusiv la Gale extraordinare menite să pună în lumină valorile unice ale acestui teatru sau personalitățile de prim rang pe care le-a dirijat de-a lungul vremii faimosul său director James Levine.

Valoarea ei excepțională i-a adus și satisfacția colaborării cu cei mai importanți cântăreți, dirijori și regizori ai timpului, printre care, evident, Plácido Domingo (alături de care are realizări de neuitat), Luciano Pavarotti, Jose Carreras, Alfredo Kraus, Giacomo Aragall, Franco

Bonisolli, Francisco Araiza, Neil Shicoff, Peter Dvorski, Teresa Berganza, Elena Obraztsova, Agnes Baltsa, Nicolai Ghiaurov, Piero Cappucilli, Renato Bruson, Sherill Milnes, Geraint Evans, Ingvar Wixell, Kurt Moll, Leo Nucci, Thomas Allen, Cornel MacNeil, Samuel Ramey, Carlos Kleiber, Georges Pretre, James Levine, John Pritchard, Lorin Maazel, Claudio Abbado, Herbert von Karajan, Carlo Maria Giulini, sir Colin Davis, sir Neville Mariner, Lamberto Gardelli, Zubin Mehta etc.

A fost o personalitate puternică, o femeie energică, hotărâtă, foarte pretențioasă în ceea ce privește calitatea interpretărilor, pentru că această exigență (care nu lăsa loc jumătăților de măsură sau compromisurilor față de partitură) se manifesta în primul rând asupra propriei persoane și doar apoi, ca reflexie, asupra partenerilor. După încheierea carierei a îndrumat mulți elevi, inclusiv cântărețe din România, nu doar în lecții particulare ci și ca invitat al Operei bucureștene pentru cursuri de măiestrie.

Discografia sa audio-video este impresionantă atât cantitativ, cât și prin prisma calității și reputației câștigate de aceste înregistrări, deopotrivă opere integrale, cât și compilații, inclusiv de lieduri, lansate de case de discuri de prim rang, cum ar fi Deutsche Grammophon, Decca, CBS Masterworks, Polydor etc.

A publicat două volume, ultimul în colaborare cu soțul său, dirijorul și pianistul Manfred Ramin. A primit onorantul titlu de Kammersängerin al Operei de Stat din Viena, ca și cele mai înalte decorații ale statului român, după 1990.

La moartea sa pe clădirea Operei vieneze a fost arborat un steag de doliu, un număr imens de artiști și iubitori de operă postând comentarii elogioase despre impactul pe care soprana româncă l-a avut în istoria operei.

La înmormântarea din capitala Austriei a participat, în numele ONB, managerul general Daniel Jinga, în semn de respect și prețuire din partea teatrului pe scena căruia a debutat.

Imediat după apariția știrii morții mării artiste (preluată de principalele ziare europene și de majoritatea Operelor de prim-plan ale lumii), Plácido Domingo a postat un emoționant mesaj de adio: „Sunt profund întristat de trecerea în neființă a mării soprane române Ileana Cotruș. Eu și Ileana am fost colegi apropiați atâția ani, ca Violetta și Alfredo în *La traviata*, Mimì și Rodolfo în *La Bohème*, Gilda și Ducele în *Rigoletto*, Antonia și Hoffmann în *Poveștile lui Hoffmann*, Nedda și Canio în *Pagliacci*, etc. Cu Ileana, o cântăreață și actriță excelentă, ca

parteneră de scenă, am crezut în personajele pe care le-am interpretat și am reușit să creăm interpretări memorabile care au ajuns în inimile publicului nostru. Draga mea Ileana, odihnește-te în pace”. (M. C.)

Secții și subsecții la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România

În urma alegerilor din iunie 2026, UCMR și-a stabilit structura pentru mandatul 2026–2030. Coordonatorii secțiilor au fost, de asemenea, reconfirmați prin votul Consiliului UCMR. În continuare, prezentăm secțiile și subsecțiile Uniunii, împreună cu coordonatorii și membrii acestora pentru noul mandat.

SECȚIA DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ ȘI MULTIMEDIA

Secția reunește compozitori preocupați de muzica instrumentală contemporană, dar și de legătura dintre sunet, tehnologie și multimedia. Este coordonată de Irinel Anghel, compozitoare și muzicolog, prezentă constant în viața muzicală contemporană.

Alături de ea îi regăsim pe Doina Rotaru, Diana Rotaru, Mihaela Vosgian, Carmen Cârnci, Ulpia Vlad, Cătălin Crețu, Sorin Lerescu și George-Ioan Păiș.

Călin Ioachimescu și Mihai Măniceanu nu se mai regăsesc în actuala componență, locul lor fiind luat de Cătălin Crețu și George-Ioan Păiș.

SECȚIA DE MUZICĂ VOCALĂ

Vocea este punctul de plecare al acestei secții, care acoperă creația corală și vocal-simfonică, repertoriul cameral și lucrările destinate scenei. Coordonarea îi revine compozitoarei Diana Vodă-Dembinski, a cărei creație cuprinde genuri diverse, de la simfonic și cameral la vocal-simfonic și coral.

Membrii secției sunt Grigore Cudalbu, Valentin Gruescu, Marcel Costea, Christian-Alexandru Petrescu și Petru Stoianov. Secția de Muzică Vocală este singura care își păstrează integral membrii.

Menționăm că atribuțiile Subsecției DIDACTICĂ au fost preluate de Secția de MUZICĂ VOCALĂ după trecerea în neființă a compozitorului și pedagogului Dan Bălan, cel care a condus această subsecție începând din 1990.

SECȚIA DE MUZICOLOGIE

Cercetarea muzicală își găsește aici mai multe direcții, de la istoria muzicii, analiză și stilistică până la etnomuzicologie și studiul muzicii contemporane. Secția este coordonată de muzicologul Olgața Lupu, ale cărei preocupări se îndreaptă în special spre muzica secolului XX și creația românească.

Din componența sa fac parte Valentina Sandu-Dediu, Florinela Popa, Irina Boga, Antigona Rădulescu, Monica Lup, Mihaela Nubert-Cheșan, Stelian Ionașcu și Vlad Văidean. Apar trei nume

noi: Irina Boga, Monica Lup și Vlad Văidean. Costin Moisil, Despina Petecel și Mihai Cosma, prezenți în mandatul anterior, nu se mai regăsesc în noua formulă.

SECȚIA DE MUZICĂ JAZZ/POP

Secția este dedicată jazzului și muzicii pop, cu accent pe creație, orchestrație și interpretare. Este coordonată de George Natsis, pianist, compozitor, orchestrator și dirijor, cu o activitate îndelungată în viața muzicală românească.

Componența secției este următoarea: Dan Dimitru, Ionel Tudor, Andrei Tudor, Viorel Gavril, Nicolae Caragia și Cristian Soleanu.

Secția de Muzică Jazz/Pop trece de la cinci la șase membri. Dan Dimitru și Cristian Soleanu se alătură grupului, în timp ce Horia Moculescu (decedat) nu mai figurează printre membri.

SUBSECȚIA DE FANFARĂ

Muzica pentru fanfară și ansamblurile de suflători se află în centrul acestei subsecții, care urmărește atât creația originală, cât și orchestrația pentru astfel de formații. Coordonarea îi revine lui Aurel Gheorghită, compozitor și dirijor, cu o activitate îndelungată în domeniul muzicilor militare.

Alături de acesta se regăsesc Marius Firca, Daniel Metea și Adrian Ola, iar Aurel Buga nu mai figurează în noua formulă. .

Irina GRIGORE

Prețioasă scenă a tinerilor muzicieni

Sunt în adevăr aproape trei decenii – mai precis 27 de ediții anuale - din momentul în care celebrul Casino din Sinaia și-a deschis scena etalării tinerelor talente muzicale ale țării. Suntem cu toții de acord, aportul constructiv, imaginativ al demersului în acest sens, pe care îl dovedește de fiecare dată maestrului Marin Cazacu, a fost și este greu de cuantificat. Evenimentul este prilejuit, este inspirat de ziua de naștere a lui George Enescu, 19 august.

Paradoxal, sau poate nu, recenta ediție festivalieră Enescu și Muzica Lumii, a avut un dublu final susținut de Orchestra Română de Tineret, inițial în marea sală a Casino-ului, ulterior la București, la Ateneul Român.

La Sinaia, concertul final al întregului festival a fost condus de tânărul dirijor americano-canadian Kyrian Friedenberg. A constituit una dintre cele câteva mari momente din cadrul întregului festival. Am în vedere, evident, *Concertul pentru orchestră* de Béla Bartók.

Câteva zile mai târziu programul a fost reluat la București, de această dată drept parte a evenimentelor ediției din acest an a Concursului Internațional „George Enescu”. Conducerea realmente strălucită, mobilizatoare, de autentic constructor, a maestrului Cristian Măcelaru, rămâne inegalabilă!

Revenind la Festivalul enescian de la Sinaia... A fost deschis de orchestra „Sinfonietta” condusă de dirijorul Cristian Măndea. Este ansamblul celor mai tineri instrumentiști proveniți din școlile și liceele de muzică din întreaga țară. Iar contactul cu marea experiență artistică a maestrului, s-a dovedit a fi fost una realmente benefică. Pentru acești tineri, marele repertoriu clasico-romantic, creația mozartiană, muzica lui Schubert, reprezintă bazele

unui public divers care a umplut până la refuz sala centrală a Muzeului orașului Sinaia. Este o clădire istorică ce poate reprezenta însăși emblema localității. Este cea mai veche clădire civilă a orașului, construită spre sfârșitul secolului al XIX-lea, o reședință aristocratică ce găzduiește actualmente mai mult de zece săli tematice care povestesc viața însăși a localității.

Orchestra „Junior”

Muzica copilăriei, program susținut de Orchestra Junior, cei mai tineri participanți în Festival, ansamblu condus de tânărul dirijor Andrei Stănculescu, a adus bucuria aducerilor aminte, iar aceasta începând cu creațiile minunaților muzicieni ai familiei Mozart, și până spre muzica inspirată, animată a zilelor noastre.

Pe de altă parte, sala Casino-ului, a găzduit un minunat omagiu adus unuia dintre cei mai importanți muzicieni ai vremurilor noastre, anume minunatului maestru Valentin Gheorghiu, strălucită personalitate a vieții noastre muzicale. Soția și fiica (pianistele Roxana și Valentina Gheorghiu) au prezentat lucrări din creația celui omagiat și lucrări din marele repertoriu al maestrului (detalii în pagina următoare - n.r.).

În ce privește evoluția marilor ansambluri ale actualei ediții a festivalului de la Sinaia, trebuie menționată prezența absolut remarcabilă a Orchestrei Filarmonice Naționale de Tineret a Turciei, ansamblu condus de încercatul maestru Cem Mansur, artist de notabilă circulație internațională, cunoscut inclusiv vieții noastre muzicale. Cum era de așteptat au prezentat un program dedicat în mare parte muzicii europene, de la Ceaikovski și Humperdink, la Ravel și Paul Dukas. Captivantă – am în vedere temeinicia, natura construcției – s-a dovedit a fi fost lucrarea tânărului compozitor Emre Şener. Spectaculoasă, apreciată de public,, a fost și evoluția pianistului Özgür Ünalđı pe parcursul celebrului concert datorat lui P.I. Ceaikovski.

Violoncelissimo

viitorului traiect privind muzica de ansamblu. Iar aceasta de-a lungul întregii activități muzicale profesionale. Prețios aspect, dintre tinerii membri ai ansamblului a luat parte un cvartet de coarde, autointitulat „Sinfonietta”. De la muzica mozartiană la cea semnată de Astor Piazzolla, tinerii muzicieni au avut bucuria de a oferi la rândul lor bucurie

Dintre ansamblurile de însemnat renume intern și internațional trebuie apreciată evoluția cvartetului Arcadia, originar din Cluj. Activitatea continuă, extinsă în timp a ansamblului, i-a apropiat pe muzicienii formației la nivelul unei coerențe ce pornește logic din însăși ființa muzicii celor două cvartete semnate de Beethoven, de Brahms, un veritabil tezaur al muzicii camerale clasico-romantice.

Muzica drept spectacol de înaltă clasă a fost oferită atât la nivel solistic cât și la nivelul ansamblului. Am în vedere evoluția realmente captivantă, cu totul imaginativă a oboistului Adrian Petrescu, personalitate marcantă, în ultimele decenii, a activității Filarmonicii bucureștene. Strălucit membru al ansamblului, captivantă personalitate solistică, artist căruia aproape nici unul dintre instrumentele de suflat nu îi este străin, Petrescu este artistul marelui spectacol al Muzicii, spectacol marcat de bun gust, de dezinvoltură, de imaginație, de captivant farmec personal, iar aceasta de la oboi la saxofon, la o întreagă categorie de fluier preluată din panoplia muzicii noastre populare. Sunt date care marchează personalitatea realmente captivantă a maestrului.

Importante spații festivaliere au fost oferite viitorilor concurenți români, dar și străini participanți în cadrul Concursului Internațional „George Enescu”. Mă refer la violonista Sofia Smărăndescu, la violoncelistul Cornelius Zirbo, la pianista Inya Cutova. Unii dintre ei au avut de asemenea posibilitatea de a se familiariza cu intimitatea muzicală a Casei memoriale pe care George Enescu însuși

Sinfonietta

muzică îi adună de fiecare dată pe tinerii violonceliști – studenți, elevi, tineri absolvenți ai academiilor de muzică – pentru a face muzică, pentru a se simți împreună în marea familie a tinerilor muzicieni, cei care vor susține mâine coordonate importante ale vieții noastre muzicale.

Dumitru AVAKIAN

Un duo pianistic prestigios

În 12 august, pe scena Casino-ului din Sinaia au concertat Valentina Gheorghiu și Roxana Gheorghiu, pianiste valoroase, apreciate de publicul din țară și de peste hotare. Recitalul susținut de cele două interprete, fiică și

mamă, a fost dedicat omagierii personalității inegalabilului pianist și compozitor Valentin Gheorghiu, plecat la cele veșnice în 2023. Intitulat sugestiv „Omăgiu lui Valentin Gheorghiu”, recitalul a cuprins lucrări din creația compozitorilor: Valentin Gheorghiu, W.A. Mozart, J. Brahms, C. Debussy, G. Fauré și M. de Falla. O mare parte din spectatori din sală asistaseră de-a lungul vremii la concertele memorabile susținute de Valentin Gheorghiu, împreună cu soția și fiica sa. În deschiderea programului cele două pianiste au prezentat 2 piese pentru pian la patru mâini din *Suita Imagini din copilărie* de Valentin Gheorghiu: „A fost aieva” și „Copilul adoarme”. Interpretarea creațiilor cu caracter autobiografic elegiac a impresionat profund prin emoția transmisă, prin sensibilitate, poezie, rafinament dinamic și agogic. Discursul muzical ce îmbină gravitatea și contemplarea, a fost realizat cu multă sinceritate și fantezie; pianistele au evocat un caleidoscop de imagini muzicale diverse, situate între poezie, lirism ardent și tensiune.

Discursul muzical ce îmbină gravitatea și contemplarea, a fost realizat cu multă sinceritate și fantezie; pianistele au evocat un caleidoscop de imagini muzicale diverse, situate între poezie, lirism ardent și tensiune.

Au urmat *Sonata în re major K. 381* și *Sonata în si bemol major K. 358* de Wolfgang Amadeus Mozart, în care interpretele au oferit imagini muzicale pline de vervă, de strălucire și virtuozitate în părțile rapide, aflate în contrast cu interiorizarea și candoarea transmisă în părțile lente. Mozart a elaborat aceste sonate pentru doi pianiști soliști. Prestația artistică de cel mai înalt nivel a evidențiat calitățile celor două pianiste, precum și colaborarea lor de excepție realizată la nivel artistic și conceptual.

Orchestra Filarmonică Națională de Tineret a Turciei

și-a clădit-o din mijloace proprii, în cartierul Cumpătul al orașului.

O voce care își face o prezență mai mult decât promițătoare în viața noastră muzicală și nu numai, este aceea a tinerei mezzo-soprană Alexandra Dumitrache. Evoluția ei pe parcursul unui recital susținut în Biserica Romano-Catolică, a dovedit mai mult decât calități vocale certe, ci și în egală măsură un adecvat discernământ stilistic.

Un mare spectacol în sine l-a reprezentat și de această dată evoluția cunoscutei formații „Violoncelissimo”, aflată de decenii sub directă coordonare a maestrului Marin Cazacu. Unitatea de spirit și de simțire, bucuria de a face

Au urmat 4 *dansuri ungare* electrizante, pline de energie, de elan și exuberanță scrise de Johannes Brahms. Spectatorii au fost fascinați de frumusețea melodică, de bogăția armonică, de imprevizibilul ritmic și de dezinvoltura cu care pianistele au redat dansurile cuceritoare. Acestea au imaginat cu măiestrie și sensibilitate un scenariu programatic, cu imagini muzicale marcate de lirism generos, cu momente pline de patos și vitalitate, dar și cu tablouri evocatoare, cu tentă nostalgică. Colaborarea la

printr-o paletă dinamică și timbrală diferențiată cu mult rafinament și bun gust, prin claritatea și sinceritatea exprimării.

În încheierea recitalului a fost prezentată o lucrare antrenantă, plină de elan și vitalitate: *Dans spaniol* de Manuel de Falla. Muzica inspirată a compozitorului sintetizează trăsăturile poporului său, care în zburciunata sa istorie a cunoscut momente de suferință și de bucurie pe care le-a trăit cu aceeași mare pasiune. Pianistele s-au aflat

într-o excelentă colaborare artistică realizată prin intermediul unui dialog firesc, plin de vervă și de bravură, care a dezvăluit multiplele fațete ale persona-lității lor, dar și modalități originale de exprimare specifică. În *Dansul spaniol* au îngemănat firesc tablouri muzicale insolite, marcate de lirism generos, precum și secvențe pline de strălucire, de vervă, de imprevizibil ritmic și optimism.

Întregul recital s-a desfășurat sub semnul calității; protagonistele evenimentului muzical sunt interprete valoroase și profesoare, aspect care influențează benefic cele două domenii. Îngemănate admirabil, arta, știința și experiența pedagogică conferă prestației artistice un plus de expresivitate, de sinceritate și de autenticitate. Recitalul a fost o adevărată demonstrație de măiestrie și de cultură muzicală; pe lângă calitățile menționate anterior, am apreciat capacitatea de sinteză a interpretelor, care au reușit să realizeze o armonioasă „îmbinare a elementelor constitutive într-un tot organic necesar” (cerință menționată de Tudor Vianu în lucrarea *Arta și frumosul*). Pianistele s-au aflat într-o colaborare artistică de excepție, realizând o simbioză originală prin intermediul unui dialog cuceritor, plin de vervă și bravură, care a dezvăluit talentul și multiplele trăsături ale personalității lor, profunzimea gândirii muzicale, dar și modalități originale de exprimare instrumentală.

Carmen MANEA

înalt nivel artistic a celor două muziciene a îngemănat creator idiomurile liric, folcloric și narativ, reliefând expresivitatea discursului muzical, echilibrul dintre fantezie și rigoare, precum și viziunea proprie asupra pieselor respective.

A urmat o creație îndrăgită, plină de candoare și sensibilitate, scrisă de Gabriel Fauré pentru pian la 4 mâini: *Suita „Dolly”, opus 56*. Pianistele au selectat 4 părți din această lucrare: *Berceuse*, *Le jardin de Dolly*, *Kitty Valse* și *Le pas espagnole*. Aflate într-o colaborare de zile mari, pianistele au redat bogăția conținutului lucrării și au creat tablouri pline de duioșie și noblețe sufletească, elaborate în tente impresioniste.

A urmat „*Mica suită*” L. 65, pentru pian la 4 mâini de Claude Debussy, o adevărată bijuterie muzicală apreciată în egală măsură de interpreți și de publicul spectator de pretutindeni. Lucrarea conține patru părți pline de sensibilitate, de candoare și eleganță: *En bateau*, *Cortège*, *Menuet* și *Ballet*. Prestația artistică a evidențiat frumusețea muzicii, precum și măiestria și omogenitatea duo-ului alcătuit din distinsele artiste, care activează în paralel în calitate de cadre didactice, care predau disciplina pian la Conservatorul din Geneva, respectiv la UNMB. Colaborarea excelentă a celor două interprete a impresionat prin frazarea subtilă și inteligentă, prin integrarea detaliilor în liniile ample ale discursului muzical,

Albumul cu amintiri

Ion Dumitrescu alături de Virginia Zeani și Nicola Rossi-Lemeni (în dreapta imaginii), Mihnea Gheorghiu și Anda Boldur. (în stânga imaginii), Festivalul și Concursul Internațional „George Enescu”, Ediția V, București, septembrie 1970.
Fotografie din Arhiva Ilinca Dumitrescu

Vioara lui Enescu, „Catedrala”, la Ateneu

Audierea unei viori Guarneri del Gesù într-o sală de concert este un eveniment extraordinar, cu atât mai mult cu cât un asemenea instrument i-a aparținut lui George Enescu! Muzicianul a încântat de nenumărate ori publicul de pe mapamond nu doar cu stilul său interpretativ, ci și cu sonoritățile specifice viorii realizate de renumitul lutier cremonez!

Aflată în custodia MNGE, „Catedrala” – celebra vioară Guarneri – este recunoscută oficial ca un *bun* inestimabil din categoria *tezaur* a patrimoniului cultural național mobil. Nu putem decât să apreciem faptul că acest obiect atât de valoros este încredințat, din timp în timp, unor instrumentiști pentru a continua să sune pe scenele noastre de concert. E o reală mândrie, ca de altfel și ideea Muzeului Național „George Enescu” de a-l omagia pe ilustrul muzician român la 145 de ani de la naștere prin organizarea unui recital și a unei expoziții foto-documentare care au adus în prim-plan celebrul său instrument. Evenimentul s-a desfășurat la Ateneul Român din București, avându-i ca protagoniști pe violonistul Gabriel Croitoru și pianistul Mihai Ungureanu.

După o așteptare de mai bine de 20 de minute (în speranța că invitații întârziați vor apărea), muzicologul Irina Hasnaș a oferit o succintă introducere, punctând repere din viața și creația compozitorului. Ar fi fost însă binevenită și o nuanțare a contextului: publicul ar fi apreciat detalii despre inițiativa MNGE de a reda scenei un bun de tezaur atât de

important, precum și câteva informații despre locul aparte pe care vioara Guarneri l-a ocupat în impresionanta carieră internațională a lui George Enescu.

Programul muzical al recitalului, o „marcă înregistrată” a turneele de popularizare a muzicii realizată de Gabriel Croitoru în proiecte anterioare, a fost deschis cu piesa *Lăutarul* din suita enesciană *Impresii din copilărie op. 28* și a continuat nu doar cu miniaturi instrumentale semnate Fritz Kreisler, Fritz Kreisler/A. Dvořák, Ede Poldini/Fritz Kreisler, Camille Saint-Saëns, Felix Mendelssohn, Edward Elgar, ci și cu relatări amuzante ale solistului care au încercat să atenueze efectul unor situații neprevăzute apărute pe parcursul seratei. Violonistul Gabriel Croitoru a depășit cu umor incidentul partiturilor zburătoare ale pianistului, evocând un episod similar din cariera sa.

Privind retrospectiv, câteva aspecte ale evenimentului ar fi putut fi îmbunătățite, pentru ca manifestarea să își atingă

întregul potențial. Poate că o semnalare explicită a expoziției în pliant („Viorile lui George Enescu”) și menționarea celor care au conceput-o ar fi oferit binemeritata recunoaștere celor ce dau valoare instituției, iar implicarea specialiștilor muzeului în prezentarea recitalului ar fi adus o notă suplimentară de autenticitate. De asemenea, gestionarea mai flexibilă a accesului – dincolo de sistemul strict al invitațiilor – ar fi putut contribui la umplerea Sălii Mici a Ateneului. În plus, rămâne de analizat cum ar putea fi evitate pe viitor vulnerabilități logistice, precum prezența neesențială a aerotermei pe scenă sau inițiativa neinspirată a unui recent colaborator al MNGE de a facilita sesiuni foto neoficiale cu vioara lui Enescu.

Dar... Totul e bine când se termină cu bine. În ansamblul său, recitalul a fost un moment accesibil tuturor invitaților, cu o selecție muzicală ușoară, derulată într-o atmosferă informală. În calitatea sa de unică instituție de profil din țară și de păstrătoare a unui patrimoniu de o valoare inestimabilă, Muzeul Național „George Enescu” dispune de toate premisele pentru ca fiecare întâlnire cu publicul să devină un veritabil reper cultural. Ne exprimăm speranța ca viitoarele sale proiecte să aspire la un nivel de excelență pe măsura prestigiului și a anvergurii numelui pe care îl poartă.

Reverberații enesciene într-un recital cameral de excepție

Palatul Suțu din București a găzduit vineri, 21 august 2026, un recital extraordinar, organizat de Muzeul Național „George Enescu” în colaborare cu Muzeul Municipiului București. Programul a fost gândit special pentru a-l omagia pe marele compozitor la 145 de ani de la naștere, cuprinzând exclusiv creații camerale proprii, precum: *Balada* (1895) pentru vioară și orchestră (în transcripție pentru violoncel și pian), *Aubade* (1899) pentru trio de coarde, *Sérénade Lointaine* (1903) pentru pian, vioară și violoncel și *Cvartetul nr. 1, op. 16, în re major* (1909), pentru pian, vioară, violă și violoncel. Publicul a avut ocazia de a asista la o întâlnire muzicală privilegiată, nu doar cu interpreții – ansamblul „Musica Viva”, ci mai ales cu patru piese enesciene în care s-au întrevăzut, inconfundabil, trăsăturile gândirii profund personale ale autorului. Dedicat opusurilor sale timpurii, evenimentul s-a constituit, prin însăși natura repertoriului ales, într-un demers salutar,

deopotrivă artistic și recuperator, capabil să pună în lumină izvoarele unei personalități artistice de excepție.

Organizarea, respectiv prezentarea programului a aparținut compozitoarei și muzeografei dr. Adina Sibianu, intervenția sa contribuind substanțial la contextualizarea lucrărilor și la configurarea unei perspective interesante asupra lor. În deschiderea recitalului, *Balada* (transcripția pentru violoncel și pian), a evidențiat lirismul interiorizat, amploarea frazei și acea aparentă spontaneitate a liniei melodice, în spatele căreia se află o remarcabilă finețe. În versiunea prezentată, am putut aprecia atmosfera creată prin

valorificat la maximum de membrii ansamblului. Andreea Butnaru, Adrian Florescu și Florin Mitrea au urmărit cu discernământ relațiile timbrale dintre pian, vioară și violoncel, conferind muzicii o poetică aparte, fără a cădea în sentimentalism.

În *Aubade* pentru trio de coarde, țesătura muzicală transparentă și relațiile dintre cele trei instrumente ce creează un strat polifonic de mare eleganță au fost evidențiate de un ansamblu omogen, atent la detaliile frazării. Instrumentiștii (Adrian Florescu, Iulian Popovici, Florin Mitrea) au impresionat prin claritatea discursului, reliefaarea fiecărui profil melodic și spontaneitatea plină de expresivitate.

Punctul culminant al seriei l-a constituit însă *Cvartetul nr. 1, op. 16, în re major*, lucrare complexă, de amplă respirație și de incontestabilă importanță din punctul de vedere al evoluției limbajului componistic enescian. Am admirat faptul că s-a impus – dincolo de performanța individuală a fiecărui instrumentist (Andreea Butnaru, Adrian Florescu, Iulian Popovici și Florin Mitrea), tocmai capacitatea de a gândi muzica în termeni autentici: ascultare reciprocă, flexibilitate agogică, control dinamic și o permanentă preocupare pentru raporturile dintre planurile dinamice. Dialogul instrumentelor a căpătat naturalețe, iar tensiunile și destinderile sonore au fost modelate cu acuratețe și remarcabilă unitate de concepție – variantă interpretativă demnă de acest *opus 16* enescian. Meritul ansamblului „Musica Viva” a fost remarcabil, restituind cele trei părți ale cvartetului cu respect pentru textul muzical, dar și cu acea libertate interioară indispensabilă unei lecturi profunde, demonstrând că muzica de cameră își găsește deplina forță expresivă în echilibrul dintre individualitate, comuniune artistică și profesionalism.

În concluzie, concertul „*In memoriam George Enescu*” s-a dovedit a fi un eveniment deosebit, care și-a împlinit cu succes scopul omagial. A readus în atenție nu doar viziunea artistică a unor partituri enesciene mai puțin întâlnite în programele camerale, ci și fascinantă traiectorie a celui care avea să devină una dintre figurile tutelare ale culturii muzicale românești. Întâlnirea cu creațiile timpurii ale lui George Enescu s-a dovedit o experiență de mare noblețe, în care precizia, subtilitatea interpretării coroborate cu complexitatea opusurilor și profunzimea expresiei lor au conturat o seară muzicală de autentică elevație. Felicitări interpreților și organizatorilor!

Pagini de **Irina NIȚU**

dialogul instrumentelor ce au reliefat pe deplin bogăția expresivă a piesei. Interpretarea violoncelistului Florin Mitrea s-a remarcat prin căldura timbrală, subtilitatea frazării și capacitatea de a-și construi discursul fără excese retorice. Partitura pianistică, susținută de Andreea Butnaru, a conferit lucrării consistență și profunzime, demonstrând că muzica lui Enescu solicită nu doar virtuozitate, ci mai ales inteligență și rafinament artistic.

O veritabilă bijuterie a programului s-a dovedit *Sérénade lointaine*, în care universul contemplativ a fost

Lauri pentru Corul „Junior Vip”

Ansamblul „Junior Vip”(Cluj-Napoca) a reușit să se claseze pe primul loc la Olimpiada Corală Mondială 2026 de la Helsingborg, Suedia, impunându-se în fața altor 146 de formații din întreaga lume. Cu o activitate de peste trei decenii și peste 700 de concerte susținute în Europa, corul reunește 46 de copii cu vârste între 8 și 19 ani, funcționează sub dublul patronaj al Operei Naționale Române Cluj-Napoca și al Colegiului de Muzică „Sigismund Toduță” și este dirijat de Anca Mona Mariaș.

Teodora CONSTANTINESCU

Regal muzical

Un eveniment artistic, pentru a fi cu adevărat semnificativ, trebuie să îndeplinească mai multe condiții: să aibă o statură de excelență, participanți valoroși, repertoriu atractiv, vizibilitate publică, ecouri în spațiu și în timp și tradiție – am ales doar câteva dintre cele mai importante. Puneți acești parametri în dreptul câtorva importante reuniuni artistice din România și veți vedea că, într-adevăr, cele mai valoroase concure din plin cu criteriile

dintre care mulți fac parte din elita firmelor multinaționale sau românești, alături de cele care fac mândria acestui ținut pitoresc de pe valea Mureșului.

Reușita ediției a patra se datorează, desigur, Președintei Fundației Castel Salbek, Ana Maria Mihăescu, și echipei de realizatori, conduse de Oltea Șerban Părau, muzicolog și manager de proiecte, care par decise să arate că de la an la an lucrurile se pot face și mai bine, și mai atractiv, cu o organizare și din ce în ce mai bună.

Ca de obicei, atractivitatea Cursurilor de măiestrie a fost maximă, numărul celor înscriși depășind de peste trei ori capacitatea optimă, astfel încât a fost din nou necesară o preselecție. În urma acestui proces (realizat direct de către cei trei maeștri care vin în fiecare an – Ramón Vargas, Leontina Văduva, Ruxandra Donose) a rezultat sosirea în pitorescul loc de desfășurare din județul Arad a 23 de tineri cântăreți, din multe centre culturale ale României dar și din Marea Britanie, Elveția, Franța, Italia, Serbia, Republica Moldova. Pe parcursul unei săptămâni de lucru intens, cursanții au primit sfaturi de tehnică vocală, indicații de interpretare, sugestii de abordare scenică a fiecărui moment, mai ales că, pe lângă arii, tinerii au prezentat publicului și duete și tertete.

Primul eveniment public a avut loc sâmbătă 22 august când, în mijlocul naturii, la umbra gorunilor seculari care împrejmuesc castelul, a fost ridicată o scenă pe care au urcat, pe rând, cursanții, susținuți cu măiestrie și remarcabilă competență de excelențele pianiste ale Operei Naționale București Ioana Maxim și Liana Mareș, alături de Andra Demidov, maestru acompaniator la Universitatea Națională de Muzică București. Am ascultat voci frumoase, tinerești, interpretări dinamice, pline de viață, în combinații timbrale și stilistice alese inspirat de către cei trei maeștri. Muzica lui Mozart, Donizetti, Bizet, Verdi, Puccini etc. a fost un vehicul de lansare a acestor studenți și absolvenți, care au cântat cu toții foarte bine, relevând un nivel de pregătire deosebit și

de mai sus; să luăm, de pildă, Festivalul Internațional „George Enescu”, Festivalul Internațional de Film TIFF, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu, Bucharest Opera Festival – ca să dau doar câteva exemple. Desigur, le-am ales mai sus pe cele mai spectaculoase, cu caracter internațional, cu bugete consistente și cu o reputație consolidată.

Păstrând proporțiile, dacă aplicăm aceleași criterii asupra Salbek Opera Masterclass & Festival, putem observa că fiecare dintre acestea dă un rezultat pozitiv, la o primă analiză. Evenimentele de la Petriș și Arad și-au construit, cu răbdare și cu exigență, un standard de calitate remarcabil; trei maeștri cu cariere internaționale spectaculoase aureolează cu prezența lor atât cursurile de măiestrie cât și Gala finală; întotdeauna repertoriul este variat, interesant, dinamic, ales pentru a pune în valoare calitățile muzicienilor dar și pentru a rezona cu publicul; ecourile sale în presă, în materiale video și audio, pe plan local, național și internațional, sunt semnificative și se întind pe perioade de timp mult mai lungi decât săptămâna evenimentelor propriu-zise; în ceea ce privește tradiția, Festivalul și Masterclass-ul se îndreaptă deja către ediția a cincea, demonstrând capacitatea de continuitate, de înnoire, de reziliență, creativitatea și soliditatea conceptelor de bază. Mai mult, specificul evenimentelor de la Petriș este strâns legat de un alt parametru care potențează interesul tuturor: locația excepțională, adică grădina și camerele castelului de la Salbek, un cadru unic în România, care atrage la evenimentul final sute de oaspeți

Foto: Mihai Cosma

Ramón Vargas

Foto: Mihai Cosma

chiar o omogenitate valorică la care nu m-aș fi așteptat, pentru că pot spune că nimănui nu i s-ar putea reproșa că nu s-a ridicat la nivelul așteptat. Publicul prezent în număr

mare a fost apoi invitat, împreună cu artiștii, la socializare și la un picnic fastuos, cu bucate tradiționale, gătite în cazane mari, la foc de lemne, combinate cu rafinate și îmbietoare produse culinare. Nu a lipsit o degustare de miere și de vin, cu pâine tradițională, coaptă pe vatră.

Ziua următoare a coincis cu încheierea festivalului anual dedicat orașului Arad, prin urmare concertul de gală având loc în piața Primăriei, în fața unui public alcătuit din câteva mii de persoane. Și-a dat concursul orchestra filarmonicii din localitate și un cor format din cursanții de la Salbek, dirijorul fiind inegalabilul David Crescenzi, un maestru pentru care opera italiană nu are secrete. De data aceasta pe scenă au urcat și maestrii, spre bucuria publicului, care i-a răsplătit cu aplauze entuziaste. Cu mare căldură a fost primită și soprana

Paula Iancic, invitat special, originară chiar din orașul de pe Mureș. A fost o

seară memorabilă, scăldată în aplauze, lumini feerice, buchete de flori oferite personal de Primarul municipiului Arad, artificii și selfie-uri. Chiar dacă a durat nu mai puțin de 2 ore, repertoriul minunat, interpretările pline de farmec, prezența alternativă a maestrilor și a discipolilor au făcut ca publicul să stea cu sufletul la gură și nimeni să nu se plictisească, dimpotrivă, trecătorii alăturându-se, constant, celor care veniseră din timp și ocupaseră scaunele.

Felicitări organizatorilor și artiștilor! Așteptăm cu interes surprizele ediției a cincea, care se anunță de pe acum foarte tentantă. (M. C.)

Correspondențe externe

E vacanță? Magnificul spectacol de la Operă abia începe!

Cine a spus că vacanța înseamnă doar plajă sau jocuri pe ecran? La Opera Israeliană din Tel Aviv-Yaffo (Shlomo Lahat Opera House), pauzele școlare de Hanuka, Pesach și din timpul verii nu sunt un simplu răgaz, ci „punctul 0” al unei industrii artistice vibrante. Când clopoțelul sună ultima dată, templul liric își deschide larg porțile și își transformă stagiunile într-un adevărat regal vizual și sonor, dedicat copiilor și familiilor acestora.

Rezultatul? O sală uriașă de 1.662 de locuri devine neîncăpătoare, cucerită de un public tânăr, curios și entuziast. Pe Scena Mare, feeria este totală. Opera din Tel

rigidă și devine un loc de joacă fascinant. În Foyer sau în Studio Hall, bariera dintre scenă și public dispare complet: copiii stau pe perne, la doar câțiva centimetri de cântăreți, trăind totul – culori, costume, cuvânt, muzică, mișcare – cu o intensitate copleșitoare. Vorbim, așadar, de esențe tari în format compact: opere celebre precum *Flautul Fermecat*, *Cenușăreasa* sau *Hänsel și Gretel* sunt transpuse în versiuni condensate de o oră, traduse impecabil și condimentate cu umor, trucuri de magie și acompaniament cameral. Li se alătură *Rățușca cea urâtă*, un *pasticcio* muzical scilipitor ce combină pagini celebre din Mozart, Bizet, Rossini... într-un spectacol interactiv plin de fantezie și, nu în ultimul rând, minunatele (și dorit de descoperit!) secrete din spatele cortinei; prin formate

Aviv concurează de la egal la egal cu marile producții din Londra sau New York, mizând pe bugete impresionante, distribuții de excepție și un limbaj vizual de ultimă generație. Megaproducții de garantat nivel Broadway sau West End, toate marile spectacole sunt create direct în limba ebraică, garantând că până și cei mai mici dintre spectatori rămân lipiți de scaune, sub efectul lor de-a dreptul hipnotizant: *Peter Pan* – montare legendară ce aduce pe scenă acrobații aeriene la înălțime, soliști extrem de populari și decoruri ce par desprinse din vis; *Micul Prinț & Alice în Țara Minunilor* – veritabile giuvaieruri muzicale semnate de David Sebba, unde literatura clasică se împletește cu proiecții imersive 3D, umor debordant și un ritm scenic alert; *Ce fac Căprioarele* – spectacol-mozaic emoționant, creat special de sărbători, care rearanjează vocal-operatic cele mai iubite cântece ale copilăriei israeliene. Această rețetă de succes ține piept cu brio unei concurențe acerbe, rivalizând cu mari case de producție care aduc pe scenă titluri gigant precum *Vrăjitorul din Oz*, *Aladdin* sau *Mary Poppins*, unde baletul clasic face echipă cu ritmurile de hip-hop și efectele speciale.

Fără „al patrulea perete” este deviza sub care se săvârșește magia din Foyer, introducând și operele de 60 de minute. Adevărata inovație pedagogic-artistică are loc însă în spațiile intime ale Operei. Prin intermediul tinerilor artiști de la *Meitar Opera Studio*, Opera își scoate haina

hibride precum *Aventură la Operă* sau *Misterul lui Mozart*, prin tururi enigmatice, copiii explorează cabinele de machiaj, depozitele de costume și mecanica scenei, ghidați de personaje devenite legendare, precum Papageno. În plus, la spectacolele-lecție, tinerii spectatori învață jucăuș, din aproape în aproape, cum funcționează vocea umană și ce înseamnă să fii soprană, tenor sau bas.

Prin această abordare vizionară, Opera din Tel Aviv nu doar că oferă cea mai spectaculoasă alternativă de vacanță, dar construiește cu pasiune și scilipire publicul de operă de mâine. Când muzica clasică devine univers exploziv de fantezie, livrat cu energie și voie bună, fiecare vacanță, devenită aventură memorabilă, scrie o nouă poveste pentru întreaga familie! (Foto: Yossi Zwecker)

Carmen STOIANOV

Tosca: Un thriller psihologic distopic și metamorfozele teatrului

Cei care mă cunosc știu că repetițiile îmi plac chiar mai mult decât spectacolul, fie el și cel de premieră, gală etc. Am crescut în cultura repetițiilor teatrale, sorbind învățătura unor maeștri și pedagogi ai scenei românești, așa că ele îmi spun mai multe decât ar putea-o face orice altă întâlnire cu reprezentația... Regina repetițiilor, generala, oferă acces la

laboratorul de creație unde viziunile compozitorului, ale dirijorului și ale regizorului se completează reciproc sub presiunea materialului uman. În acest spațiu al căutărilor s-a structurat ultima producție a celei de-a 40-a stagiuni a Operei Israeliene din Tel-Aviv-Yaffo: opera *Tosca* de Giacomo Puccini. Condușă de o echipă creativă dinamică – Dan Ettinger (direcția muzicală), Ido Ricklin (regia), Falko Herold (scenografia), Ula Shevtsov (costumele) și Nadav Barnea (designul de lumini) –, montarea a oferit o perspectivă hermeneutică actuală. Relația dialectică dintre modernizarea cadrului narativ și substanța metaforică a decorului a generat un discurs articulat despre putere, artă și vulnerabilitate.

Viziunea lui Ido Ricklin reconfigurează raporturile de forță dintre personaje prin transpunerea acțiunii într-un spațiu distopic al supravegherii absolute. Depășind simpla actualizare estetică, Ricklin reconstruiește arhitectura psihologică și politică a tragediei, transformând universul operei într-un thriller psihologic contemporan. Triumful dramatic „Floria Tosca – Mario Cavaradossi – Baronul Scarpia” devine o rețea tensionată de interacțiuni subsumate imperativului / controlului totalitar. În această concepție regizorală a panopticolui digital și disoluție a intimității, dinamica scenică se desfășoară pe trei paliere analitice: 1 – Scarpia vs. Tosca („Prădătorul digital și victima panopticolui”) – face ca hărțuirea exercitată de Scarpia să capete o dimensiune tehnologică, baronul nemailimitându-se la exercitarea autorității directe, ci mediind suferința prin interfața ecranului; tortura aplicată lui Cavaradossi este transmisă în direct, transformând durerea într-un spectacol supravegheat ce forțează renegocierea identității și a libertății artistice; 2 – Floria Tosca vs. Mario Cavaradossi („Iubirea sub lupa publică”) – intimitatea artiștilor este distorsionată de invazia aparatului opresiv. Gelozia Toscăi este potențată de cultura instantaneității – imagini decontextualizate și mesaje interceptate via *smartphones*; astfel, relația lor devine incapabilă să găsească un spațiu refugiu în afara privirii autorității; 3 – Cavaradossi vs. Angelotti („Solidaritatea opozantă în era cenzurii”) – alianța dintre pictor și dizident, reprezentând rezistența activă împotriva ordinii tehnocratice, face ca refuzul de cooperare cu

autoritatea al lui Cavaradossi să transforme actul de adăpostire într-un manifest politic clar; în ecuație, arta apare ca ultim bastion al libertății umane, universul emoțional al artiștilor intrând în coliziune frontală cu mașinaria de stat, care percepe creația fie ca instrument de propagandă, fie ca vulnerabilitate de securitate ce trebuie neutralizată. Scarpia însuși își transcende condiția clasică de tiran brutal; el devine un manipulator sofisticat (regizorul evocând aici tipologii din thrillerul modern, precum *Silence of the Lambs* sau *Mindhunter*), un arhitect al terorii psihologice care guvernează prin monitorare, șantaj informațional și control narativ.

Profilul Floriei Tosca suferă o transformare ontologică profundă. Diva deprinsă cu adulația publică și cu convențiile teatrului este aruncată în violența nemediată a realității. În fața sadismului raționalizat al lui Scarpia, gestică – de regulă convențională, mai ales în teatrul liric – devine inoperantă. Această fractură este evidențiată în modul în care este concepută punerea în scenă a ariei „Vissi d'arte”. Departe de a fi un simplu lamento elegiac sau un moment de virtuozitate fixat de tradiție (precum interpretarea prăbușită a Mariei Jeritza), aria devine expresia unei crize existențiale majore. Tosca constată eșecul vechiului său sistem de valori: dedicarea pentru artă și Dumnezeu nu oferă niciun scut în fața cruzimii cinice a sistemului. Prăbușirea psihologică devine catalizatorul acțiunii uciderea lui Scarpia fiind urmată de distrugerea fizică a echipamentelor de supraveghere (gestul de revoltă al Floriei Tosca (care nu va rezona nici la tradiția instituită de Darclée, prin crucifixul așezat pe cadavrul lui Scarpia). Mai mult, regia operează o modificare esențială și în finalul spectacolului. Tradiționalul salt de pe parapetul Castelului Sant' Angelo este

înlocuit cu execuția prin împușcare directă, precedată de o poziție de crucificare asumată. Prin această alegere, Tosca își transfigurează moartea dintr-o scăpare precipitată într-un act conștient de protest și martiriu. Se stabilește astfel o simetrie tragică între cei doi îndrăgostiți: ambii sunt doborâți de aceeași mașinărie opresivă, anulând orice iluzie a salvării într-un regim totalitar.

Luând în discuție spațiul scenografic, ale cărui accente dramatice mi-au tăiat – la propriu – respirația, este evidentă conlucrarea regizor-scenograf pe ideea arhitecturii vizuale, componentă unificatoare a celor trei acte. M-au frapat nu doar magnitudinea și numărul temelor conexe celei principale cât, mai ales, subtil nuanțatul lor *network*, susținut prin elementele vizuale și limbajul estetic din repertoriul vizual maturat în proiectele de operă contemporană ale lui Falko Herold. Scenografia sa, concepută special pentru scena din Tel Aviv, le-a adus în această producție ce poartă – dincolo de orice discuție – amprenta stilului său distinctiv: preferința pentru pânza de proporții gigantice și supradimensionare, cu

extindere prin arta video pe ecran translucid ori vocabularul vizual minimalist/tehnic, omniprezent. Proiectul vizual elaborat de Falko Herold materializează tensiunea regizorală prin soluții plastice de mare rigoare stilistică, scenografia nefuncționând ca simplu fundal decorativ, ci devenind un personaj activ ce sculptează stările interioare ale protagoniștilor. Conceput ca lectură de-a dreptul palpitantă, pas cu pas deschizându-ni-se în față capitole distincte, suita acestora impresionează prin crescendo-ul continuu și prin ascensiunea dinamică ce implică dimensiunea mentală/ degenerarea vizuală. În actul I (*Basilica Sant'Andrea della Valle*), spațiul este dominat de o adevărată pădure de coloane gigantice (imposibilitatea/ dificila scăpare din păienjenisul manevrelor autorității) și de bas-relief-ul Madonei, onorat prin bogăția de crini albi (puritate, sacru, devoțiune). Tabloul monumental al Mariei Magdalena/ Marchiza Attavanti (proporțiile sale supradimensionate subliniază fragilitatea cuplului de artiști) atârână suspendat deasupra scenei ca o sabie a lui Damocles; sacralitatea sentimentelor apare strivită în fața infiltrării timpurii a aparatului opresiv (craniul de sub mâna sfintei, Scarpia – brutalitate tăioasă – și agenții săi: alură *Secret Service*, căști în urechi, ochelari și costume negre, gesturi bănuitor-

inchizitoriale... mă rog – „tot tacâmul”...). Conceput ca *panopticon digital*, biroul Baronului Scarpia din actul II devine un centru tehnologic de comandă împânzit cu ecrane (rețea de monitoare) și fluxuri de date în timp real. Spectatorul însuși este plasat într-o poziție de voyeurism complice. Tehnologia devine o prelungire directă a sadismului poliție-nesc, violând intimitatea căutată de protagoniști prin mediatizarea torturii. Actul III ne vorbește direct despre dimensiune onirică și disoluție, debutul său refuzând pitorescul cadrului tradițional roman. Ricklin și Herold construiesc o scenă mentală suspendată între vis și coșmar, marcată de prezența crinilor albi supradimensionați. Încercarea subconștientă a Toscăi de a purifica trauma din actul II eșuează: prin proiecții video accelerate, florile se multiplică haotic, se colorează în galben (albul purității este atins de gelozie?!), se ofilesc și se descompun. Reaparitia chipului sfintei penitente Maria Magdalena metamorfozat printr-un craniu dezgolit (*Memento Mori / Vanitas*) semnalează caracterul ireversibil al tragediei. Privită dihotomic, cromatica spectacolului susține conflictul politic și ontologic: universul artei este definit prin tonuri calde, culori vii și texturi organice, în timp ce domeniul puterii este marcat de o paletă sterilă – griuri metalice, albastru de ecran și lumini neon tăioase. Pe măsură ce acțiunea înaintază și se precipită, spațiul organic este înghițit de structurile geometrice ale represiunii.

Simbioza dintre costumele create de Ula Shevtsov (unul dintre cele mai importante nume ca design de costume din Israel) și conceptul de lumini dezvoltat de Nadav Barnea (artist

multidisciplinar și creativ de elită, laureat al Premiului Rosenblum 2024 și *Lighting Designer of the Year* 2021) consolidează atmosfera imersivă a spectacolului. Costumele Ulei Shevtsov propun clare diferențieri sociologice, articulate prin texturi. Lumea artiștilor beneficiază de drapaje elegante, stoffe organice și culori expresive, în timp ce vestimentația gărzilor și a lui Scarpia este rigidă, minimală, tăiată în linii severe și nuanțe închise; în plus, degradarea treptată a costumului Toscăi de-a lungul celor trei acte măsoară vizual avansul traumei psihice. Nadav Barnea utilizează lumina ca spațiu architectural; propunând tehnica unui chiaroscuro modern, Barnea transformă fasciculele de lumină în instrumente de supraveghere; luminile albe, tăioase și fasciculate direcționate simulează camerele de filmat sau reflectoarele de penitenciar, eliminând orice zonă de umbră protectoare.

Dincolo de cele mai sus puse în discuție, coordonata muzicală și ansamblurile de pe scenă au jucat un rol ce nu poate fi calificat decât ca fiind de excepție, rigoarea concepției regizorale fiind perfect susținută de viziunea dirijorului Dan Ettinger, muzician „de clasă” (cu origini românești), cu o impresionantă carieră internațională la activ. Ettinger a extras din orchestrația pucciniană o paletă vastă de nuanțe: de la pregnanța aspră a motivului lui Scarpia (exprimat prin *tutti* la alămuri) până la transparența filigranată a pasajelor *pianissimo* din zonele de lirism. Sub bagheta sa, Orchestra Simfonică din Rishon LeZion (orchestră rezidentă a Operei Israeliene din 1989) a demonstrat o rigoare timbrală indispensabilă pentru articularea dinamicii de thriller. O contribuție dramatică majoră au avut-o Corul Operei Israeliene (dirijat de Itay Berckovits) și Corul de Copii Moran (fondat și condus de Naomi Faran). Culminarea actului prim – tabloul monumental al imnului *Te Deum* – a fost articulată pe suprapunerea contrapunctică dintre sacru (imnul latin, orga,

clopotele) și profan (planul diabolic al lui Scarpia), reprezentând unul dintre cele mai complexe momente corale ale repertoriului universal de operă.

Aflată la încheierea celei de-a 40-a stagiuni, premiera oficială a avut loc în 19 iulie, onorând memoria lui Dan David (1934-2011), distins om de afaceri, filantrop și vizionar (născut în România). Opinia criticilor a fost unanimă: *Tosca* a marcat încă un succes al reputatei instituții... Și nici nu putea fi altfel – mă gândesc pe bună dreptate –, ținând cont că reușita a fost garantată de o distribuție solistică de prim rang, al cărei triumfi protagonist a fost alcătuit din: Carmen Giannattasio (Floria Tosca) – interpretare de mare intensitate dramatică și vocală; Eduardo Aladrén (Mario Cavaradossi) – echilibrat, pasional și tehnic impecabil; Ionuț Pascu (Scarpia) – baritonul român oferind o întrupare memorabilă, cerebrală și autoritară a tiranului. (Foto: Yossi Zwecker)

Carmen STOIANOV

Hedonismul simfonic (II)

Dependența melofililor, melopaților și melomanilor față de fibrilații, fluturași ori furnici, reacții, pulsuni și intenții viscerele, nu se manifestă isteric, flirtual sau ațățător/hărțuitor doar în rock și-n alte muzici de pop juvenil. Simfonismul e și dânsul capabil de-a determina juisări antrenând toată neurofiziologia trupezască. Asta, nu altceva, explică de ce, duse/neduse ori duși/neduși la biserică, atât dependenții de muzică cât și ziare și ziariști ștampilează soliști, dirijori și orchestre cu termeni proprii divinităților de varii ranguri, îngerilor și sfinților, Madonei Mame și Unului Dumnezeu. În muzică închinarea la idoli e unanim acceptată, bugetată și sponsorizată; nevroza (deci boala) ajunsă virtute respectabilă: onoare-i premiata. La fel ca-n sporturile de forță brută, muzica e locul în care termeni psihiatrici (vezi ocurența termenului *delir*, mai ales cu privire la adulatorii și aplauzele fanilor) apar perfect adecvați, nobili.

În fața gurii și prezenței „divinului” Farinelli femeile leșinau la propriu; nu doar dânsurile dar și bărbații exclamând sau ovaționând lucruri de care, la recele altor momente, s-ar fi rușinat. În autobiografie, draga de Ana Magdalena Bach și-a descris limpede orgasmul la prima audiere a interpretării la orgă a mărețului ei soț. (Și oriunde te duci prin Germania „pe urmele lui J.S. Bach” – da, există un atare periplu cu caracter de pelerinaj –, din șopul muzeelor și expozițiilor poți cumpăra cu 2-3 euro cărticica unui desen animat cu cei doi făcând sex taman pe bancheta grandiosului instrument eclezial. Cât despre tăpșanul român, pe vremuri „nesimțiii de prostrescuții” elevi ai elitistului Liceu de Muzică completau fiece afiș din oraș anunțând „CONCERT DE ORGA” cu câte-un Sî Mî la sfârșit. Și încă nimeni nu s-a învrednicit de-un studiu științific referitor la variațiile extazului muzical funcție de ambigenele umeziri sau de ciclul ovariano-mitral. Cercetarea transdisciplinară și neuroștiințifică a emoțiilor și a ideologiilor emotive are încă numeroase porți ferecate.)

În puținele dar celebre săli de concert în care se poate ședea și-n dreptul, în spatele sau deasupra orchestrei, biletele respective-s mai scumpe însă merită, deoarece auzi mult mai bine dacă și vezi toate schemele pe care le face dirijorul cu brațe egal gingașe și belicoase, toate mutrele gurii, frunții și ochilor lui vulturești prin plete haiducești. (Apropo de sălile circulare. Concepută a găzdui orice, Royal Albert Hall a fost o premieră sau ciudățenie muzicală. Însă mai târziu arhitecții sălilor de concert au priceput nu doar că o bună parte din spațiu merita extins comercial, ci și că spectacolul dirijoral e artă, efect populist în sine. Cred că atare săli ar merita numite „Celibidache”). În rest, hai să extindem complexitatea percepției genialității muzicale adăugând și fleacul că în memoriile Ioanei Celibidache sunt înșiruite teribile situații de adulare, invitare, acostare și ofrandare bogată a soțului ei de către doamne și domnișoare. („L-au iubit femeile... El însuși se considera irezistibil și a fost un profitor tenace” – scrie cel mai recent biograf al Maestru-lui). Cât din transpozitoria ecuație {emoție + adorație} se datorează muzicii audibile independent de vază, cât se datorează carismei strict anatomico-fiziciste a cântărețului solo și „magnetismului animal” propriu unui șef de orchestră cu trup și facies șarmant, gesticulând ca și cum ar poseda și reproduce fizic muzica însăși, încă (repet!) nu ne spune nicio muzicologie ori neuroștiință. De-aia despre participările și contribuțiile tru-

pului la experiența „muzicii mari”, pe românește continuăm să vorbim curent și să scriem cursiv doar cu eufemismele romantico-școlărești de secol 19.

De fapt, o țintă/specializare exhaustiv antropologică a vorbirii despre muzică nici nu există, pentru simplul fapt că, pare-se, nimeni (din lumea publică și civică) n-are vreun interes. Omul se vrea, el însuși (iar pentru toate societățile chiar merită) a fi lăsat în dulce confuzie și frisonantă beznă. Prea multă iluminare sau adevăr obiectiv în relație cu sinele cel mai profund al minților (inclusiv corporale) omenesți ar știrbi din șarmul mirobolant al învălmășelilor proprii inconștientului, instinctului, subconștiinței. Suntem atașați lubric, așadar hedonistic, de „misterele” emotivităților-răvășiri biochimice. Vivat muzica, vinul care asta ne dă!

Scurt pe 2: înainte să „exalte spiritul” (cum spun slo-ganele romantice), muzica exaltă binemersi trupul. Pe confuzia dintre cele 2ă se și bazează tot profesionalismul, toată industria și comerțul trai-neneacului din artă, mai exact care pe burta care pe spatele artelor.

Tot cam pe vremea când trupa Beatles, în India, învăța sitarul și se inspira din muzica orientală pentru a-și potența textele și armoniile lor psihedelice, mergea acolo și Yehudi Menuhin, pentru a studia și cânta cu Ravi Shankar. Deși preluase deja din muzica lui Enescu și din studiul direct cu acesta glissandoul anticipativ și sufixal care-i va defini stilul personal, acolo în India și-n improvizația specifică exploatării ragăi și-a perfectat și propriul său tip de extaz muzical. Cel obținut prin acumulare de sunete per unități mici de atac și emisie, cel suspendat pe melisme tonale, cromatice și infratonale, plus efecte care dau creierului impresia de amalgamare și succesiune melodică foarte rapidă. Adică acel ceva care face și extazul în muzica de jazz, în solourile pline de virtuozitate ale chitarei rock (multe-multe sunete, cât mai multe per timpul-puls ori tact), în vocea tremurată, tremolată, excesiv vibrată și melismată proprie manelelor, de-altminteri oricăror feluri de orientisme/arăbisme vocale. Dar note multe și iuți, cadențe de „verbiaj” melodic constituiseră în opera italiană și secretul succesului vocilor de tenori, dar mai ales succesul soliștilor castrați. „Domesticirea” vocilor de scenă, dispariția „divinilor” castrați și temperarea sau abandonului cadențelor „de coloratură” a condus și la mărginirea experienței extatic-hedoniste a melomanilor. Demn de observat e și detaliul prezenței jazzului în *Jurnalul fericirii* al lui Steinhardt. Mental sau poate șoptit, în pușcărie viitorul monah improviza mereu, spontan, înfocate fraze de jazz meloritmico-silabic. De fapt, condiția sa sufletească majoră era aceea de excitație religioasă, convertire și polemică ideatică, intercalarea de vocalize jazzistice sporind atât experiența evaziunii din teroarea carcerală cât și fericirea extatică.

Marin MARIAN

Anunț

Dintr-o regretabilă eroare Editura Muzicală nu apare pe lista „Clasificările CNCS ale editurilor pe domenii conform rezultatelor competiției 2026” de pe site-ul Consiliul Național al Cercetării Științifice. Această situație a fost adusă la cunoștința Consiliului care s-a obligat să o remedieze în cel mai scurt timp posibil. Menționăm că Editura Muzicală deține categoria B la domeniul „Muzica” și C la domeniul „Teatru și artele spectacolului”

„Archaeus”: manifest pentru muzica modernă

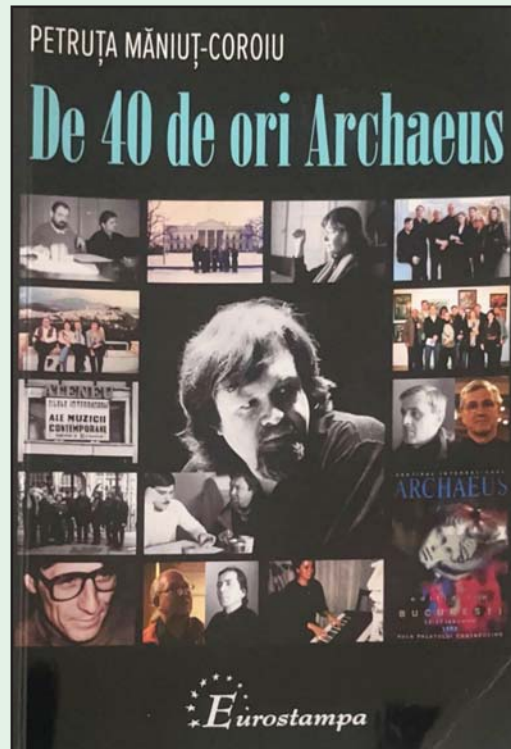
În 2025, la Editura Eurostampa a fost publicat volumul „De 40 de ori Archaeus. Monografia Atelierului de muzică contemporană ARCHAEUS 1985-2025”, dedicat deopotrivă ansamblului cameral amintit și muzicianului fondator, „archaeul” Liviu Dănceanu, care ne-a părăsit în 2017.

Pornind de la cartea semnată Rodica Dănceanu și Liviu Dănceanu în urmă cu două decenii, „De douăzeci de ori Archaeus”, Petruța Măniuț-Coroiu documentează cei 40 de ani de activitate neîntreruptă a ansamblului. „Archaeus” se poate mândri cu un parcurs impresionant ce a generat un soi de mișcare de rezistență artistică în perioada comunistă, creând un front de expresie pentru muzica compozitorilor români contemporani, astfel marcând numeroase premiere absolute și influențând parcursul artistic al multor muzicieni. Autoarea a colaborat îndeaproape cu actualii și foștii membri ai ansamblului, dar și cu alte nume importante ale muzicii românești, documentând anii de activitate muzicală și culegând mărturii, declarații și mențiuni critice privind prezența scenică și activitatea ansamblului, atât pe plan național cât și pe plan internațional.

Desigur, o parte însemnată a acestui volum o constituie elaborarea portretului compozitorului Liviu Dănceanu, fondator, figură centrală și cel care a determinat direcția artistică a ansamblului ce a devenit, în timp, o emblemă a peisajului cultural românesc și nu numai. Din mărturiile muzicienilor, cronicile vremii, amploarea prezenței pe scenele muzicale documentate în aceste pagini putem deduce că rigoarea interpretativă, pasiunea pentru coerența estetică și perseverența în menținerea unei formule instrumentale cât mai stabile, toate au contribuit la progresul muzical al ansamblului, la crearea unei identități stilistice și a unui binemeritat renume. Iar acest parcurs nu ar fi fost posibil fără aspirația către sublim pentru care Liviu Dănceanu era cunoscut.

Structura cărții nu are un profil monografic, ci mai degrabă unul arhivistic, de documentare a activității ansamblului și a mărturiilor „la cald” ale celor citați, căutând să creeze un fel de frescă temporală, un tablou muzical viu. Această abordare nu a venit fără anumite

imperfecțiuni în ce privește coerența construcției – anumite fragmente, citate, fiind reluate (probabil din rațiuni de context). Iată că, de această dată, multitudinea surselor, diversitatea elementelor și a informațiilor ce au stat la baza construcției volumului nu au venit fără anumite provocări, atât în ce privește forma, cât și în ce privește rigoarea tehnoredactării.

Fără a știrbi valoarea informației și a demersului de documentare a activității și longevității ansamblului, se poate avea în vedere beneficiul unei reeditări în vederea uniformizării editoriale deoarece, dincolo de aceste impedimente, cartea demonstrează că longevitatea unui ansamblu nu ține doar de existența sa teoretică, cu orice preț, ci mai degrabă de înalta performanță artistică a proiectului artistic, de o identitate sonoră și estetică și de conținutul valoros în contextul muzical.

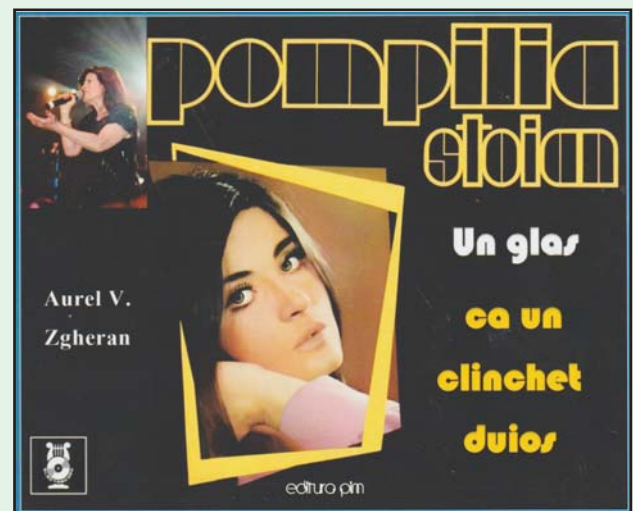
Autoarea adună laolaltă documente inedite puse la dispoziție de membrii ansamblului, de la afișe și programe de sală până la fotografii de arhivă, treceri în revistă ale turneele naționale și internaționale și mostre de partituri dedicate ansamblului, astfel transformând paginile într-un „manifest pentru muzica modernă” – așa cum este intitulat primul capitol al cărții, de unde suntem invitați în misterioasa, prea puțin explorată și, uneori chiar temuta lume a muzicii culte

contemporane, pe care Archaeus nu s-a sfiit să o întruchipeze lumii.

Norela-Liviana COSTEA

Aurel V. Zgheran: „Pompilia Stoian, un glas ca un clinchet duios”

Scriitor și jurnalist prolific, Aurel V. Zgheran locuiește în liniștita urbe Buhuși din județul Bacău, de unde ne trimite periodic mostre ale pasiunii și ale talentului său. Are multe volume publicate, cea mai mare parte dintre ele circumscrise ariei muzicii, indiferent de gen. Cel de față, apărut de curând la editura ieșeană Pim în remarcabile condiții grafice (coperți cartonate, hârtie velină, numeroase fotografii color), este dedicat binecunoscutei interprete Pompilia Stoian. Din primele pagini, în care sunt reproduse mesaje dintre artistă și autor, rezultă un contact permanent, de unde și bogata iconografie, cu imagini din România și din Germania, dar și cu numeroase reproduceri ale unor picturi ale protagonistei, ale cărei realizări în domeniu sunt binecunoscute. În afară de texte semnate de Sergiu Cioiu, de Daniel Gheorghe (director al fostului festival internațional „Dan Spătaru” de la Medgidia) și de Octavian Ursulescu, cartea oferă spre lectură poetice, sensibile eseuri aparținând autorului, în care acesta abordează mai puțin reperi

artistice cât umane ale Pompiliei Stoian, artistă cunoscută pentru sensibilitatea și generozitatea ei. O carte frumoasă, apărută în format aproape de buzunar, străbătută de la un capăt la celălalt de emblematicul titlu „Prieten drag”, șlagărul lui Radu Șerban care a propulsat-o pe interpretă în rândul autenticelor vedete ale muzicii noastre ușoare...

Marius GHERMAN

Aniversări, comemorări...

În data de 10 septembrie 1951 venea pe lume la Cluj compozitorul și profesorul **Adrian Pop**. Și-a început formarea alături de tatăl său, Dorin Pop, apoi a studiat compoziția în cadrul Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”. A fost secretar și consultant artistic, director general al Filarmonicii de Stat „Transilvania” și director artistic al Festivalului de muzică contemporană

„Cluj Modern”. De asemenea a ocupat funcția de rector al Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”, fiind profesor în cadrul instituției și susținând conferințe și cursuri de măiestrie în țară și în străinătate. Face parte din jurii ale concursurilor naționale și internaționale de compoziție și interpretare. Creațiile sale au fost distinse de-a lungul timpului cu numeroase premii (Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, Premiul „George Enescu” al Academiei Române și premii la concursuri internaționale de compoziție în Franța, Italia și Africa de Sud, printre altele). A fost distins cu Ordinul „Meritul Cultural” acordat de Președintele României și este Cavaler al „Ordre des Arts et des Lettres” (Ordinului Artelor și Literelor) acordat de Ministerul Culturii din Franța.

Pe 14 septembrie 1951, la București vedea lumina zilei compozitoarea și profesoara **Doina Rotaru**. A studiat compoziția la Universitatea Națională de Muzică din București, apoi a obținut o bursă de compoziție la

Conservatorul din Haga și, mai târziu, titlul de doctor în muzicologie. În cadrul Universității din București a devenit cadru didactic și director al departamentului de Compoziție, a susținut conferințe și seminarii în țară și peste hotare. Semnează numeroase lucrări simfonice și camerale pentru diverse formule instrumentale și vocale, unele dintre ele fiind comenzi ale Societății Române de Radio, Radio France, Radio Graz, Ministerul Culturii din Franța, Suntory Hall din Tokyo și multe altele. Activitatea componistică i-a fost recunoscută prin diverse premii precum: Premiul „George Enescu” al Academiei Române, Premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, Premiul I la Concursul Internațional Gedok de la Mannheim. Societatea Internațională de Muzică Contemporană (ISCM) a votat în unanimitate alegerea sa ca Membră de Onoare, fiind primul și deocamdată singurul muzician român care deține această înaltă recunoaștere.

La 5 septembrie se împlinesc 100 de ani de la nașterea, la Sibiu, a compozitoarei și profesoarei **Carmen Petra-Basacopol**. Studiile muzicale le-a urmat la Conservatorul din București, apoi a obținut titlul de Doctor în Științe muzicale la Universitatea Sorbonne din Paris și a

urmat cursuri de compoziție la Darmstadt. A fost asistent universitar, lector, conferențiar și profesor asociat la catedra de forme muzicale, armonie și contrapunct a Conservatorului din București, mai târziu Universitatea Națională de Muzică. A susținut conferințe, prelegeri, comunicări științifice în țară și peste hotare și a publicat cărți, articole, studii și cronici în periodice precum „Muzica”, „Contemporanul”, „Revista de Etnografie și Folclor” etc.. Printre opusurile semnate Carmen Petra-Basacopol regăsim cu precădere titluri camerale (compozitoarea dedicând harpei o parte importantă a creației sale), însă a abordat aproape toate genurile muzicale. Lucrările sale au primit Mențiune la Concursul Internațional de la București, Premiu la Concursul Internațional al Tineretului de la Varșovia, Diplomă de Onoare la Concursul Internațional de Compoziție de la Mannheim/ Ludwigshafen, Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România și Premiul „George Enescu” al Academiei Române. De asemenea, i-a fost acordat Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler. A plecat la cele veșnice pe 15 octombrie 2023.

Norela-Liviana COSTEA

Marina Voica – 90

Sigur că au mai fost câteva cazuri la nivel mondial (Tony Bennett, de pildă) ceea ce nu înseamnă că Marina Voica n-ar merita un loc în Guinness Book! La această vârstă, atinsă miraculos în ciuda unor probleme grave de sănătate, cu două operații pe cord, este parcă mai în formă ca oricând: cântă pe scenă și la televiziune, dansează, este scriitoare (a publicat o carte de nuvele), apare în festivaluri (la Festivalul internațional „Dan Spătaru”, sau la Mamaia la edițiile recente), compune șlagăre (muzică și versuri), este actriță – doar în ultimii ani a fost protagonista a două filme! Debutul în cinematografie l-a avut în filmul din 1962 „Țărnuț n-are sfârșit” al lui Mircea Săucan, interzis la vremea respectivă și difuzat abia după 1990. A mai apărut în „Maiorul și moartea” (1968), trebuia să mai joace în „Meandre” și în „Drum în penumbră”, dar a renunțat, ratând ocazia de a juca alături de Gheorghe Dinică și punând muzica pe primul plan. Să încercăm să parcurgem, succint, cariera ei fabuloasă, ce se întinde pe parcursul a aproape șapte

decenii, cu zeci de discuri, peste 450 de melodii lansate, cântate în turnee în țară și peste hotare, nenumărate și neuitate apariții pe micul ecran, premii la concursuri naționale și internaționale, Trofee de excelență din partea unor posturi de Radio și TV, a unor publicații din țară sau din străinătate (cum ar fi premiul „Star of the year” din partea revistei britanice „Music Week”), nouă stagioni la Teatrul de revistă „Constantin Tănase”.

A fost de asemenea laureată de nu mai puțin de 3 ori în cele 35 de ediții ale Premiilor revistei „Actualitatea Muzicală” a UCMR. Deși la începutul carierei cânta mai mult muzică latino-americană, încât toată lumea credea că este de origine spaniolă, a absolvit Institutul de Finanțe la Moscova. Venită la București prin căsătoria cu Marcel Voica, a fost remarcată și a debutat într-o emisiune a tânărului regizor Valeriu Lazarov. Cine poate uita duetul dintre Marina Voica și Margareta Păslaru din Revelionul TV 1960, când ele cântau în fața unui geam înghețat „Pe-aripa vântului”, din repertoriul idolului comun Lolita Torres? După mulți ani, amintindu-și acest duet, compozitorul Radu Șerban le-a încredințat la festivalul de la Mamaia superbul cântec „Baladă”, distins cu Premiul I. Același Radu Șerban a lansat cu ea, acompaniind-o el însuși la pian într-o emisiune, melodia „Prieten drag”, dar cum a intervenit una din perioadele când

Marina Voica era interzisă la TV compozitorul a încredințat-o tinerei Pompilia Stoian, care a consacrat-o.

Am amintit de sutele de piese înregistrate, multe din ele devenite șlagăre, între cei cărora le datorează succesul numărându-se toți compozitorii noștri de frunte, precum și oamenii de televiziune Titus Munteanu, Ioana Bogdan, Marina Almășan, Aurora Andronache, Ovidiu Dumitru, Tudor Vornicu, Dan Mihăescu, Nicoleta Păun. Între titlurile cu care a făcut succes pretutindeni, inclusiv la festivalurile de la Mamaia și la „Melodii” de la București, se numără „Sanie cu zurgălăi” (Richard Stein), „Să nu ne despărțim”, „Mai spune-mi că nu m-ai uitat” (Gherase Dendrino), „Așa începe dragostea” (Ion Vasilescu), „La malul mării”, „Astă-seară m-am îndrăgostit”, „Nu e numai dragoste” (Temistocle Popa), „De unde ai venit?”, „Nopti” (Vasile Veselovski), „Strada”, „Timp senin”, „O pânză în depărtare”, „Urare” (Radu Șerban), „N-am știut să te păstrez”, „Dacă inima ar putea să vorbească”, „Romanța dragostei” (Aurel Giroveanu), „Fetele cu ochi albaștri”, „Gărgărița” (George Grigoriu), „Fără lună, fără stele” (Florin Bogardo), „Ce vrei tu, mare albastră?”, „Timpul”, „Orice iubire”, „Dacă privești...” (Marcel Dragomir), „O romantică fată”, „Să cântăm azi omenirii”, „Soarele apare iar” (Marius Teicu), „Ce crezi tu despre mine?”, „Nu te cunosc de ieri” (Ion Cristinoiu), „Ce cuvânt!” (Mihai Constantinescu), „În luna florilor”, „Un tren într-o gară”, „Pentru voi, îndrăgostiți!”, „Pe oricare drum”, „Nu-mi pare rău” (Camelia Dăscălescu), „Dacă vrei dragostea mea”, „Dor de țară”, „Nu poți uita” (Horia Moculescu), „Hei, voi noptilor” (Laurențiu Profeta), „Dacă vei veni”, „Tu vei rămâne...tu” (Dan Dimitriu), „Aș vrea să fiu” (Vasile V. Vasilache), „Om lângă om” (Paul Urmuzescu), „A fost ca niciodată” (Petre Mihăescu) – adevărate *evergreen*-uri ale muzicii noastre ușoare, o colecție impresionantă de șlagăre fără vârstă!

Marina Voica este extrem de muzicală, cu pregătire specifică serioasă, pianistică în primul rând, dar și cu o cultură vastă în domeniu, de la Gherase Dendrino la Michael Jackson, Pulp sau Eminem. Compozitorul Jolt Kerestely își amintea, din postura de regizor muzical la Televiziune, că Marina Voica oferea mereu un exemplu, era un model, nu întârzia și mai ales venea „cu lecția pregătită”, înregistrând piesa „dintr-una”, capcoadă, nefiind nevoie de vreo reluare, fiind între foarte puținele soliste care nu falsau niciodată (Horia Moculescu: „N-am auzit-o vreodată pe Marina Voica intonând incorect vreo notă!”). Datorită faptului că este la curent cu tot ce apare nou poate aborda aproape orice sub-gen al muzicii ușoare sau pop, vezi de pildă moderna piesă „Ore” a lui Ionel Tudor. Pornind de la cântecele spaniole și latino-americane a interpretat cu lejeritate melodii în manieră disco, soul, rhythm and blues, rock and roll, country, șansonetă și chiar romanță, de altfel a susținut un recital în 2014 la festivalul „Crizantema de aur” de la Târgoviște (superbă compoziția „Fluture de noapte”, ce dă titlul unui recent film dedicat ei). Pilduitoare este povestea adaptării celebrei piese a formației Pulp, „Common People”, a cărei variantă românească îi aparține și cu care a isterizat publicul la recitalurile ei din cluburile din București, din Cluj-Napoca și din alte orașe, fiind o „veterană” a proiectului „Discoteca”. L-a îndrăgit imediat pe Jarvis Cocker, a fost primită în clubul Pulp People, dar se putea oare să nu-i aplaude pe viu? Așa încât în 1996 s-a dus singură-singurică la Londra, a stat la coadă la intrarea în Wembley Arena și i-a ovaționat în picioare, la 60 de ani, alături de puștii din jur, cu berea în mână (accesoriu obligatoriu în Anglia!)

După 1990, când compozitorii au început să nu prea mai scrie pentru vedete, a început să compună, profitând de abilitățile pianistice și de talent, inclusiv literar. Prima compoziție cu care a fost selecționată la festivalul de la Mamaia a fost „Sunet dulce” (Acordeon), după care a semnat zeci de melodii, unele din ele adevărate șlagăre, apărute pe discuri Electrecord sau Eurostar. Între cele dintâi au fost „Ah,

Mamaia!", „Acolo dup-un râu, Argentina", „Strâng pumnul dur, mic și rece". Au urmat „Într-un colț de cafea" (Și afară plouă, plouă...) – piesă fredonată și cunoscută de toată lumea, de la mic la mare, dar...respinsă la Mamaia 1992!, „Apartament 23" (într-un fel o continuare a acestuia; „Și afară nu mai plouă/ Ce se-ntâmplă cu noi/ Cu noi doi?/ Inima ta-i ocupată/ Sună-mă altădată..."), „Bucureștiul e micul Paris" (pe care Primăria l-ar

putea adopta ca un imn al Capitalei), „O căsuță la marginea satului" (prezentă și pe discurile lui Paul Surugiu-Fuego), „Mama!", „Gelozie", „La golondrina", „Șabadabada", „Micuța stea", „Dor călător", „Mic dejun în doi", „Nu mă uita!", „Lacrimi de fericire", „Uită-te în ochii mei", „Arletta, dragostea mea", „Original", „Doar focul...", „Toamna se numără bobocii", „Inima ta" (dedicată lui Dan Spătaru), „Țara laptelui și-a mizeriei", „Cifre" (prin care l-a lansat la Mamaia pe Laurențiu Duță când acesta avea 16 ani!), „Soarta mea" (în videoclipul realizat de Marius Cristi Popa apare și actrița Maia Morgenstern). Marele șlagăr „Într-un colț de cafea" are și o versiune în limba rusă a soliștilor basarabeni Slavici Moroz și Iulia Priz, inclusă pe un CD al casei Eurostar. Inclusiv tineri soliști, cum ar fi Andrei Bănuță, au realizat versiuni moderne, pentru că versurile acestui șlagăr merg la inimă, îndeosebi femeilor: „Într-un colț de cafea/ Lângă geam, la masa mea/ S-a oprit și m-a privit/ Doar cu ochii mi-a zâmbit/ Și mi-a spus c-ar vrea să bea/ Doar o ceașcă de cafea.../Și nu știu cum s-antâmpnat/ Lângă mine s-a așezat/ Era zvelt, înalt, frumos/ Ochii verzi, dar...ce folos/ După mână, ce păcat/ Am văzut că-i înșurat.../Timpul repede trecea/ Printre vorbe și cafea/ Și deloc n-am observat/ Că demult s-a-ntunecat/ Noi vorbim cu mare artă/ Despre una, despre alta/ Și nu știu de ce anume/ Nu vă pot spune pe nume/ Însă în privirea noastră/ Nu e loc de „dumneavoastră".../ În micuța cafea/ Lângă geam, la masa mea/ Cu o ceașcă între noi/ Am rămas numai noi doi/ Tot vorba de vraja mea/ Mai puțin de viața sa/ Și deloc n-am observat/ Că demult s-a-ntunecat...". Scriam mai sus că Marina Voica ascultă multă muzică, așa născându-se versiunile, cu versuri proprii, ale unor piese străine: „El nu mai este pe lume", dedicată regretatului ei soț, dr. Viorel Teodorescu ("Beda" - scrisă, la pierderea unui prieten, de cantautorul rus Vladimir Vâsoțki, după care făcuse o pasiune, ne amintim, celebra actrița franceză Marina Vlady, care s-a îndrăgostit și de Cristea Avram al nostru!), „Desculță prin zăpadă" („Barefoot" a solistei canadiene k. d. lang - ortografie proprie, așa cum sunt la noi direcția 5 sau byron), „Când răzi tu" (lansată de Shirley Bassey). În 2018, la festivalul de romanțe „Crizantema de argint" de la

Chișinău, creația lui Marcel Morărescu „Dacă cerne o ploaie gri", pe versurile Marinei Voica, a fost distinsă cu Premiul III – dacă o cânta chiar ea ar fi aspirat poate la lauri mai strălucitori... Între melodiile laureate la Mamaia s-au numărat, între altele, „Încrederea" de Ion Cristinoiu (premiul III, 1971), „În fiecare port" de Aurel Giroveanu (pr. III, 1972), „Stelele" de George Grigoriu (premiul Consiliului culturii, 1973), „Acum te-am regăsit" de Marius Țeicu (pr. III, 1974), „Baladă" de Radu Șerban (pr. I, 1975), „Dacă vrei dragostea mea" de Horia Moculescu (Mențiune), „Să cântăm azi omenirii" de Marius Țeicu (Marele Premiu, 1983). În 1996, la festivalul de la Mamaia a avut loc un concurs al caselor de producție, echipa Radiodifuziunii Române câștigând premiul I cu show-ul prezentat de Titus Andrei, în componența Marina Voica, Mihaela Mihai, Dan Spătaru, Corina Chiriac, Monica Anghel, Gabriel Cotabiță. De-a lungul anilor la Mamaia a susținut recitaluri, i s-au înmănat Premii de excelență și a condus către calificarea în finală numeroase piese, premiate sau nu (mai ales cele bune!).

Marina Voica n-a avut nicidecum o viață ușoară. A prins războiul când era un copil, și-a pierdut mama la 20 de ani, a venit în România fără să cunoască limba, a lucrat câțiva ani la... ADAS (doar era specialistă în finanțe!), dar a avut șansa de a-i fi descoperit talentul de Teodor Cosma, Radu Șerban (la Electrecord) și Valeriu Lazarov (la televiziune). Și-a pierdut al doilea soț, medic, a suferit numeroase persecuții și interdicții,

memoriul ei către Elena Ceaușescu, la finele anilor 80, neavând nici un efect, declarația artistei fiind absolut grăitoare: „Dacă nu venea Revoluția, muream de foamă!". A părăsit căldurile și agitația din București, găsindu-și liniștea în căsuța ei de la Breaza, unde compune, scrie proză scurtă și mânuiește ca un as computerul, fiind super-activă pe rețelele sociale. Așa cum este nelipsită, și la această vârstă, de pe micul ecran, uimindu-ne prin farmec, umor, vitalitate și eleganța vestimentară modernă. De multe ori își încheie recitalurile cu celebra melodie a lui Gherase Dendrino „Să nu ne despărțim", pe care a reactualizat-o și care pare a fi o declarație făcută publicului, o amânare a scrisorii de adio: „Să nu ne despărțim/ Și viața ta s-o legi de-a mea.../Și-atunci când lumea s-o sfârși/ Noi doi abia atunci ne vom despărți.../Să nu ne despărțim și viața ta/ S-o legi de-a mea/ Un vis frumos trăim...". În 2018 am publicat la editura Pro Universitaria cartea biografică „Marina Voica, drum spre legendă" (merită s-o comandați, include detalii uluitoare!), fără a bănuși că peste 8 ani voi scrie, încântat, că Marina Voica pășește în continuare pe acest drum!

Octavian URSULESCU

Dida Drăgan - 80

Am fost vrăjit, de copil, de programele RadioTeleviziunii Române. De fiecare dată când vedeam ceva interesant, îi trăgeam de mânecă pe ai mei să se bucure

și ei; de fapt să îmi confirme valoarea celor văzute, am constatat peste ani. La două soliste, însă - Aura Urziceanu și Dida Drăgan - eram apostrofat: „Iar cântă nebuna aia?”. Pentru că, tot mai târziu am decelat, și una și alta, în jazz ori pop-rock, cele două doamne ale muzicii românești depășeau standardele noastre, ale ascultătorilor de rând.

Dida Drăgan a împlinit pe 14 septembrie 80 de ani. Mai puțin vizibilă în ultimul timp, nu a ratat nici în anii din urmă provocări venite de la Adrian Enache (un concert la Sala Palatului din 2023) ori de la cantautorul rock din generația următoare Codruț Croitoru (cu grupul său, Taylor, a înregistrat cu solista două melodii, cea mai recentă - „Anii” - în august, prezentată la Antena Stars cu Dida în mare formă!).

Înapoi în timp, am fost fericit să colaborez, indirect, la o mare ispravă (din umbră) a aceleiași soliste. În 2009, la „Cerbul de Aur”, ea a fost cea care a insistat să fie adus Steve Vai în minirecital, dar și pentru a primi un premiu de excelență pentru întreaga activitate, pe care i l-a înmănat personal.

Mai înainte, din toamna anului 1984, o altă amintire de neșters, probabil prima dată când am văzut-o într-un concert. Se întâmpla în sala de spectacole de la APACA. Eu apărusem proaspăt student, cazat în Regie, iar primul concert rock de care am aflat a fost cel în care i-am văzut pe Roșu și Negru, Voltaj, Quartz... și Dida Drăgan, acompaniată separat de supergrupul lui Liviu Tudan. Nu pot uita că solista a avut cel mai mare succes. La finalul ultimului bis, când s-a ridicat de pe scenă, în ovații fără sfârșit, avea genunchii însângerați!

Dând și mai înapoi timpul, după ce în '71-'72 debutează abrupt pe scenele noastre, în 1974 erupe la celebrul Festival pop-rock al țărilor socialiste de la Dresda, unde premiul al III-lea este câștigat de o compoziție semnată Petre Magdin și cântată de ea (am descoperit în arhiva TVR un fragment din filmarea în direct, preluată și de noi, când la un moment dat a urcat într-atât vocea, încât a depășit puterea de captare a microfoanelor). După un an, la Knokke, în Belgia, a făcut parte din echipa României la „Cupa intercontinentală” alături de Marina Voica și de Anda Călugăreanu, delegația fiind condusă de compozitorul Vasile Veselovski. În 2003, la Festivalul de la Mamaia, a fost recompensată cu Diploma de excelență pentru întreaga activitate.

A fost solicitată pentru turnee internaționale, în țară a urcat în cele mai importante topuri, i s-au compus multe melodii, dar eu vreau musai să subliniez o altă performanță, probabil unică între soliștii noștri - a câștigat multe ediții ale emisiunii televizate „Schlager Studio” (Germania de Est), de unde și discografia girată de casa Amiga. Și nu o uit pe regretata mea înaintașă, Daniela Caraman Fotea, marea realizatoare de emisiuni, dar și muzicolog, care o supranumea pe Dida Drăgan - într-un interviu Remix pentru TVR 2 - „Vocea de flacăra a rockului românesc”. La mulți f-ani, Dida Drăgan!

Doru IONESCU

Adrian Enache – 60

Exact în ziua în care a împlinit 60 de ani a plouat torențial, dar nimic nu i-a oprit pe „megastarul” Adrian Enache și pe invitații săi speciali în concertul aniversar găzduit la Arenele Romane să evolueze la cele mai înalte cote. Pentru că asta înseamnă „60 de ani și o singură energie”, „60 de capitole și o singură poveste de succes” și exact 27 de ani și vreo 2000 de spectacole, recitaluri și concerte susținute ca solist pe scena Teatrului de Revistă „Constantin Tănase”.

„La mulți ani din partea tuturor colegilor, a echipei formidabile din care faci parte, a doamnei Valentina Fătu, directorul artistic, și a domnului Vasile Muraru, managerul Teatrului de revistă „Constantin Tănase”, care semnează aceasta diplomă de onoare, recunoștință și excelență acordată Domnului Adrian Enache ca semn de prețuire pentru talentul, energia și emoția cu care bucuri spectatorii la fiecare apariție pe scena Sălii Savoy” – am spus în calitate de secretar literar-artistic al Teatrului „Tănase”.

Aurelian Temișan, Daniel Iordăchioae, Nico, Mioara Velicu, Alin Gheorghisan, Nicu Patoi, Paul Stângă, Diana

Oana Georgescu înmânându-i aniversatului Diploma de onoare și cadoul din partea Teatrului „Constantin Tănase”

Rareș Varniote, coechipier al lui Adrian Enache și la Naționala de Fotbal a artiștilor, și cu Tibanu la clape au încântat publicul cu un colaj muzical care a inclus „Epilog” (cover Vama, 2002), emoționantul „Imagine” (John Lennon, 1971) și hit-ul „Dragostea mea” (Holograf, 2003).

„Can’t Take My Eyes Off You (Frankie Valli, 1967) a fost aleasă de Adrian Enache pentru recitalul său, iar colegul său, solistul Teatrului „Tănase”, Alin Gheorghisan a emoționat cu minunatele sale alegeri muzicale în memoria marelui compozitor Horia Moculescu: „Singurătatea mea”, „Fântânile albastre” (1989), „De-ai fi tu salcie” (1973). Împreună cu Adrian a interpretat în duet „Just a Gigolo” (David Lee Roth, 1985).

Senzațional a fost duo-ul Adrian Enache (voce) – Nicu Patoi (chitară) cu „Smoke On The Water” (cover Deep Purple), „Paranoid” (cover Black Sabbath) sau „That’s All Right” și „Can’t Help Falling in Love” (cover-uri Elvis Presley). Era firesc ca solistul să îi aducă omagiul idolului său Tom Jones, interpretând hit-urile „Green, Green Grass

Enache, Rareș Varniote, Emy Alupei și Trupa „The Mood” i-au fost alături lui Adrian Enache, sărbătoritul zilei și protagonistul uneri seri memorabile.

„De 60 de ori Adrian – O singură energie” a fost un spectacol în care solistul și-a spus frumoasa povestea carierei artistice, prin muzică, imagini de arhivă, întâlniri cu artiștii, colegi de breaslă, care i-au fost alături de-a lungul timpului, și cu momente emoționante alături de membrii familiei. Conceptul spectacolului (scenariul, regia, grafica) l-a prezentat pe Adrian Enache în ipostaze inedite: a intrat în dialog cu el însuși la diferite vârste, a cântat în duet cu toți invitații, a prezentat imagini și secvențe video din arhiva personală sau a Televiziunii Române, care au redat întocmai parcursul său artistic de mai multe decenii.

Cu acompaniamentul trupei „The Mood”, spectacolul a început cu „trio-ul formidabil” Adrian Enache, Diana Enache și Rareș Varniote (AEProject) și un potpuriu cu refrene celebre: „Nebun după femei”, „Mi amor”, „Într-o zi”, „Ești frumoasă”....

„Ia-mi inima!” a cântat Adrian Enache, iar Nico, acompaniată de The Mood a interpretat magistral „Purple Rain” (cover Prince). La fel și duetul Adrian Enache – Nico, cu hit-ul „Sextomb”, din repertoriul lui Tom Jones.

Iuliana Marciuc, Adrian și Diana Enache, Nico

Of Home” – o piesă de vârstă lui Adrian Enache, lansată în 1966, și „Delilah”, lansată doi ani mai târziu.

Mioara Velicu, acompaniată de acordeonistul Paul Stângă, a încălzit la propriu Arenele Romane cu „Zi-i Gheorgiță, zi-i cu foc!”, cu „Așa-i hora pe la noi” sau „cum o știm cu toții – „Hai, Catrină...!”, celor doi, alăturându-li-se

Tortul aniversar oferit de David, fiul lui Adrian Enache

pe scenă și Adrian Enache. Toată lumea a cântat și a dansat împreună cu ei! În ploaie!

Cu „O zi cu Diana” a început momentul dedicat de tatăl Adrian Enache, care și-a invitat pe scenă fiica - moștenitoare a talentului său artistic: Diana Enache a interpretat piesele „Mai frumoasă” și „Focul” (cover-uri Laura Stoica) și, în duet, cover-ul „Coboară luna de pe cer”.

Piesa „Viața din vis” interpretată de Adrian Enache a prefațat cumva momentul trio-ului - Adrian Enache,

Alături de Daniel Iordăchioae și Aurelian Temișan

Aurelian Temișan, Daniel Iordăchioae, care au interpretat „Zori de zi” (cine poate uita trio-ul la „Calattis 2004”?), „Cine oare?” și „Moldovean blues”, un potpuriu alcătuit din refrenele „Ești o simplă amintire”, „Așa că ne distrăm”, „Nu, nu, nu”, „Dacă aș fi” și, la final, minunatul șlagăr

compus de Dumitru Lupu „Mă întorc la tine, mare albastră”.

Cu remix-ul „O singură noapte” (compozitor Andrei Kerestely, versuri Zoia Alecu) interpretat de Adrian Enache și Emy Alupei și cu aceeași piesă interpretată de toți artiștii s-a încheiat acest spectacol aniversar dedicat artistului, care a oferit publicului „Fiecare clipă”, o piesă emoționantă asezonată cu artificii și cu tortul oferit de fiul său și al Iulianei Marciuc.

Deloc întâmplător, „ADRIAN, o singură energie” este una dintre premierele noii stagiuni 2026 - 2027 a Teatrului „Tănase”, un spectacol-concert ce îl are ca protagonist pe energicul solist. Invitați în spectacol sunt Rareș Varniote, Diana Enache, Emy Alupei și Alin Gheorghisan. Își dau concursul Orchestra și Baletul Teatrului de Revistă „Constantin Tănase” (conducerea muzicală: dirijorul și compozitorul Dan Dimitriu,

coregrafia: Edy Chirișescu); scenografia este semnată de Ana Iulia Popov, iar regia artistică de Cezar Ghioca.

„Vârsta e doar un număr este un clișeu mai mult decât adevărat de prezența flamboiantă, pe scenă, a lui Adrian Enache, la cei 60 de ani ai săi, trăiți la intensitate maximă” – a spus regizorul. „Această inepuizabilă *joie de vivre* care i-a devenit marcă personală și va fi acum accesibilă publicului Teatrului „Tănase”, căruia Adrian i se va prezenta, în posturi inedite. Fiecare decadă de viață a artistului își are parfumul ei și coloana ei sonoră, așa încât, alături de orchestra condusă de dirijorul Dan Dimitriu, de decorurile care vor încadra secvențele video în veritabile povești vizuale - ferestre către trecut și de ce nu, către viitor, de baletul teatrului și, nu în ultimul rând, de invitații săi speciali care au atât de multe în comun cu protagonistul spectacolului, veți avea ocazia să asistați la un show memorabil. De fapt, o bornă de neratat pe parcursul artistic al lui Adrian Enache”.

Oana GEORGESCU

Fuego la superlativ

I-am urmărit proiectele ample, ambițioase, atât în spectacolele de la București și de la Chișinău, cât și, în ultimii 2 ani, la „Festivalul drapelului” de la Comarnic.

Anul trecut, la festivalul de muzică ușoară de la Mamaia, Paul Surugiu-Fuego a susținut un recital de 3 ore, care sper că a închis gura cârcotașilor (speranță deșartă, știu), realizând o mică istorie a muzicii ușoare românești și a manifestării de pe litoral, cu 8 laureate devenite, ca și el, vedete – că asta se cuvenea să facă organizatorii, e altceva...

Anul acesta, pregătise, tot cu durata de 3 ore, un alt eveniment similar, dar concertul s-a anulat din cauza unei vi-jelii și a unei ploi torențiale. Din fericire, cei de la TVR au avut inspirația ca pe spațiul rămas liber să programeze superbul program „Muzica Bucureștilor de odinioară”, cu Miruna Ionescu și Valentin Albeșteanu alături de o orchestră de tip simfonic. Dar, revenind, i-aș spune lui Paul „omul care aduce ploaia” (e binevenit pe secetă,

chemați-!): în 1993, când a debutat la Mamaia, ploaia a dă-râmat copertina la teatrul de vară și microrecitalul său nu s-a transmis la TV; anul trecut a plouat intens, recitalul său s-a amânat, dar din acest motiv unii spectatori au plecat, preferând transmisia TV; iar acum totul părea compromis, firește. Din culisele realizării show-ului său vă pot spune că în partea finală, cea cu cântece de muzică ușoară veche și de voie bună, pe scenă s-ar fi instalat mese cu toate bu-nătățile care fac deliciul românilor, aduse special de Fuego.

Cum recitalul n-a mai avut loc, iar la reluare programul a trebuit scurtat cu o oră (oricum, felicitări TVR și minunatei amfitrioane Iuliana Tudor, pe care când era adolescentă am prezentat-o ca solistă de muzică populară la Ploiești!), sper ca măcar toți cei din culise, în frunte cu echipa tehnică, să se fi înfruptat din plin. Cât de așteptat și de îndrăgit este artistul s-a văzut cu spectatorii entuziaști, veniți din întreaga țară, dar și din străinătate, l-au ovaționat: l-au aplaudat în picioare, i-au cântat „La mulți ani! – căci a împlinit 50 de ani. Cu o forță uluitoare a talentului, el ne-a propus o călătorie muzicală prin toate zonele folclorice ale țării, schimbând numeroase costume, dar mai ales adaptându-se perfect specificului muzical și, încântător, lingvistic respectiv (mai ales cu accentul ardelenesc mi-a mers la inimă, regăsind cântecele copilăriei mele). A cântat, impresionant, împreună cu toți invitații lui – Cornelia și Lupu Rednic, Andreea Voica, Niculina Stoican, Ionuț Fulea, Viorica Macovei. Dar și alături de Ramona Bădescu – era să scriu din Italia!, căreia Paul Surugiu-Fuego i-a ales celebra melodie „Leliță Ioană”, adică Leliță... Ramonă! La final, programul cu cântece lansate de Gică Petrescu, dar și cu șlagăre de altădată, în frunte cu „Ionel, Ionelule” sau cu „Căsuța noastră” a transformat publicul din arenă într-un cor pe 2500 de voci. Cu un repertoriu ales perfect, cu ritm, antren, nelăsând spectatorii nici să respire (era să scriu „atmosferă incendiară”, dar cine știe cum venea ploaia s-o stingă!), Paul Surugiu-Fuego a transmis o bună dispoziție contaminantă și o bucurie a participării pe care n-am prea mai întâlnit-o... La mulți ani, Paul Ciprian Surugiu-Fuego!

Dorin MANEA

Jazz și rock and roll

A nu se crede cumva că avem ceva cu muzica de jazz, Doamne ferește, dar sunt atâtea festivaluri consacrate acestui gen muzical unde interpreții, dacă au într-adevăr har în domeniu, își pot demonstra talentul și unde, absolut firesc, cei din alte zone nu ar avea ce căuta. Am mai spus-o și referitor la amestecarea genurilor (de pildă, între producători se numără postul de radio Rock fm, dar cum ar fi primit Cătălin Crișan, să zicem, la un festival de rock sau de jazz?), organizatorii uitând că atunci când a fost lansat, în 1963, cel de la Mamaia a fost un CONCURS DE MUZICĂ UȘOARĂ. Aproape n-a fost solist în acest an care să nu încerce să-și dovedească abilitățile jazz-istice, nemaivorbind de acutele de la final pentru care ar trebui instituită o competiție de durată! Muzica ușoară românească are un specific, o tradiție, un stil, o melodicitate aparte, în felul acesta există pericolul de a-și pierde identitatea, mai ales că în anumite aranjamente cântece celebre erau cam greu de recunoscut. Pentru că s-a tot bătut monedă cu Sanremo, deși nu prea s-a adevărat pe ce bază, cum ar fi ca faimoasa piesă „Volare”, a lui Domenico Modugno, să fie adusă pe scena Teatrului Ariston într-o altă manieră decât cea clasică?

Dar s-o luăm metodic. Primele impresii, pozitive: generic muzical al orchestrei dirijate de Andrei Tudor, filmări retro din arhiva TVR (în sfârșit transmisie pe canalul principal). În juriul prezidat de Ionel Tudor încă doi membri ai UCMR,

La Creație, aceeași cifră mică, doar 10 piese finaliste, și, ceea ce este nepermis, cântate cu scena goală, utilizându-se

„negative”. Și mai vorbim, fără a roși, de Sanremo... Este mai mult decât evident că, făcându-se totul în pripă, orchestra n-a avut timp să repete, să gândească fiecare aranjament în parte. Când te gândești că pe vremuri la Mamaia orchestra Radio-Televiziunii acompania peste 50 de piese, Creație și Interpretare! Cum am mai spus, festivalul trebuie regândit serios, punând în prim-plan cele două concursuri și nu recitalurile, mai ales că unele dintre acestea nu se justificau în nici un fel. Revenind la concursul de Creație, am remarcat din păcate absența cvasi-totală a compozitorilor importanți. În afara celor 4 piese premiate au mai fost selecționate „Ne mințim la nesfârșit” de Florin Ciobanu (producător Laurențiu Matei, soțul lui Nico), „Și dacă nu mă iubești” de Liviu Negru/Moni-k, „Dansul iubirii” de Paula Seling/Alexandru Gorgos, „Ține-mă de mână” de Alin Prodan/Romanița Duminiță, „Rămâi” de Valentina Ghinea, „Nu merit” de Mihai Alexandru (surprinzător neinclusă în palmares, fiind cam singura cu un refren memorabil). Premiile au avut aceeași valoare ca la Interpretare, absolut anormal, fiindcă aici mai intervin textierul și orchestratorul: Premiul I - „Știu eu ce fac” de Sergiu Rudichi, solistă Julia Dascăl; pr. II - „Primul vals” de Ovi Jacobsen (de această dată cu o piesă în limba română, cum i-a cerut și Horia Moculescu - ar trebui să fie OBLIGATORIU!), laureat ca și Rudichi și anul trecut,

Cristian Faur și Adrian Daminescu, alături de două vedete autentice - Corina Chiriac și Monica Anghel (n-am înțeles de ce s-a anunțat, justificativ, de parcă altfel n-ar fi meritat, că „reprezintă Consiliul județean”, deși acesta a avut o membră în juriu, plus o reprezentantă a producătorilor, Liana Stanciu). În concursul de interpretare au fost doar 10 finaliști și aceștia, unii, de valoare îndoielnică. Dar cum festivalul este anunțat foarte târziu, profesorii și soliștii nu-și pot înscrie din timp în agendă proiectul participării la Mamaia, chiar dacă se interpretează o singură piesă (neconcludent), și nici orchestra nu poate repeta pe îndelete cu fiecare, având de cântat mult cu vedetele din recitaluri, și acestea contractate în ultima clipă. Finaliștii au dat viață unor creații semnate de Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Marcel Dragomir, Șerban Georgescu, Marius Țicu, Adrian Daminescu, Viorel Gavrilă, Nicolae Caragia, Valeriu Pașa, Sergiu Rudichi, ei venind din toate colțurile țării - București, Cluj-Napoca, Onești, Ștei, Afumați, Roman, Buzău. Premiul I (30.000 de lei) a fost acordat lui Mihai Onilă (coincidență de nume cu fostul component al trupei AXXA), care a cântat „Oameni, nu uitați!” de Nicolae Caragia; premiul II (20.000) - Delia Racu, cu „Oameni” de Marius Țicu; III (10.000) - Ana-Maria Moldovan, cu „România” de Adrian Daminescu.

interpret autorul alături de Irina Sârbu; premiul III – „Ca ea”, autoare și interprete Bianca Mihai. Trofeul (se anunță insistent „Marele trofeu”, care însă nu poate fi... mic – eventual „Marele premiu”) a fost adjudecat de melodia „Ești mai mult” de Paula Seling (autoare și a versurilor) și Alexandru Gorgos, n-am reținut suma, dacă s-a anunțat, dar nu contează, este o piesă frumoasă. Solistă – Olga Gorcinschi de la Chișinău, care a vorbit numai ea, de parcă ea câștigase, ocazie cu care ne-am amintit un episod neplăcut de la Festivalul internațional „George Grigoriu” de la Brăila de acum niște ani, când s-a înscris în concurs ca solistă, dar a evoluat practic în cadrul cunoscutei

trupe Millenium, câștigând Trofeul, ceea ce nu înseamnă desigur că n-a cântat foarte bine acum, ci doar că e de dorit să ai măsură în toate (observație valabilă și în cazul unei doamne din Constanța care la festivitatea de premiere a vorbit, a vorbit... în timp ce laureații așteptau răbdători).

Am discutat cu câțiva artiști importanți, a căror absență am regretat-o inclusiv în paginile noastre, fiind vorba chiar de laureați, și am aflat că au fost contactați foarte târziu de producători, refuzându-li-se evoluția în recital în acompaniamentul orchestrei (nici măcar ei înșiși n-ar fi avut

timp să comande orchestrații...), mai mult, comunicându-li-se că au hotel rezervat doar în seara respectivă! Așa e, criză mare, la amărătul de buget de 1,3 milioane de euro vedetele ar trebui să înțeleagă să doarmă în rulote și eventual să-și plătească participarea! Unii au acceptat și rău au făcut, unul dintre aceștia fiind Ovidiu Komornyik, care s-a descurcat având hotel pe

litoral! Îndrăgitul cantautor a cântat, cu „negative”, „Poveste fără sfârșit”, „Maria, Maria” și „Ți-am adus trandafiri”, deși publicul mai aștepta din marile sale șlagăre. Și în cazul lui (a avut o piesă premiată, compusă de Dan Teodorescu) și al celorlalți „recitaliști” organizatorii trebuie să insiste să cânte piese legate de festival, chiar dacă n-au călcat vreodată la Mamaia, ca un semn de respect față de această scenă legendară. Cu Ionel Tudor la pupitru și cu Andrei Tudor la pian, Carmen Rădulescu a cântat cele două mari șlagăre ale sale scrise de Șerban Georgescu, „Vise uitate” (greu de recunoscut, într-o versiune modernă) și „Muzica te cheamă”. Iubitorii muzicii ușoare vor să reasculte marile șlagăre așa cum le știu dintotdeauna, nu în formule experimentale, chiar savante... Doi talentați interpreți au evoluat practic neprezențați, nepermis fiind cazul Nataliei Barbu, câștigătoare a Trofeului de Interpretare! Are deci un palmares, nu e normal să anunți la Interpretare premii la tot felul de concursuri necunoscute, iar vedetele să intre în scenă ca niște anonime. Natalia Barbu a cântat piesa lui Nicolae Caragiu „Între ieri și azi”, iar talentatul Adrian Anghel, fratele Monicăi, și el cu un palmares frumos

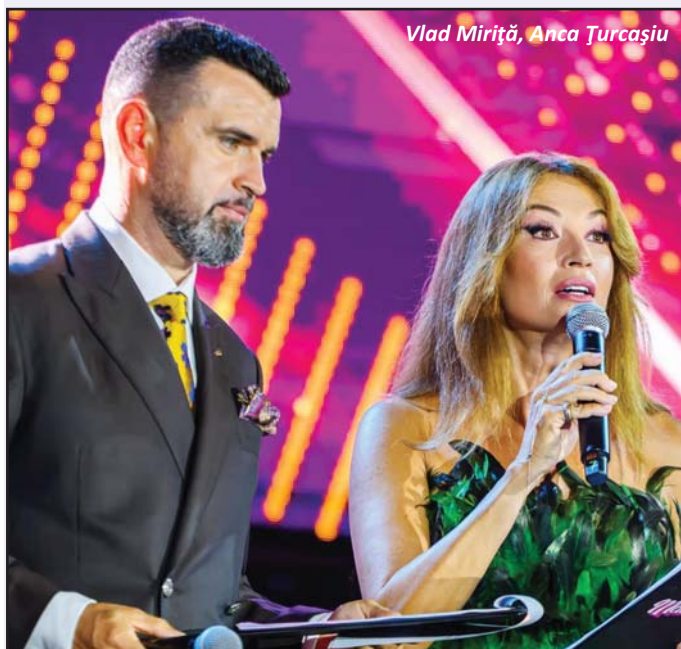
(între care un premiu la festivalul internațional de la Brăila), a oferit un emoționant omagiu adus lui George Nicolescu, cu compoziția acestuia „Ordinea de zi” (pe versurile poetului Adrian Păunescu, și el neanunțat) și cu celebra „Eternitate” de George Grigoriu. Delicată, șarmantă ca de obicei, Oana Sârbu nu putea ocoli unul din marile sale succese compuse pentru ea de Virgil Popescu, „Dacă te-am iubit cândva”, și „Să nu uităm să iubim trandafirii” de Florin Bogardo, o reverență în fața unui mare șlagăr lansat la Mamaia în 1969 (premiul II, solistă Margareta Pâslaru, dar iarăși nu s-a spus nimic...). Am înțeles că în pauzele de publicitate de la TVR s-ar fi proiectat pe ecran diverse secvențe retro și momente omagiale, dar acestea se cuvenea să fie oferite milioanele de telespectatori, nu doar celor 2000 de oameni din Piața Perla... Am regăsit-o cu plăcere pe Nicola, care a încălzit serios publicul cu două hit-uri care i-au marcat cariera, „Lângă mine” și „Dincolo de noapte”, ambele de Mihai Alexandru. Andreea Bălan a menținut incandescența cu un recital profesionist (dansatori, backing vocal) din care n-au lipsit piesele „Îți mai aduci aminte” (Eugen Mihăescu), „Prima iubire” (a tatălui ei, Săndel Bălan) și semnată tot de acesta din urmă piesa distinsă cu Trofeul Mamaia 2000, „Lasă-mă, papa, la mare!”. Cine o fi scris textul de prezentare pe care moderatorii au fost obligați să-l citească? Excepționala Monica Anghel merita altceva, dar n-a mai contat, a fost ca de obicei solară, succesul ei fiind absolut uriaș, chiar dacă a abordat, avându-l la un moment dat alături pe fratele ei Adrian,

și câteva piese mai puțin cunoscute marelui public: „Cred în Dumnezeu” (Horia Moculescu) „Imun la «te iubesc»” (Lazăr Cercel), „Mama” (Adrian Negrișan). A cântat „Spune-mi” de Cornel Fugaru, nu și „Dau viața mea pentru o iubire”, dar pe Marius Țicu l-a introdus cu „O portocală” într-un antrenant colaj din care n-au lipsit refrenele unor succese perene, cum ar fi „Lalele” (Temistocle Popa), „Sanie cu zurgălăi” (Richard

Stein), „Morărița” (Vasile Vasilache) sau „Te-aștept să vii” (Ionel Tudor). Finalul de muzică ușoară al primei serii a fost la înălțime, cu toți cei de pe scenă cântând „Dorul” de Vasile V. Vasilache, așa că am plecat în urechi tot cu refrenele de altădată. Trupa Voltaj, cu piesele ei de mare popularitate și cu un Călin Goia în mare formă, a concluzionat o primă seară atractivă.

Microrecitalurile din seara a doua au fost deschise de tânăra Cristina Sofia Damian, cu „Prima mea iubire ești tu” de Adrian Daminescu (Trofeul Mamaia 2025) și „Tu nu vezi cerul” de Andrei Tudor. Irina Popa a câștigat Trofeul la Interpretare în 2008, ulterior s-a orientat mult către jazz, colaborând între altele cu regretatul Iulian Vrabete, aspect foarte vizibil în cele două piese – „Pentru dragostea ta” de Adrian Ordean și „Ionel, Ionelule” de Claude Romano. Anca Țurcașiu nu putea uita că a cucerit două distincții de interpretare la Mamaia, încântându-i pe spectatori cu „Țărăncuță, țărăncuță” de Ion Vasilescu (versuri Puiu Maximilian, deci tatăl, nu Mihai, fiul!) și „O portocală” de Marius Țicu, șlagăre cum din păcate nu se mai scriu astăzi... Tulburător omagiul adus lui Jolt Kerestely –

Andrei Tudor ne-a reamintit, la pian, câteva din refrenele sale, după care Vlad Miriță (să nu uităm, premiul I în 2002) a interpretat „Copacul”, adevărată carte de vizită a marelui dispărut. Tot două premii de Interpretare a câștigat la Mamaia și superba Ramona Bădescu, care a fost și co-prezentatoare a festivalului în 1991, alături de Anca Țurcașiu și Gabriel Cotaș. De aceea era de preferat să cânte una din piesele românești care i-au adus aceste premii (între care cea de Jolt Kerestely), în loc de napolitanul „Reginella”, în schimb ea s-a achitat cu brio de rolul de ambasadoare a festivalului de la Sanremo, deoarece locuiește de mai bine de 3 decenii în Italia: ne-a oferit un interviu cu câștigătorul din acest an al faimosului concurs, Sal Da Vinci, și a cântat celebra compoziție a lui Domenico Modugno (interpretată atunci și de Johnny Dorelli) „Volare (Nel blu dipinto di blu)”, victorioasă în 1958. Omagiul adus lui Horia Moculescu a debutat cu „Fântânile albastre”, solistă tânăra Catinca Leu, după care acesteia i s-a alăturat Nico în „De-ai fi tu salcie”. După aceste două compoziții, o alta lansată de Horia Moculescu ca interpret și tot pe versuri de Mihai Maximilian, dar aparținând lui Vasile Veselovski – „Și dacă...”, cântată în duet de Nico și de Vlad Miriță. Nico a rămas

în scenă pentru „Vreau să vii în viața mea” de Aura Urziceanu, fără legătură cu momentul omagial.

Paula Seling a câștigat Trofeul de interpretare la Mamaia în 1997 și nu putea ocoli piesa pe care a dus-o către Trofeul de Creație în 2009, „Prin ochii tăi pot visa” de Cristian Faur. Cu vocea-i superbă, sensibilă și rafinată, Paula ne-a oferit și două compoziții proprii (să nu uităm că este membră a UCMR), „Promit” și „Noapte caldă”, neuitatele compoziții ale lui Nicu Alifantis pe versuri de Nichita Stănescu „Ploaie în luna lui Marte” și „Ce bine că ești”, precum și piesa cu care a cucerit multe premii, „Trurli, trurli”, muzică și versuri de Vasile Vasilache și N. Stroe, lansată în 1934. A fost invitată să susțină un recital și frumoasa Antonia, care a venit cu dansatorii ei.

Seara a treia, cea care a scăzut mult media finală, a debutat cu Ramona Bădescu și Anca Țurcașiu, nevoite să facă o comparație dintre Mamaia noastră (actuala, cea veche era mai bună) și festivalul de la Sanremo, dar n-a apărut nici un reprezentant al acestuia din urmă, să zică două vorbe politicoase, ceva, după câteva zile de vacanță plăcută... În schimb sunt introduse în scenă două persoane binecunoscute la festivalul de la Brăila, în nici un caz la cel de la Sanremo, căci nu orice italian a urcat pe celebra scenă (în schimb a fost Paula Mitache a noastră). Dacă Ovidiu Komorniyk a avut dreptul la doar 3 piese, iar Carmen Rădulescu doar la 2, s-a găsit loc chiar în seara de gală pentru 3 piese cu un tânăr simpatic, chipeș, dar

care n-a cântat niciodată la Mamaia și nicidecum muzică ușoară, el venind dinspre un alt gen muzical, ceea ce s-a simțit din plin în frazare, intonație, pronunție. Cunoscut între altele prin versiunea proprie a compoziției Marinei Voica „Într-un colț de cafenea” (Și afară, plouă...), Andrei Bănuță este constănțean, a vorbit mai mult decât orice vedetă și a declarat la un spectacol de la Teatrul de revistă „C. Tănase” dedicat compozitorului Dan Dimitriu că a fost elevul acestuia,

Ionel Tudor, Oana Sîrbu

deschizând de altfel recitalul cu piesa „Nu m-am gândit la despărțire”, după care a optat, neinspirat și el, și organizatorii, la „Vreau să vii în viața mea” de Aura Urziceanu, pe care o cântase mai devreme... ceva mai bine Nico, și a încheiat, în duet cu Marcel Pavel, cu piesa „De dragul tău” de Andrei Tudor. Marcel Pavel a rămas în scenă pentru a interpreta, impecabil, „Frumoasa mea” de Ovidiu Komornyik, reluată în cor de întreaga sală, și „Caruso” de Lucio Dalla, piesă celebră care însă n-a fost niciodată în concurs la Sanremo, că tot s-a bătut

Paula Mitrache

monedă până la saturație, dar fără prea multă acoperire, de legătura cu manifestarea mult mai veche din Italia. Dar dacă a fost cum a fost eram siguri că va repara totul Bobby Solo, de 2 ori câștigător la Sanremo și de o groază de ori finalist

(prezentatoarele n-au amintit deloc de impresionantul lui palmares), inclusiv cu primul său imens succes, „Una lacrima sul viso” (într-o variantă de nerecunoscut, însă), cu care și-a încheiat micul recital și care i-a adus la prima sa participare la Sanremo descalificarea pentru oleacă de playback. În postură de „Elvis Presley italian” (pe asta s-a specializat în ultima vreme, pe urmele bunului său prieten Little Tony, organizatorii se cuvenea să știe), ne-a propus un grupaj fără nici o legătură cu Sanremo, cu „Blue suede shoes”, „Rock around the clock”, „Folsom blues”, „Falling în love”, cu omagii pentru Bill Haley sau Johnny Cash și nu pentru eroii festivalului de la Sanremo, între care, la urma urmei, se numără și el. La final a strecurat și două piese italienești, a primit o diplomă și a plecat. Festivalul s-a încheiat cu recitalul mai cuprinzător, de tip crossover, al lui Alessandro Safina, solist elegant, trecător meteoric pe la Sanremo, probabil nici nu-și mai aduce aminte melodia „Del perduto amore”, cu care a fost eliminat în 2002, neintrând în finala de 20, dovadă că n-a cântat-o, deși cam era cazul, dată fiind tema serii... Publicul a aplaudat cu căldură nu atât solistul (Pavel sau Miriță au voci mai bune), cât piese superbe cum ar fi „My way”, „Et maintenant”, „Les feuilles mortes”, „Notre-Dame de Paris” (Memories, Belle), „Historia de un amor”, „Canta più piano” sau „L’immensità”.

Problema cu festivalul de la Mamaia, în forma actuală, rezidă din faptul că el nu pare gândit și pregătit din timp, temeinic, așa cum ar fi normal. Cea mai bună dovadă: ofertele

Anca Țurcașiu, Bobby Solo, Ramona Bădescu

pentru firmele producătoare se primesc până... cu o lună înaintea primului gong! În aceste condiții, normal că aceeași firmă, Media Group Services International (Kimaro, nume care vine de la posturile de radio deloc îndrăgostite de muzica ușoară românească Kiss fm, Magic fm, Rock fm), a câștigat un nou contract, de această dată mai mare cu 700.000 de lei și anume 6.799.585 lei și... 53 de bani, adică 1,3 milioane de euro. Festivalul este organizat de Centrul cultural „Teodor T. Burada” aparținând de Consiliul județean Constanța, așa încât managerul acestuia, Laura Abibula Stroe, a fost, practic, directoarea festivalului, postură din care, totuși, nu se cuvenea să-l premieze pe scenă și să-i adreseze elogiul șefului ei, președintele C. J., chiar dacă acesta are cu siguranță meritul de a fi deblocat suma uriașă corespunzătoare bugetului manifestării. Acesta ar fi un prim reproș – caracterul encomiastic al evenimentului, cu laude și superlativ emanate dinspre cei de pe scenă, ei între ei, la urma urmei. Să-i lăsăm pe alții să aprecieze și în primul rând publicul, invitat obsesiv să-i

aplaude pe x sau pe y, căci spectatorul vine în sală să susțină pe cine vrea el, nu pe cine îl inviți tu, ca un ordin: „să-l aplaudăm pe...”, „aplaudați-l cu căldură pe...”, încât omul din sală ajunge să fie jenat... O altă observație, care nu implică nicidecum direct gazdele decât în măsura în care le face, evident, plăcere, se referă la modalitatea prin care invitații au reacționat la terminarea evoluției sau după primirea premiilor, mulțumind în neștire, toți, publicului, organizatorilor, juriului, orchestrei, dirijorilor (cu prestații excelente, nimic de zis, dar ce-i prea mult...). Să fie clar, organizatorii și toți cei de mai sus trebuie să

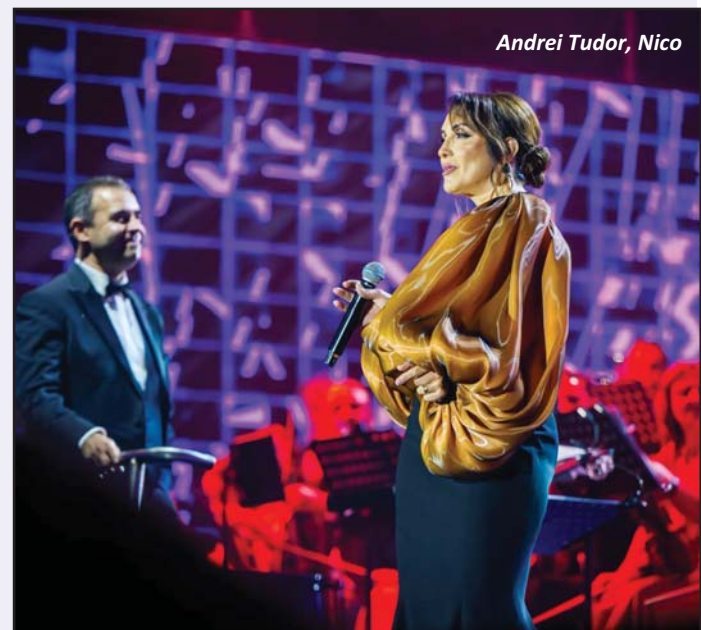

mulțumească Ei artiștilor, care și-au pus talentul în slujba festivalului, prezența lor (sau laurii, după caz) dă strălucire evenimentului – și nu invers. Am auzit artiști care au repetat „mulțumesc” la adresa organizatorilor de zece ori, de parcă li se făcea un hatâr, căci una e să felițiți și alta să te ploconești, după decenii în care ai scris pagini de neuitat în istoria genului, chiar atunci când ești plătit (bănuim) puțină demnitate nu strică... Cât de puțin este cunoscută istoria festivalului de la

Mamaia inclusiv de constănțeni (dacă ar fi citit serialul din revista „Actualitatea muzicală” ar fi mai documentați și mai feriți de greșeli...) ne-a arătat un articol publicat în site-ul local onlypress.ro, care pur și simplu ne-a oripilat. Apoi, însăși directoarea festivalului, anunțând propunerile inițiale, se referea la „artiști care au marcat istoria festivalului”, chit că unii n-au trecut niciodată pe la Mamaia, ca în cazul unora care au susținut recitaluri în acest an (cele propuse inițial erau și mai și!): Mira (nu Mirabela Dauer, cum ar fi fost normal...), Catinca Leu, Sofia Damian, Dragoș Chircu, Feli, Misha Miller, Tania Turtureanu, The Urs!! A lua un mic premiu nu înseamnă nimic,

dar istorie au scris cu adevărat cei pe care tot sperăm de 4 ani să-i vedem invitați la Mamaia și care sunt vedete autentice ale genului: Margareta Pâslaru, Angela Similea, Mirabela Dauer, Petre Geambașu, Pompilia Stoian (premiul I în 1966 cu „Prieten drag”), Luminița Dobrescu, Anca Agemolu, Gabriel Dorobanțu, Cătălin Crișan, Alina Mavrodin, Adrian Enache, Silvia Dumitrescu, Luminița Anghel, Mihaela Marinache (Miki), Emilia Dițu și alți laureați care sunt în activitate, cum ar fi cei care au reușit performanța rară de a cuceri două premii la Mamaia, Alexandra Canareica (câștigătoare a ultimului Trofeu „Steaua fără nume” al Televiziunii, împreună cu Ramona Bădescu) și Aurel Moga, cu acest lucru mai mândrindu-se doar Anca Țurcașiu și Ramona Bădescu. De Stela Enache nu mai vorbesc, din fericire ea a fost inclusă în minunatul show al lui Paul Surugiu-Fuego de anul trecut alături de alte laureate emerite – Marina Florea, Ileana Șipoteanu, Gina Pătrașcu,

Simona Florescu, Denis Ștefănescu, Sanda Ladoși, Carmen Trandafir, acesta făcând un mare serviciu organizatorilor, care nu le-ar fi invitat niciodată.

Consider că a fost o ediție parțial reușită, căreia i-aș da un 8 plus, care ar fi putut fi chiar 9 după primele două seri. Nu sunt nicidecum cârcotaș, observațiile mele sper să le folosească organizatorilor la următoarea ediție, dar tocmai seara a 3-a a scăzut nota. În comunicatul de presă al organizatorilor, înainte de festival, se vorbea despre „Anul cultural România-Italia” (bănuiesc că există așa ceva), dar din moment ce la Sanremo 2026 n-a fost nimic legat de muzica românească sperăm să avem această bucurie anul viitor. Îmi amintesc că în proiectul producătorului Niky Constantinescu, respins la licitația din 2023, figura această colaborare cu celebrul festival italian, care din 1951, spre deosebire de al nostru (lansat în 1963), nu s-a întrerupt niciodată. Titulatura ultimei serii, „De la Sanremo la Mamaia”, mai că nu s-a justificat! Doi laureați ai festivalului, dar de la... Brăila, nu de la Sanremo, unde n-au ajuns niciodată (solista Marta Vercchia și simpaticul Rocco Palazzo, care aduce concurenți la festivalul „George Grigoriu”, unde este o adevărată mascotă), un interviu filmat în Italia, precum și un cântăreț cunoscut în țara noastră, Alessandro Safina (pe numele real Sanna), care a cântat însă în recital o singură piesă de la Sanremo, „L’immensita”, locul 9 în 1967. Din păcate, autorii textului de prezentare (amfitrionii n-au nici o vină) au omis să includă detaliile absolut obligatorii tocmai la artiștii străini și mai ales la unica vedetă adevărată de la Sanremo, legendarul Bobby Solo (Roberto Satti), 81 de ani. Cum să amintești la tinerii concurenți români de la „Interpretare” tot felul de premii obținute la Deva, Reșița sau Techirghiol și să nu subliniezi că

Bobby Solo este dublu învingător la Sanremo, cu „Se piangi, se ridi” (1965) și „Zingara” (1969)? Surprinzător, el nu le-a cântat și aici este vina organizatorilor – când au făcut contractul era obligatoriu să-i spună, în afara duratei, unde vine, în ce context, punând condiția să cânte piesele sale de la Sanremo (a avut 12 participări în finală!). Așa însă, Elvis-ul italian a cântat, frumos ce-i drept, numai vreo 8 cântece, mai mult rock and roll, a vorbit în engleză, abia la final amintindu-ne primul său succes major, „Una lacrima sul viso” (1964), cu peste 2 milioane de discuri vândute, ceea ce pe atunci era imens. Seara Sanremo ar fi arătat altfel și sigur mai bine dacă se apela la fosta realizatoare TVR Ileana Popovici, de mai bine de două decenii acreditată la festivalul de la Sanremo, unde locuiește bună parte din an. În plus, să nu uităm că Alina Perletta Toma, constănțeană (premiul III la Mamaia 90), are o frumoasă carieră muzicală în Italia, așa cum trebuia invitată Paula Mitache, SINGURA cântăreață din țara noastră care a fost pe scena de la Sanremo, prezentată de celebrul Pippo Baudo (a cântat atunci, sub titulatura „Haiducii”, cum apare și pe disc, „Dragostea din tei”) sau chiar Olga Bălan, cu filme și concerte în Italia (la unul din ele, la Neapole, am asistat personal).

Pe micul ecran, festivalul a arătat foarte bine (bravo pentru transmisia pe TVR1!) – lumini, proiecții, sonorizare, scenă. Au fost și proiecții retro, mâna experimentatului Dan

mult, în cazul tuturor trebuia insistat pe realizările legate de festivalul de la Mamaia! Sau, chiar dacă e cunoscută, despre

Ramona Bădescu nu s-a spus mai nimic, nu numai despre premiile de la Mamaia, dar și despre cariera ei italiană, cu zeci de filme, show-uri TV, teatru, concerte. Lipsa de documentare (se vede deci de ce scade nota) s-a vădit și la informațiile de pe burtieră, pe micul ecran, unde, de pildă, Mihai Maximilian (soțul Stelei Popescu) a fost confundat cu tatăl lui, Puiu, la

rându-i textier de valoare, iar reputatul N. Stroe (dacă el semna așa, să respectăm) a fost botezat Nicolae, deși prenumele său era Nacht. Emoționante au fost evocările *In memoriam* Horia Moculescu și Jolt Kerestely (cu Andrei Kerestely în lacrimi la pupitrul de sunet), așa cum am putea acorda nota maximă și sectorului tehnic (scenotehnică - lumini, sunet, proiecții), orchestrei, celor doi dirijori-pianisti-orchestratori Ionel Tudor și Andrei Tudor, celor 3 prezentatori. Dacă media ajunge, cu indulgență, doar la un 8 și ceva, trageți concluziile...

Am făcut, cu cele mai bune intenții, diverse observații, fiind chiar concesiv, pentru a nu fi înțeles greșit. Îmbucurător a fost faptul că arena a fost arhiplină seară de seară și să sperăm că măcar anul viitor se va reveni acasă, la Teatrul de vară. Ce am mai observat, atenționându-i amical pe organizatori? Că numele artiștilor nu se scriu pe afiș ca la armată sau în catalogul de la școală, prenumele trebuie să fie

Manoliu, director artistic, simțindu-se din plin. Orchestra festivalului, de fapt o combinație inspirată între formația Ionel Tudor și orchestra Teatrului „Oleg Danovski” din Constanța, a fost la mare înălțime, cei doi Tudori, Ionel și Andrei, dirijori și pianisti, arătându-și încă o dată clasa. M-am bucurat de victoria Paulei Seling alături de valorosul muzician basarabean Alexandru Gorgos, căruia se cuvenea să i se facă o mică prezentare. Ceea ce ține încă departe de formula inițială, care dădea identitate festivalului, este grila, în care doar vreo 20% sunt cele două concursuri (cu numai câte 10 concurenți la fiecare) și în rest recitaluri. Cu mai multe piese la „Creație” cresc șansele de a descoperi un veritabil șlagăr (până acum, din 2024, tot așteptăm...), în timp ce la Interpretare se impune ca soliștii să cânte 2 piese, una în prima audiere, doar așa ne vom convinge cu adevărat de posibilitățile lor...

Prezentatorii au fost la înălțime – frumoși, eleganți, cu voci bune, oferindu-se și recitaluri gustate. Anca Țurcașiu și Vlad Miriță se rodaseră în acest an la Festivalul internațional „George Grigoriu” de la Brăila, iar Anca și Ramona s-au reîntâlnit, fiind moderatoare la Mamaia 91. A fost ediția când, sosit la festival ca jurnalist, m-am descoperit trecut pe afiș alături de ele două și de actorul Șerban Ionescu, fără contract sau măcar să fiu anunțat. M-am ambiționat și am refuzat, Șerban Ionescu a făcut același lucru, așa încât l-am recomandat pe Gabriel Cotabiță, care din acel moment și-a dovedit valoarea și în această postură. Prezentatorii n-au fost serviți întotdeauna și de text, mulți invitați fiind pur și simplu minimalizați, mai

primul. Și că dacă intitulezi o seară „De la clasic la modern” toată lumea se aștepta să asculte prelucrări, versiuni, adaptări ale unor piese de muzică ușoară aparținând unor compozitori

cu adevărat clasici pentru acest gen, de la Ionel Fernic, Ion Vasilescu, Henry Mălineanu, Nicolae Kirculescu, Gherase Dendrino, Aurel Giroveanu, Edmond Deda, Elly Roman, Florentin Delmar, Radu Șerban la Temistocle Popa sau George Grigoriu, dar mă îndoiesc amarnic că la Kimaro a auzit cineva

de ei. Însă dacă între organizatori ar fi fost (cum bine observă reputatul interpret Sergiu Cioiu) Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, Ministerul Culturii și Radio România, cum era pe vremuri și cum ar fi normal, lucrurile ar fi căpătat o alură profesionistă, cu coordonarea unor specialiști în domeniu. Că am fost mai mult decât blând ne-o dovedește articolul alăturat, semnat de un om de cultură și mare meloman, primvicepreședinte al Fundației naționale „Niște țărani”, înființată de scriitorul Dinu Săraru. Dacă organizatorii și producătorii festivalului vor înțelege că nu e vorba de rea-voință, ci doar de respect față de tradiție și de identitate, cu atât mai bine lor și mai ales festivalului. (Foto: Magic FM, Radio România Constanța, Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” - Alex Kamera Photography)

Octavian URSULESCU

Mamaia, între papion și maieu

Centrul Cultural Județean Constanța nu se mai oprește din a-și lăuda truda: „Mamaia a cântat, a dansat și s-a bucurat de muzică românească la superlativ”. Îmi permit să le trimit un scurt mesaj:

„Felicitări pentru faptul că ați organizat Festivalul Mamaia. Măhnire pentru invitații care au susținut recitaluri,

sunt artiști foarte valoroși, dar nu au reprezentat, așa cum era normal, marile nume ale muzicii ușoare românești, geniali compozitori, fabuloși textieri, legendari interpreți.

Trebuie păstrată decența și eleganța papionului și nu puteți schimba istoria Festivalului, aducând pe scena sacră artiști, cu sau fără ghilimele, în maieu, pantaloni scurți și adidași.

Muzica Ușoară Românească este un tezaur, o tradiție, o mare valoare. Să o păstrăm așa cum am moștenit-o!”

Cum poți să treci de la capodopera „Copacul”, de la „Salcia” cuceritoare, la „Ești golanul meu”? Cum poți ca ținuta impecabilă a lui Sile Dinicu, Horia Moculescu, Jolt Kerestely și a celorlalți monștri sacri să o schimbi cu blugi rupți, ochelari de soare, tatuaje? Doar pentru că „așa este trendul”? Poate fi în cluburile de fitze, petreceri și spectacole private, doar este libertate.

Dar la Mamaia nu putem schimba Istoria Festivalului. De ce admitem cântece în limba engleză la un concurs, prin definiție, de muzică românească? Am trecut de la Nichita

Stănescu și George Țărnea la versuri care se cred „haioase”. Oare ce facultate au absolvit textierii respectivi? Organizatorul

pune condiții de participare, nu poate asculta ordinele date de cei care dețin diverse audiențe, în diferite clasamente. Și își asumă întreaga responsabilitate.

Avem nevoie de rating, bani, bani, bani... Știm foarte bine, dar avem nevoie, mai întâi, de Educație, de Respect, de Civilizație.

Așa am simțit, așa am scris, chiar dacă voi fi bombardat cu mesaje răutăcioase. Este un strigăt de durere pentru a nu pierde nume uriașe, piese de Patrimoniu, valori naționale.

Festivalul Mamaia este un giuvaier, un brand de Țară! Voi ce părere aveți, dragi Români de toate vârștele și clipele?

Sorin MIHĂILESCU

O lacrimă pentru Simi

Un munte de om, un artist de o incredibilă vitalitate, un muzician cu nenumărate realizări, Nicolae Simion a trecut în lumea celor drepti în 29 august a.c., în drum spre casă, din Ghimbav spre Dumbrăvița Brașovului natală...

Saxofonistul, bas clarinetistul, compozitorul, șeful de formație Nicolas – provenit din Nicolae, din proprie voință – Simion (născut la 15 iunie 1959) și-a început studiile muzicale la Liceul de Artă din Brașov studii apoi desăvârșite pe băncile Conservatorului bucureștean. După terminarea studenției la Conservator (absolvit în 1983), a luat timp de patru ani lecții particulare de dirijat cu maestrul Constantin Bugeanu și de compoziție cu profesorul Nicolae Coman.

În încercarea de a periodiza cele patru decenii de carieră neîntreruptă a muzicianului, vom desprinde răstimpul anilor 1981-1988 când Nicolas Simion a activat în România, mai precis în București, apoi perioada de la Viena derulată între 1989 și 1998, în fine, etapa de la Köln, din 1998 până în prezent. Definitiv pentru ascensiunea sa pe treptele consacrării a fost fructuosul interval de timp raportat la existența grupului „Opus 4” pe care el însuși l-a alcătuit în 1985, cu Puiu Pascu - pian, Virgil Popescu - bas electric, Titi Herescu - baterie, din formula a doua a acestui combo făcând parte pianistul Mircea Tiberian, basistul Cătălin Rotaru, bateristul Eugen Nichiteanu și împreună cu ei, saxofonistul Dan Mîndrilă drept invitat oaspete permanent. Iar în paralel, Nicolas Simion s-a făcut apreciat în ipostază de solist (la saxofon alto sau tenor) și dirijor al orchestrelor simfonice din Târgu Mureș, Bacău, Sibiu, Ploiești, București. Debutul discografic i-a înscris numele pe genericul LP-lui lui Johnny Răducanu intitulat „Jazz Made In Romania” (1986).

Invitat ca interpret în Polonia de bateristul Kasimierz Jonkisz, la Festivalul varșovian „Jazz Jamboree”, Nicolas Simion a avut probleme cu viza de ieșire din țară ajungând în capitala poloneză în noaptea de 28 octombrie 1988, după ce concertul în cadrul căruia trebuia să cânte avusese deja loc! În consecință a hotărât să se realizeze ca artist profesionist dincolo de fruntariile natale. Expatrierii la Viena, unde s-a stabilit din data de 6 ianuarie 1989 (după două luni petrecute la Budapesta) și perioadei de acomodare, i-au succedat primele succese repurtate de Nicolas Simion, relevându-se ca instrumentist improvizator de incontestabilă înzestrare precum și printr-o sesizabilă originalitate. Atribute cumulate necondiționat în slujba exhibării în plan internațional a ethosului nostru folcloric, prin concerte și înregistrări de certă ținută în compania unor instrumentiști americani și europeni foarte buni. Fapt mai mult decât lăudabil, lui Nicolas Simion și totodată unui tânăr partener scenic, virtuozul pianist Florian Weber, li se datorează primele audiții publice – cea dintâi la Iași, în 26 noiembrie 2004 – ale unui monumental opus de jazz concertant, semnat cu 35 de ani înainte de regretatul compozitor timișorean Richard Oschanitzky: ne referim la „Dublul concert pentru pian, saxofon tenor, orchestră simfonică și big band”; interpretări performante oferite deopotrivă melomanilor din București și din Brașov, cu contribuția dirijorului Sabin Păuța.

Artist al cărui nume figurează pe genericele a peste șaiszeci de discuri (ca protagonist și ca sideman) – devenind astfel muzicianul autohton cu cea mai bogată discografie –, Nicolas Simion s-a impus în ultimii ani drept cel mai notoriu reprezentant peste hotare al jazzului românesc, lui

conferindu-i-se de altfel, la începutul noului mileniu, Premiul pentru cel mai valoros muzician român din diaspora. Când a devenit membru al diasporei române, el și-a încredințat propriile înregistrări unor label-uri europene, mai ales Casei de discuri TUTU din Germania (în perioada 1992–2001 producând CD-urile „Black Sea”, „Dinner For Don Carlos”, „Transylvanian Dance”, „Back To The Roots”, „The Big Rochade” – acesta în duo cu pianistul Mal Waldron, „Viaggio Imaginario”, „Oriental Gates”). Dorind a stimula prin producții semnificative nu doar promovarea propriilor creații și interpretări, ci și o mai bună cunoaștere a realizărilor reprezentative ale jazzului autohton, artistul a întemeiat în anul 2004, Casa de discuri „7Dreams Records” care a dat la iveală până în prezent peste 36 de CD-uri și un DVD („Transylvanian Grooves” -2007). Cum este și firesc, majoritatea acestor albume l-au relevat drept protagonist pe el însuși, în componente de duo, de trio, quartet, quintet, sextet instrumental și cu orchestră. În nu mai puține de patru CD-uri, saxofonistul a apărut în contextul unor memorabile

înregistrări efectuate cu ilustrul pianist / creator Jancy Körössy (1926-2013), în plus acestui muzician fiindu-i editat postum, tot sub sigla „7Dreams Records”, excepționalul dublu CD de pian solo „American Impressions & Romanian Landscapes”. În anul 2014 Nicolas Simion i-a consacrat albumul de autor „Tribute To Jancy”.

Alt muzician de primă mărime reținut pentru posteritate prin intermediul unui dublu CD „Memorial vol. 1” editat de „7Dreams Records”, a fost acela al compozitorului, aranjorului și pianistului de excepție Richard Oschanitzky (1939 – 1979). Pe lângă unele dintre discurile sus amintite, legate de liderii Nicolas Simion, Jancy Körössy, Richard Oschanitzky, pe albumele Casei „7Dreams” apar mulți alți instrumentiști reductabili, străini și români. Încă un dublu album, „Memorial Richard Oschanitzky vol. II” – la producerea căruia s-a implicat, împreună cu Nicolas Simion, și vocalista actriță Ileana Popovici – include reeditări ale unor mai vechi imprimări preluate de la Electrecord, ale lui Richard Oschanitzky. (Foto Lucky Păiș)

Florian LUNGU

Dolly Parton

În anul 1959, pe scena râvnită de orice cântăreț country în epocă, Grand Ole Opry, Johnny Cash prezenta o tânără artistă de 13 ani, „o fetiță din East Tennessee”, pe numele ei Dolly, care după o reprezentație memorabilă și trei

cereri pentru bis din partea publicului, cobora transfigurată, pregătită să devină una dintre cele mai importante și iubite artiste ale Americii.

Dolly Rebecca Parton s-a născut la 19 ianuarie 1946, în Locust Ridge, Tennessee, fiind al patrulea dintre cei 12 copii ai familiei Parton, și, inspirată de succesul de la Grand Ole Opry, după terminarea liceului a plecat spre Nashville. Acolo, chiar în prima zi, în fața unei spălătorii, l-a întâlnit pe Carl Dean, viitorul ei soț, alături de care a rămas până la moartea lui Dean în 2025.

Valoarea artistică, creativitatea și aprecierea de care s-a bucurat Dolly Parton sunt incontestabile, iar mărturie stau cele 55 de nominalizări la Grammy (cu 11 trofee câștigate, inclusiv cel onorific pentru întreaga carieră), cele două nominalizări competitive la Oscar, pentru cântecele „9 to 5” și „Travelin’ Thru”, includerea sa în Country Music Hall of Fame în 1999, Songwriters Hall of Fame în 2001, Rock & Roll Hall of Fame în 2022 și primirea a două distincții americane extrem de prețioase: National Medal of Arts în 2005 și Kennedy Center Honors în 2006.

Dolly Parton a trăit cu adevărat muzica, iar muzica sa a fost mereu inspirată din ce a trăit. Din acest adevăr simplu, dar profund, după care s-a ghidat încă din copilărie s-au născut peste 3000 de cântece, 49 de albume solo de studio, peste 100 de milioane de discuri vândute în întreaga lume și un record de 25 de piese clasate pe primul loc în Billboard Hot Country Songs. Printre albumele importante se numără „Hello, I’m Dolly” (1967), „Coat of Many Colors” (1971), „My Tennessee Mountain Home” (1973), „Jolene” (1974), „Here You Come Again” (1977), „9 to 5 and Odd Jobs” (1980), „Trio” (1987), „The Grass Is Blue” (1999) sau „Rockstar” (2023).

„Joshua” a devenit în 1971 întâiul său single solo clasat pe primul loc. În 1974, „Jolene” și „Love Is Like a Butterfly” au ajuns, fiecare, pe primul loc în clasamentele country.

„I Will Always Love You”, scris cu ocazia despărțirii profesionale de Porter Wagoner, alături de care a traversat o perioadă prolifică la finalul anilor ’60, în distribuția emisiunii „The Porter Wagoner Show” în 1967 (Parton și Wagoner au realizat 13 albume în duet și au avut 14 piese ajunse în Top 10 country), a ajuns pe primul loc în 1974 în clasamentele country și apoi a devenit un hit global în mult aclamata interpretare a lui Whitney Houston din 1992. Dolly Parton a refuzat propunerea ca Elvis Presley să înregistreze „I Will Always Love You”, deoarece contractul propus de „Colonelul” Parker presupunea cedarea unei părți din drepturile editoriale asupra cântecului.

Albumul „Here You Come Again” a primit discul de platină pentru un milion de exemplare vândute, iar piesa titulară a ajuns pe locul 3 în Billboard Hot 100 și i-a adus lui Dolly Parton primul premiu Grammy, în 1979.

Dolly Parton a înregistrat „Islands in the Stream” cu Kenny Rogers. Alături de Linda Ronstadt și Emmylou Harris a realizat albumele „Trio” și „Trio II”. Printre ceilalți colaboratori se numără nume precum Beyoncé, Willie Nelson, Porter Wagoner, Vince Gill, Loretta Lynn, Tammy Wynette, Reba McEntire, Miley Cyrus sau Pentatonix.

Albumul din 2023, „Rockstar”, realizat în semn de omagiu și apreciere pentru includerea sa în Rock & Roll Hall of Fame, a debutat pe locul 3 în Billboard 200, cea mai bună clasare a unui album semnat de Dolly Parton. Albumul a înregistrat 128.000 de unități vândute în prima săptămână și a reunit aproximativ 40 de invitați de marcă, printre care

Paul McCartney, Ringo Starr, Elton John, Sting, Stevie Nicks și Miley Cyrus.

De-a lungul carierei, Parton s-a implicat în multiple proiecte caritabile și acte filantropice, a fondat Imagination Library în 1995, inspirată de faptul că tatăl său nu învățase să citească, iar acest program a distribuit gratuit peste 332 de milioane de cărți copiilor din cinci țări.

Dolly Parton a murit la vârsta de 80 de ani, însă memoria sa rămâne vie în inima publicului și a artiștilor din cele mai diferite zone ale industriei muzicale, de la Eminem la Paul McCartney, care, întristați de vestea despărțirii de Parton, și-au exprimat admirația față de Dolly, care a rămas până la final la fel de energică, entuziasmată și plină de speranță ca fetița de 13 ani introdusă pe marea scenă a muzicii country de Johnny Cash acum mai bine de jumătate de secol.

David LAPADAT

Omagiu Eugen Rotaru

La împlinirea a 85 de ani de la naștere, la Bolintin-Vale, orașul natal al lui Eugen Rotaru, au avut loc o serie de evenimente pornite din inițiativa actriței Maria Rotaru, soția acestuia, și a Ilenei Popovici, prietenă din copilărie cu con-județeanul care i-a scris textul primului ei șlagăr, „Cu bicicleta la șosea”. În principal, evenimentele au fost găzduite de Centrul Cultural „Școala Veche”, întâlnirea desfășurându-se sub genericul „Eugen Rotaru – o viață întru muzică și vers” și propunându-și să aducă în actualitate cariera prodigioasă de dramaturg, poet și textier a celui care a dăruit patrimoniului muzicii ușoare românești versurile multor sute de cântece, dintre care cel puțin cincizeci au rămas ca șlagăre nemuritoare ale genului. Dintre acestea, solista locală Mirela Bobe (era de dorit, dat fiind specificul evenimentului, să renunțe la compoziția proprie în limba engleză...) ne-a reamintit două uriașe succese aparținând lui Marius Țicu, evident pe versuri de Eugen Rotaru, „Ce va fi cu iubirea mea?” și „Dau viața mea pentru o iubire”, care au adus Trofee prestigioase Loredanei Groza și Monicăi Anghel. Celor două inimoase inițiatore ale întâlnirii li s-au alăturat, ca organizatori,

Ileana Popovici, Maria Rotaru

compartimentul Cultură din Primăria orașului Bolintin Vale și Asociația pentru cultură și tradiție istorică Bolintineanu. În eleganta sală principală a Centrului cultural a avut loc vernisajul unei sugestive expoziții cu fotografii din viața și din cariera lui Eugen Rotaru, pe ample panouri cum au fost cele de la aniversarea de 80 de ani a Ilenei Popovici. Așa l-am descoperit pe cel omagiat purtând... mustață în timpul serviciului militar, dar mai ales în numeroase ipostaze primind distincții la festivaluri importante, cele mai multe împreună cu Marius Țicu. Înainte însă de sesiunea comemorativă a avut loc dezvelirea, sub un drapel tricolor, a unei plăci memoriale la casa natală, moment de intensă emoție la care ne așteptam să fie prezent și cineva din conducerea primăriei locale, căci

Centrul Cultural Școala Veche Bolintin Vale

EUGEN ROTARU

o viață întru muzică și vers

Eveniment în memoria lui
Eugen Rotaru (1941-2018),
dramaturg, poet, textier al unor
șlagăre nemuritoare

Program:
- dezvelire placa memorială
- vernisaj expoziție
- sesiune comemorativă
- moment muzical-poetic
- degustare din gastronomia bolintineană

Organizatori
Compartimentul Cultură din Primăria orașului Bolintin Vale
Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu

nu credem că într-un oraș atât de mic se petrec prea des asemenea evenimente memorabile...În cadrul sesiunii comemorative, în fața unui public numeros, Octavian Ursulescu, în afara referirilor la cariera muzicală a lui

Sergiu Cioiu

Eugen Rotaru, a transmis salutul președintelui UCMR, Dan Dediu, și al coordonatorului secției de muzică pop-jazz, George Natsis, fiindcă, să nu uităm, scriitorul a fost un membru marcant al UCMR, fiind distins cu numeroase

Daniela Bardan, manager al Bibliotecii județene Giurgiu, a anunțat că toate cărțile acestuia, dar și despre Eugen Rotaru, inclusiv cele ale editurii Eikon aflate la vânzare, se găsesc pe rafturile bibliotecilor din județ, iar compozitoarea,

Daniela Bardan, Camelia Florescu, Ema Drăgan, Mihaela Ștefănică

premierii ale Uniunii, atât pentru șlagăre, cât și pentru libreturile unor musical-uri. Ema Drăgan, soția regretatului Mircea Drăgan, a primit cu emoție și cu lacrimi în ochi nr. 300 al revistei noastre, pentru că să nu uităm că primul număr din seria nouă a apărut pe vremea când compozitorul era directorul Editurii Muzicale. Colegi (unii recunoscându-se în imaginile din expoziție!) și istorici literari au creionat pe larg personalitatea celui omagiat, oferind detalii neștiute, unele chiar amuzante. Din categoria acestora din urmă a făcut parte mărturisirea Ilenei Popovici, care, elevă la internatul gimnaziului local, cu o singură sală de baie la 30 de fete, se bucura sâmbăta de un duș reconfortant la părinții lui Eugen Rotaru, sorbindu-l din ochi (nu din baie, firește!) pe studentul care cânta la chitară pe treptele casei! Ambele familii, a Ilenei Popovici și a lui Eugen Rotaru, erau refugiate din Basarabia, între ele existând, firește, o trainică prietenie. După cum se știe,

profesionalism Irina Margareta Nistor, reputat critic de film. Foarte gustată a fost intervenția lui Sergiu Cioiu. Fost coleg de facultate, la Teatru, cu Maria Rotaru, pe el și pe soția lui Maria Mitrache Bokor, respectat coregraf, prezentă de asemenea în sală, i-a legat o caldă prietenie de familia Rotaru. Pe lângă diverse mici povești aduse la microfon cu umor-i binecunoscut, Sergiu Cioiu a rememorat prima colaborare cu Eugen Rotaru – textierul. Cum acestuia din urmă toată lumea îi spunea „Jack”, Sergiu Cioiu l-a rugat să scrie versurile românești aparținând unui alt... Jacques, dar belgian, celebrul Jacques Brel, rezultând o minunată „Madeleine” autohtonă. După care, ca la gala premiilor revistei noastre, cantautorul i-a provocat să cânte laolaltă cu el pe toți cei prezenți o compoziție proprie pe versurile lui Romulus Vulpescu. Așa că am părăsit sala fredonând „Noi ne iubim, la, la, la”...

Dorin MANEA

Eugen Rotaru a absolvit Facultatea de Chimie, predând chiar un timp această materie la Liceul „Iulia Hasdeu” din Capitală – oare l-o fi avut la catedră pe dascălul îndrăgit de toată lumea și Oana Sîrbu, care a absolvit acest liceu? Multă vreme Eugen Rotaru a fost director al Magazinului „Muzica” al UCMR, de pe Calea Victoriei, unde amenajase un studio muzical performant coordonat de Elvira Iancu, fosta membră a formației Venus, cea care după dispariția poetului a reunit în câteva volume creațiile sale. Reuniunea s-a bucurat și de prezența altor invitați deosebiți, în afară de Ileana Popovici și de Octavian Ursulescu.

Sergiu Cioiu, Maria Mitrache, Maria Rotaru, Ileana Popovici, Daniela Bardan, Octavian Ursulescu, Vasile Grigore

„Tabăra de folk”

Organizat prima dată în 1996, festivalul de muzică și poezie „Tabăra de folk” de la Calafat a ajuns la ediția a XXIX-a.

Denumirea „Tabăra de folk” este datorată modului de desfășurare a evenimentului: în aer liber, pe malul Dunării. Spectatorii sunt din toate colțurile țării, în această perioadă a anului nu găsești camere libere în hotelurile și pensiunile din oraș. Protagonisti nu primesc onorariu.

Nu poți vorbi despre Tabăra folk Calafat fără să vorbești despre omul care e sufletul acestui eveniment, el l-a inventat, el îl organizează absolut la fiecare ediție, el îl prezintă și tot el este unul din cei mai îndrăgiți cantautori folk care, cu modestie, este ultimul pe lista de protagoniști

Mircea Florian

– ultimul recital este al său. Este calafetean născut - crescut și locuitor cunoscut de întregul oraș – nu știu dacă a primit titlul de cetățean de onoare al Calafatului, dar îl merită cu prisosință. Numele lui este Dan Vană. Sunt sigur că cititorii „Actualității Muzicale” au în memorie acest nume cel puțin din vremea când de muzica folk și rock se ocupa regretatul Florin-Silviu Ursulescu. A existat o prețuire reciprocă între cei doi. Tradițional ultimul cântec care se cântă în Tabăra Folk de la Calafat este „Stea adusă de vânt” compusă și interpretată de Dan Vană pe versurile Anei Blandiana.

Cel mai mare iubitor al Taberei de folk de la Calafat a fost regretatul Doru Stănculescu, care până la momentul trecerii în neființă în 2021 a fost nelipsit de la Calafat, venea chiar cu câteva zile înainte de festival, numind aceste zile „pretabără”. Dan Vană îl numea „Președintele” Taberei, consfințind astfel porecla „El Presidente” primită datorită cărții sale apărute în 2018 „Prezidente – Doru Stănculescu în dialog cu Florin-Silviu

Ursulescu”. A fost omagiat la festival și anul acesta ca și în anii precedenți, cântecele sale au răsunat din chitarele și vocile unor mai vechi și mai noi folkști. Doru Stănculescu

Vanghele Gogu, Andrei Păunescu, Emeric Imre

venea întotdeauna însoțit de Sorin Minghiat, fost coleg de facultate la Arhitectură și principalul său colaborator muzical. De când nu mai e Doru Stănculescu, Sorin Minghiat continuă să fie nelipsit de la Calafat, acompaniind cu flautul său fermecat pe mulți dintre participanți, atât dintre cei consacrați cât și dintre cei tineri.

Primit cu aplauze și ovații, în seara a 4-a a Taberei a urcat pe scenă și și-a cuplat chitara la amplificator cel care de mai bine de 50 de ani încântă iubitorii muzicii românești cu vocea sa unică, inconfundabilă și caldă - Mircea Vintilă. Spectatorii au cântat împreună cu el cunoscute refrene ca: „Und’ te duci, tu, mielule?”, „Pământul, deocamdată”, „Strada Popa Nan” sau „Un om pe niște scări”. Câțiva dintre tinerii interpreți au venit pe scenă și au cântat cu idolul lor. Spiritul „Păsării Colibri” a mai „zburătăcit” prin

Mircea Vintilă și tinerii

Calafat și în edițiile anterioare, prin Mircea Baniciu sau Vlady Cnejevici.

Prima generație de muzicieni folk din România a fost reprezentată la Calafat și de un artist foarte complex, care a avut mereu curajul de a inova în artă, îmbinând elemente din vizual, auditiv și literatură (imaginar), adesea duse la extrem, conform firii sale libere, nonconformiste, profesorul Mircea Florian. L-au însoțit pe scenă doi dintre colaboratorii vechiului său proiect muzical „Ceata Melopoică” – Andrei Dinescu, fiul lui Mircea Dinescu și DJ Vasile, instrumentiști talentați și creativi. La un moment dat s-a alăturat grupului poeta și actrița Ioana Crăciunescu, și ea o prezență aproape permanentă a Taberei de la Calafat.

Au fost nelipsiți de la Calafat și anul acesta mai vechii cantautori Cristian Buică („viceprimarul” Taberei Folk), „prințul” Mircea Bodolan, Emeric Imre (care a urcat pe scenă însoțit de câțiva valoroși instrumentiști – Jimi „El Laco”, Mircea Vancă, Claudiu Purcărin), Vanghele Gogu cu armonica sa armânească, Adrian Bezna (care a cântat nu

Dan Vană - Sorin Minghiat

numai „Cu lupii laolaltă”, ci laolaltă cu publicul și cu mai mulți dintre tinerii folkști veniți pe scenă alături de el), Ovidiu Mihăilescu, Andrei Păunescu (singur sau cu trupa „Totuși”), Eugen Avram, Zoltan Octavian Butuc, Tic Petroșel din Albania, Raul Silaghi, Dan State, Nicu Oros, Florin Thomits și alții. Trebuie remarcat de asemenea un foarte bun instrumentist (chitară, flaut) cu o voce excepțională (recitalul său a conținut și arii celebre din opere) – Mircea Vancă, foarte îndrăgit la Calafat. La categoria instrumentiști trebuie amintită prezența lui Jimi „El Laco”, bine cunoscut component al trupei Nightloosers, iar din Bulgaria vin mereu la Calafat Yavor Despotov, unul dintre cei mai buni chitariști bulgari, și Rosen Pasculov, care acompaniază pe mulți folkști din Tabără cu toba sa atârnată de gât.

Între cei deja consacrați, la Tabara de Folk au mai fost prezenți cu microrecitaluri Dana Florian și Daniel Făt, Tatiana și Marius Ojog (care îmbină foarte original maniera

Mihai Bisericanu, Eugen Cristea

folk cu cea de jazz), Mihaela Drăgănescu, Romeo Mocanu, Iulia Bădulescu (jurnalistă în Pitești), Radu Crăciunescu, Adina Hodișan – cu o voce amintind de Tatiana Stepa (a cântat de altfel un cântec din repertoriul acesteia), Corina și

Vanghele Gogu

George Nica, Mihai Moșoi (care a fost invitat la unele concerte ale formației Phoenix ca solist vocal și chitarist acustic), Claudia Șerdan, Ștefan Orfescu, Adrian Sărmășan, Laurențiu Stoian.

De peste Prut vin an de an tot mai mulți cantautori și interpreți, cum este cunoscutul muzician Victor Buruiiană, fost director al Radio România Chișinău, sau cei aparținând Cenaclului „Punctul pe I” din Drochia – Republica Moldova, coordonat de Vitalie Bârgău, cantautor de asemenea cunoscut, îndrumător de talente tinere, care în

fiecare an aduce pe scena de la Calafat câte doi tineri talentați (anul acesta Solomeia Șumilova și Andrei Ungureanu). Alt cântăutor care a stârnit emoția publicului cu cântecele sale a fost Vladimir Iovu de la Chișinău, cu vocea sa puternică, dar caldă și cu mesajul său primit cu aplauze de public: este mâhnit de existența vâmlor între România și România...

A fost o ediție a tinereții, ce a adus în lumina reflectoarelor multe talente de care vom mai auzi cu siguranță. Formațiile „Zori”, „Summer Night” din Iași și „Dacii Liberi” din Bârlad, cântăutorii Daria Boghean, Sergiu Pârvulescu, Jaqueline Crăciun, Alma Lorena Andronache, Claudiu Benga, Silvia Ceche, frații Onișor din Cluj, Teodora Păucean și alții pe care îmi cer scuze că nu i-am menționat.

„Dacii liberi”, coordonați de Corneliu Pleșu și Ivan Vasile, aflați la a 4-a participare la Calafat, au fost protagoniștii mai multor seri ale festivalului plus ai unor concerte ad-hoc desfășurate în diferite locuri din oraș. Adolescenți în jur de 17 ani, cu un respect deosebit pentru marii cântăutori români, din al căror repertoriu au luat mai multe cântece - exemplu omagiul adus lui Doru Stănculescu cu mai multe piese celebre ale acestuia („Fără petale”, „Ai, hai!”). Am remarcat prestațiile fraților Călin și ale basistului Iustin Nechita (acesta din urmă cooptat și de Andrei Păunescu în trupa sa, „Totuși”). Chiar dacă mesajul

cântecelor aparține muzicii folk, se remarcă maniera rock de exprimare a acestei trupe. La fel și pentru Andrei Păunescu și „Totuși” acest lucru este evident în ultima vreme - din ce în ce mai multe orchestrații rock.

Un nume de prezent, dar mai ales de viitor este cel al Alexandrei Păunescu-Șerban, la 10 ani posesoarea unei atitudini aproape mature, impresionând auditoriul cu vocea sa excepțională și dezinvoltura cu care abordează cântece grele. Nepoată a poetului Adrian Păunescu, ea cântă acompaniată la chitară de tatăl său, Daniel Șerban.

Avem în România actori foarte buni care sunt și valoroși cântăutori. An de an la Calafat vine Radu Gheorghe. Era anunțat dar nu a putut veni, așa că a trimis la festival pe celebrii săi colegi Mihai Bisericanu și Eugen Cristea. Aceștia au cules aplauze cântând compoziții proprii acompaniați de chitară, ca niște folkști consacrați.

Dan Vană trage concluziile după ce festivalul s-a încheiat și toată lumea e cu gândul la ediția de anul viitor, aniversară: „A fost o ediție incandescentă, la propriu și la figurat, cu mulți artiști prezenți, cei mai mulți din toți anii și cu o medie a spectatorilor de aproape o mie pe zi, ceea ce ne face să ne gândim cu optimism la ediția a XXX-a.” (Foto: Magda Samoilă)

Ștefan CHIRIACESCU

Dintre sute de catarge... (I)

La Giurgiu, în cadrul „Zilelor europene ale patrimoniului”, unde am fost investit cu titlul măgulitor de Președinte de onoare, la fiecare ediție am o întâlnire cu

Carmen Mureșan

melomanii, reprezentând firește revista „Actualitatea Muzicală” (ofer acolo și exemplare ale publicației noastre, îndeosebi celor de la Școala de muzică). La una din aceste, nu le-aș spune conferințe, ci mai degrabă șezători, cu dialoguri permanente, cineva m-a întrebat cum se explică

Alexandra Vărgatu

că bună parte din marile șlagăre ale muzicii ușoare românești au fost lansate înainte de 1990. Explicația i-am dat-o pe loc, așa cum am făcut-o și în serialele din revistă consacrate festivalurilor „Cerbul de aur”, „Melodii”, Mamaia sau emisiunilor-concurs ale TVR „Steaua fără nume” sau „Șlagăre în devenire”. Și au mai fost, era să uit, vreo trei ediții ale Concursului de muzică de dans pentru tineret de la Costinești. O parte din ele le-am prezentat personal, pe celelalte le-am urmărit cu interesul comentatorului, așa încât pot afirma că sunt documentat. Iar explicația este foarte simplă și rezidă chiar din faptul că ele EXISTAU, erau numeroase, bine organizate și implicau compozitorii în competiții pentru care se străduiau să elaboreze creații cât mai frumoase, multe din ele fredonate și azi, după atâtea decenii. În afara marilor festivaluri de care am amintit, în acea perioadă nu era aproape capitală de județ, dar chiar și localități mai mici, unde să nu ființeze un concurs de muzică ușoară, foarte puține dintre acestea, din păcate, supraviețuind astăzi. Iată o listă incompletă a localităților ce găzduiau asemenea concursuri, descoperite

Bogdan Ioniță

în fișele de înscriere ale concurenților: Corabia, Deva, Câmpulung-Muscel, Fetești, Tulcea, Onești, Ploiești, Amara, Constanța, Râmnicu-Sărat, Câmpulung-Moldovenesc, Alexandria, Craiova, Bârlad, Caracal, Focșani, Brăila, Călimănești, Dorohoi, Pitești, Băilești, Reci, Galați („Lingoul de aur”!), Călărași... Compozitorii de muzică ușoară primeau comenzi pentru emisiunile de divertisment ale televiziunii, studiourile de înregistrări muzicale, inclusiv cele două de la Radio, „duduiau” (în prezent cel de la TVR a devenit o magazie...), orchestrele nu mai pridideau cu activitatea, era o emulație care, inevitabil, a dus la nașterea acelor bijuterii muzicale de care amintea interlocutorul de la Giurgiu. Tocmai pentru a înțelege dimensiunea acestei arii extinse a competițiilor de muzică ușoară mă voi ocupa de edițiile mai importante ale câtorva dintre ele.

La Drobeta-Turnu Severin avea loc concursul inter-județean (așa erau denumite, „național” nu era decât „Cântarea României”, sub faldul căruia de fapt erau înregistrate toate, inclusiv festivalul de la Mamaia) intitulat „Ritmuri tinerești la porțile luminii”. Ediția a II-a, în 1984, a fost prezentată de fratele meu Florin-Silviu, care mi-a lăsat un dosar voluminos. El a făcut parte și din juriu, alături, între alții, de George Nicolescu (a susținut evident și un recital), Florin Șisu (redactor la Radio Craiova), jurnalistul Gelu Negrea. În fruntea juriului a fost președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Eleodor Popescu – nu mi-a venit să cred, o fi fost cel care mă învinsese cu doar 1 punct la Olimpiada republicană de

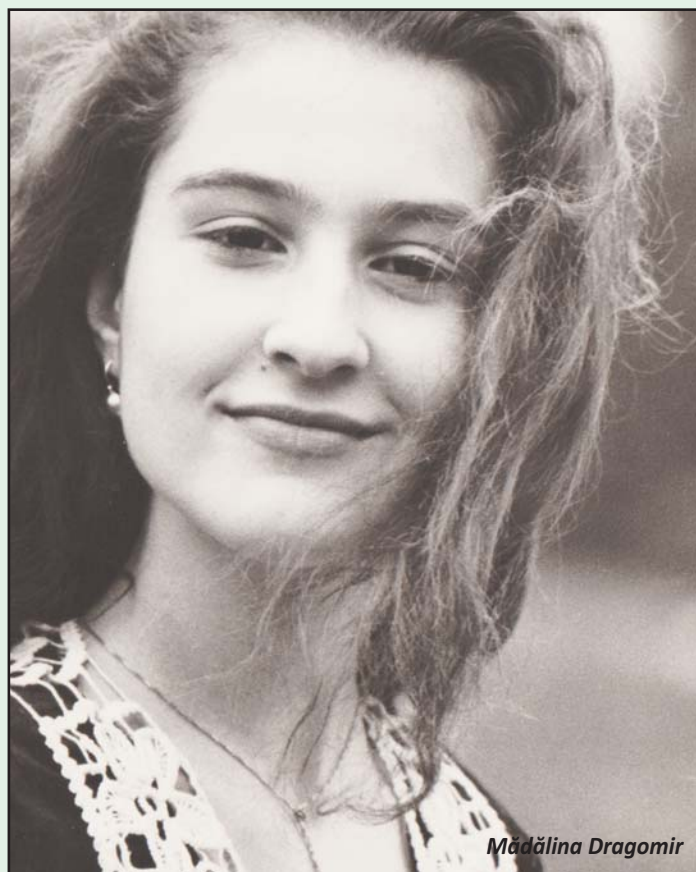
Carmen Pisso

matematică în 1963? Știu că a devenit cel mai respectat profesor de matematică din oraș... Au fost de fapt patru secțiuni distincte, cei mai mulți concurenți înscrși fiind la categoria folk – era perioada de maximă popularitate a genului, grație Cenaclului „Flacăra”. Și aici au fost două clasamente, unul pentru soliști (unde foarte cunoscutul, ulterior, Cătălin Condurache din Cluj-Napoca a obținut doar un Premiu special), celălalt pentru grupuri, unde a câștigat Estudiantina din Iași. După anii de secetă mediatică (festivalul de la Mamaia, de pildă, fusese întrerupt în 1976 și reluat doar cu un an înainte), muzica ușoară a fost ceva mai slab reprezentată, dovadă că nici nu s-a acordat premiul I. Laureatele, mai toate locale, au optat pentru creații de Ion Cristinoiu („N-am noroc”, „Ce mică e vacanța mare”, „Vis spre înalt”), Marcel Dragomir („Tu ești”), Marius Țeicu („Planete”) sau Petre Magdin („Splendoarea pădurii”). Luptă strânsă la secțiunea formații rock, unde localnicii de la Test au devansat grupurile Efectiv ADN din Tulcea (cu o Mențiune specială pentru regretatul chitarist Emil Laghia) și mai ales pe sibienii de la Riff, consacrați mai târziu în branșă; o mențiune a fost acordată formației Sens Unic din Craiova.

Mihaela Marinache

Multă vreme un punct de atracție pentru soliștii de muzică ușoară din Capitală l-a constituit Casa de cultură a Ministerului de Interne, unde sufletul acțiunilor era șeful formației de estradă, Alecsandru Ionescu, care s-a prăpădit anul trecut la o vârstă venerabilă (ca actor amator, în turnee el îi dădea replica în scheciuri actriței Draga Olteanu-Matei). Acesta a organizat între altele concursul „Vocile primăverii”, unde s-au lansat câțiva tineri talentați, urmăriți la ediția I, în 1991, de specialiștii reputați din juriu: Anton Șuteu (șef al secției de muzică ușoară a UCMR, care a sprijinit direct această competiție încă de la debut), Cornel

Mădălina Dragomir

Mirela Dobre

Fugaru, Titus Andrei, Eugen Rotaru, Gheorghe Turda. Premiul I, oferit de Fundația pentru tineret a Municipiului București, a revenit Marianeii Radu, 16 ani, cu un stil modern (componentă de altfel a grupului rock Solaris). Premiul special al UCMR a fost acordat Alexandrei Vărgatu, 17 ani, elevă la Liceul „Dinu Lipatti” (canto clasic), cunoscută telespectatorilor din videoclipul piesei „Domnișoară, nu pleca,” de Ionel Tudor. Premiul II a fost împărțit, *ex aequo* așadar, de două viitoare finaliste ale

Narcisa Suciu

festivalului de la Mamaia, foarte tinerele Mihaela Marinache și Victoria Balcu. Lui Sorin Ghinea i-a fost acordat Premiul de popularitate, iar Carmen Pisso (o chema de fapt PISO!) și Liviu Dinu au câștigat câte o mențiune. Interesant este faptul că n-a intrat în palmares Ioana Anghel, care în anii următori a fost apreciată la alte competiții. Cum nu se adoptase neinspirata regulă de a se permite interpretarea (de fapt imitarea) de piese străine, s-au cântat frumoasele creații semnate de Laurențiu Profeta, Șerban Georgescu, Cornel Fugaru, Dan V. Dumitriu, Doru Căplescu, Dinu Giurgiu, Ionel Tudor, Marius Țicu, Dan Iagnov, Marius Micu, Adrian Enescu, Horia Moculescu,

Simona Secrier

Marcel Dragomir, Andrei Kerestely, Virgil Popescu, Alexandru Vilmanyi, Dumitru Lupu – o colecție absolut impresionantă. La ediția a II-a finaliștii au fost ierarhizați tot de un juriu de mare competență: Anton Șuteu, George Grigoriu, Cornel Fugaru, Titus Andrei, Nicoleta Păun (a filmat carul 6 color al TVR!), Eugen Rotaru, Gheorghe Turda (pe atunci șef al sectorului cultural-artistic al casei de cultură a MI). Premiul I, urcând deci cu o treaptă față de ediția anterioară, a revenit de justete extrem de talentatei Mihaela Marinache, 19 ani, actuala Miki, care deja acumulasse câteva recunoașteri ale înzestrărilor sale: premiul I la „Toamna culturală băcăuană” în 1991 (realizator Titus Munteanu) și finalistă la Mamaia în același an. Premiul II a fost acordat Alinei Stănescu, iar premiul III, câte 5000 de lei fiecare, a fost împărțit în familie, de Victoria Balcu (laureată și la ediția anterioară, finalistă la Mamaia și la „București '91”) și de fratele ei George Balcu. Premiul UCMR, în valoare de 6000 de lei, a fost înmănat Mariei Cioboată, iar Mirela Drăgoi a plecat acasă cu cei 3000 de lei cuveniți pentru Premiul de popularitate. O excelentă impresie au mai lăsat frumoasa Valentina Nuț (cu frate bun chitarist rock), devenită apoi solistă profesionistă, Mihai Băjinaru și Costel Păunescu. Am menționat și sumele de bani câștigate, pentru că în acele vremuri acestea îi stimulau pe tinerii

Portativul speranțelor

soliști și îi mențineau aproape de genul preferat. Alegerile lor au dovedit nu numai inspirație, ci și cunoaștere a creațiilor valoroase. Astfel, s-au cântat compoziții de Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Marius Țicu, Șerban Georgescu, Virgil Popescu, Viorel Gavrilă, George Natsis, Ionel Tudor, Doru Căpălescu, Marius Micu - la ce concurs se mai întâmplă asta în ziua de azi? Au susținut recitaluri Mariana Radu, câștigătoarea primei ediții, regretatul George Sava, lansat de George Grigoriu în grupul „Trubadurii primăverii”, precum și Marina Florea și Gabriel Dorobanțu, care cochetau deja cu postura de tinere vedete.

După cum se va observa, voi alterna referirile la manifestări muzicale de dinainte cu acelea de după 1989. Chiar fără sponsorizări (pe atunci nu exista așa ceva), anterior festivalurile nu se întrerupeau, aveau desfășurare anuală, fiind susținute financiar de UTC și de autoritățile

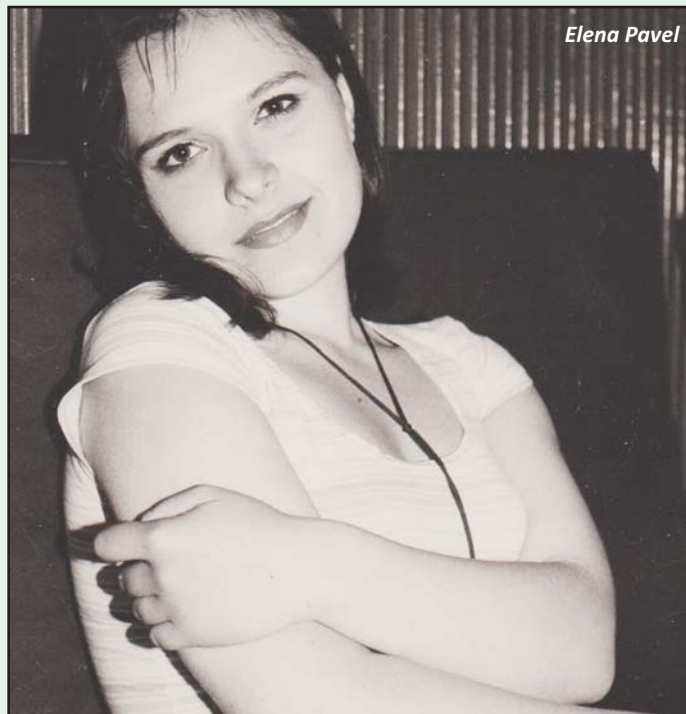
Victoria Balcu

locale. Dovadă că Alecsandru Ionescu și George Sava reușesc să organizeze ediția a III-a a concursului „Vocile primăverii” abia după 3 ani, în 1995. Și de această dată juriu de autentici profesioniști - Marius Țicu, Dan Dimitriu, Viorel Gavrilă, Titus Andrei. Din nou competiția a fost un fel de „mama răniților” pentru tinerii soliști talentați care nu reușiseră să intre în palmares la alte concursuri, inclusiv la Mamaia. Nepremiat (!) la ediția anterioară, elevul Viorelei Filip Costel Păunescu a triumfat, alegând între altele hit-ul mondial din urmă cu 25 de ani „Make me an island” al lui Joe Dolan, pentru că, din păcate, se acceptase și interpretarea de piese străine (o prostie care în timp ne va costa,,). Premiul II a fost obținut de buzoianul Bogdan Ioniță, student la Facultatea de music-hall unde era profesor Marius Țicu, iar premiul III a fost acordat băimărencei Anda Popp, membră a corului Song. Tot o maramureșeancă, devenită apoi vedetă, Narcisa Suciu, a fost distinsă cu un Premiu special, și ea fiind studenta lui Marius Țicu la Universitatea Ecologică. Eleva de 16 ani

Valentina Nuț

Elena Pavel (voce bună, nu știu ce a devenit) a fost recompensată cu alt Premiu special, ca și Lucian Niță, în fișa lui de înscriere descoperind ceva de care habar n-aveam: era student la facultatea de muzică ușoară a Universității „Fortuna”, profesori Lucky Marinescu și Marcel Dragomir! Abia acum aflu că a existat așa ceva...Chiar nepremiate, au mai fost trei soliste cu evoluții

Elena Pavel

bune: Alexandra Zahiu (elevă a Cameliei Dăscălescu), Simona Secrier (viitoarea soție a lui Mihai Constantinescu a cântat și în trupa Etno), Mădălina Dragomir. Îmbucurător este faptul că unii finaliști au refuzat oferta de a cânta și o piesă străină, punând în prim-plan creații de Ion Cristinoiu, Marcel Dragomir, Marius Țicu, Dan Ardelean, Viorel Gavrilă, Adrian Ordean. (va urma)

Octavian URSULESCU

Interviu cu Natalia Guberna

Mihnea Badea: *Care a fost primul moment când ați simțit că vă veți îndrepta spre scenă? Că scena va deveni o parte din viața dumneavoastră?*

Natalia Guberna: Am avut un mic secret cu mama și am mers la Școala Populară de Artă, care se afla undeva pe Calea Cuza Vodă. Am dat examen și am intrat la clasa lui Sergiu Cioiu. Profesoara Florica Orăscu primea doar elevi cu note foarte mari la admitere, care aveau glas și volum. Am ajuns apoi la clasa doamnei Florica Orăscu datorită lui Mihai Constantinescu. Era corepetitor Marius Popp la pian.

În ianuarie 1977, Mirabela Dauer i-a adus pe Titus Munteanu și pe Alexandru Bocăneț la clasa noastră, ca să asculte viitoarele talente. În perioada aceea erau și Gabriel

Dorobanțu și Maria Nagy. Doamna Orăscu a scos în evidență vocile cele mai bune. Era și Nicu Pop, care avea o voce foarte frumoasă.

Eu eram în uniformă de liceu și, la un moment dat, Alexandru Bocăneț a spus: „Aș vrea s-o văd și pe fata aceea.” Adică pe mine. Am cântat „My Way” și „Fernando”, cu pian. După aceea, am înțeles că Bocăneț i-a spus lui Titus Munteanu că ar fi vrut să mă coopteze pentru televiziune. Titus Munteanu a fost mai rezervat, pentru că vocea mea nu avea un volum foarte mare.

În cadrul orelor de canto veneau compozitori care își prezentau piesele și ne aduceau partituri, pentru ca noi să ne formăm vocile pe melodiile respective. Printre ei era și Vasile Șirli, care mi-a încredințat un cântec. A fost al doilea cântec pe care l-am înregistrat în televiziune: „Jocuri de lumină”, pe textul Taniei Lovinescu.

Era un festival în Cehoslovacia „Gottwaldov”, și existau anumite reguli privind vârsta, vocile și stilul

muzical al participanților. Dan Andrei Aldea, pe care din păcate nu l-am cunoscut personal, dar căruia îi datorez foarte mult, i-a spus lui Vasile Șirli că există o tânără care se încadrează și care ar putea merge la acel festival. Astfel am ajuns să particip. Am făcut repetițiile la două cântece: „Robinson”, o piesă cehoslovacă, și „Jocuri de lumină”, compusă de Vasile Șirli. La festival trebuia să cânt cu orchestră. Pentru mine era primul zbor cu avionul și primul spectacol mare cu public numeros și orchestră. Totul era o noutate. În avion am mers împreună cu Cornel Constantiniu, care reprezenta România în recital, și cu Vasile Donose, care făcea parte din juriu. Am avut o clasare spre final, dar pentru mine experiența a fost extraordinară. Acolo i-am întâlnit pe Karel Gott, de la care am primit autograf, și pe Helena Vondráčková, precum și pe alți artiști.

M. B.: *Cum ați reușit să îmbinați cântatul cu meseria, pentru că dumneavoastră ați avut permanent și o profesie în afara muzicii?*

N. G.: Am lucrat în proiectare. În 1978 am terminat și liceul, și Școala Populară de Arte. Dar vreau să revin la Teatrul „Constantin Tănase”. În perioada liceului era „Cântarea României”. Participam la concursuri și am obținut premiul I pe liceu, ca solistă a Liceului Industrial de Construcții. La unul dintre aceste concursuri am cântat pe scena Teatrului „Constantin Tănase”, iar acolo m-a remarcat maestrul Nicolae Sever, coregraful teatrului și am început colaborarea cu Teatrul „Constantin Tănase”. La început am cântat o perioadă la Mamaia, la Barul Melody și la Barul Orient, pentru că domnul Sever considera că acolo se face meserie. Mai târziu, la Teatrul „Constantin Tănase”, am fost cooptată în spectacolul „Idolul femeilor”, alături de Puiu Călinescu. Inițial eram dublura Mihaelei Oancea și aveam două momente în spectacol. Așa am ajuns să colaborez cu Puiu Călinescu, în regia lui Bițu Fălțicineanu. Domnul Puiu Călinescu mă alinta „Natașa”, deși nu sunt rusoaică. Așa îmi spunea el. După aceea am colaborat și în spectacolul „Frumosul din pădurea zăpăcită”. Au fost aproximativ patru ani foarte frumoși. Am participat și la spectacolul „Gong '86”, iar la un moment dat Vasile Donose, care devenise director la Teatrul „Constantin Tănase”, mi-a propus să mă angajez definitiv acolo. Am refuzat.

În paralel, Mihai Constantinescu m-a invitat în turnee. Eu cântam în deschiderea spectacolelor lui și eram alături de Mirabela Dauer, Mircea Baniciu și alți artiști. Am participat și la spectacolul „Noaptea albastră în gara noastră mică”, unde marile vedete erau Gabriel Cotabiță, Octavian Ursulescu și Gabriel Dorobanțu.

Primul meu cântec înregistrat a fost la Radio. Era piesa lui Cornel Fugaru „Am numai șaisprezece ani”. Eram la clasa doamnei Florica Orăscu și, așa cum spuneam, compozitorii veneau la cursuri și ne ofereau partituri. După aceea am filmat „Jocuri de lumină” cu Titus Munteanu. Mai târziu, la filmările pentru „Meridianele cântecului”, prezentate de Octavian Ursulescu, nici măcar nu îl cunoșteam. La un moment dat a venit la mine și m-a întrebat ce piesă interpretez, iar eu l-am întrebat: „Dar dumneavoastră cine sunteți?”. Astăzi ne amuzăm amândoi de întâmplarea aceasta.

M. B.: *Cum a fost colaborarea cu Trio Express?*

N. G.: Între timp înregistrasem piesa „Valuri albe” în Studioul Televiziunii cu Gh. E. Marian, pe textul lui

Aurel Felea, și eram deja cunoscută în anii '80. În perioada aceea erau foarte la modă formațiile feminine, trio-urile. Se cântau multe piese internaționale adaptate în limba română și exista un interes foarte mare pentru acest tip de grupuri. Trio Expres exista deja și avea un succes nebun. În prima formulă erau Angela Stoenescu, Zoe Câmpeanu și Carmen

Mureșan. Titus Munteanu lucra foarte mult cu ele. Practic, în cadrul Trio Express am rămas cu o singură piesă reprezentativă. Am mers la Marius Țicu și el a compus cântecul „Ziua ta”, iar el a spus: „Natalia să fie vocea întâi, pentru că i se potrivește.” Aceasta a fost perioada mea în Trio Express: scurtă, dar interesantă.

M. B.: *Cum a fost cariera dumneavoastră după Revoluție? Ați resimțit schimbări în lumea artistică?*

N. G.: Da. După Revoluție nu am mai fost invitată la emisiuni în același mod în care se întâmpla înainte. Titus Munteanu, cu care vorbeam des și cu care colaborasem la multe înregistrări, mi-a explicat situația. Era un om foarte calm și foarte cald. Întotdeauna îmi spunea: „Natalia, nu mai forța glasul. Cântă frumos, așa cum simți tu.” Nu m-a luat niciodată valul succesului și nu m-am întrebat cine sunt eu sau cât de celebră sunt. Am vrut o viață echilibrată și cred că am reușit să o construiesc.

M. B.: *Am înțeles. În prezent, cum continuă cariera dumneavoastră? Ce proiecte aveți în desfășurare sau în plan?*

N. G.: După anii '90, și revin puțin la ceea ce m-ai întrebat anterior, a fost o perioadă foarte agitată. În același

Alături de Mihai Constantinescu

timp, eu colaborez cu Teatrul Excelsior, înființat de Ion Lucian. La început erau foarte puțini angajați. Îi amintesc pe Daniela Anencov, Vasile Menzel, Genoveva Preda, Nicu Alifantis, Aurel Mitran, Victor Radovici. Cineva mi-a propus să intru în Ansamblul Armatei, dar am refuzat. Preferam o muncă normală, de zi cu zi. Pentru că deja colaborez cu Teatrul Excelsior în spectacolele pentru copii, mi s-a spus că m-aș putea angaja acolo. Și astfel, în 1991, m-am angajat la Teatrul Excelsior. În tot acest timp nu am întrerupt activitatea muzicală. Încet, încet, au început să apară și invitațiile la televiziune. Când Carmen Mureșan-Harra a revenit în România am fost invitată la emisiunea lui Măruță. Apoi am avut și lansarea albumului, la casa de discuri Eurostar. În timp am fost prezentă la foarte multe posturi de televiziune. Cred că nu a existat an în care să nu apar la o emisiune. Am fost la Antena, la diverse emisiuni și am păstrat chiar o evidență a tuturor aparițiilor mele. Cariera mea este permanentă, așa spune. Nici foarte sus, nici foarte jos, undeva la mijloc. Și îmi place să spun că sunt o stelută între stele.

Mihnea BADEA

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:

Mihai COSMA

Redactori: Octavian URSULESCU

Norela-Liviana COSTEA

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Corespondenți:

Mariana POPESCU, Constantin-Tufan STAN,

Carmen STOIANOV, Alex VASILIU

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Mihnea BADEA, Teodora CONSTANTINESCU,
Oana GEORGESCU, Irina GRIGORE, Doru IONESCU,
David LAPADAT, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Marin
MARIAN, Doina MOGA, Despina PETECEL THEODORU,
Irina NIȚU, Carmen STOIANOV

<https://ucmr.org.ro/revistele-ucmr/revista-actualitatea-muzicala/>

Adresa redacției: București, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 19,
sect. 1, 010971, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742X